

Brussel, 25.4.2016
C(2016) 2398 final

GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) .../... VAN DE COMMISSIE

van 25.4.2016

houdende aanvulling van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn

(Voor de EER relevante tekst)

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN DE GEDELEGEERDE HANDELING

1.1 Algemene achtergrond en doelstellingen

Richtlijn 2014/65/EU (met de bekende benaming "MiFID II") zal in werking treden op 3 januari 2017 en zal samen met Verordening (EU) nr. 600/2014 (MiFIR) Richtlijn 2004/39/EG (MiFID I) vervangen. MiFID II en MiFIR leveren samen een geactualiseerd en geharmoniseerd rechtskader voor de vereisten die gelden voor beleggingsondernemingen, gereguleerde markten, aanbieders van datarapporteringsdiensten en ondernemingen van derde landen die in de Unie beleggingsdiensten verlenen of beleggingsactiviteiten verrichten.

MiFID en MiFIR II beogen de efficiëntie, de veerkracht en de integriteit van de financiële markten te verbeteren, met name door:

- meer transparantie: door de invoering van een transparantieregeling vóór en na de handel voor andere instrumenten dan eigenvermogensinstrumenten en de versterking en verruiming van de bestaande transparantieregeling voor de handel in eigenvermogensinstrumenten;
- meer handel op gereguleerde platformen: door de invoering van een nieuwe categorie van platformen voor verhandeling van derivaten en obligaties – de georganiseerde handelsfaciliteiten (OTF's) – en van een handelsverplichting voor aandelen op gereguleerde platformen;
- nakoming van de G20-verbintenissen die de Unie is aangegaan inzake derivaten: met de verplichte verhandeling van derivaten op gereguleerde platformen, de invoering van positielimiten en rapportageverplichtingen voor grondstoffenderivaten, en een verruiming van de definitie van beleggingsonderneming om daarin ook ondernemingen op te nemen die grondstoffenderivaten verhandelen als financiële activiteit;
- vlottere toegang tot kapitaal voor het mkb: invoering van een keurmerk voor mkb-groeimarkten;
- betere bescherming voor beleggers: door uitbreiding van de regels over inducements, een verbod op inducements voor onafhankelijk advies en nieuwe regels inzake productgovernance;
- scherpere aandacht voor technologische ontwikkelingen: door het reglementeren van flitshandel (HFT) met verplichtingen voor handelsplatformen en voor ondernemingen die deze vorm van handel gebruiken;
- invoering van voorschriften inzake niet-discriminerende toegang tot handelsdiensten en post-transactiediensten bij het verhandelen van financiële instrumenten en met name op de beurs verhandelde derivaten;
- verstrenging en harmonisering van sancties en effectieve samenwerking tussen de desbetreffende bevoegde autoriteiten.

Uiteindelijk is het overkoepelende doel van het regelgevingspakket MiFID/MiFIR II de totstandbrenging van een gelijk speelveld in de financiële markten zodat deze kunnen functioneren ten bate van de economie en bijdragen tot meer banen en meer groei.

Deze gedelegeerde verordening moet voorzien in nadere regels betreffende vrijstellingen, de organisatorische voorschriften voor beleggingsondernemingen, aanbieders van

datarapporteringsdiensten, gedragsregels voor het verrichten van beleggingsdiensten, het uitvoeren van orders tegen de voor de cliënt voordeligste voorwaarden, het verwerken van cliëntenorders, de mkb-groeimarkten, de drempels waarboven positierapportage verplicht is en de criteria op grond waarvan de activiteiten van een handelsplatform in een lidstaat van ontvangst worden geacht van aanzienlijk belang te zijn voor de werking van de effectenmarkten en de bescherming van de beleggers.

1.2 Juridische achtergrond

De gedelegeerde verordening is gebaseerd op een totaal van 19 machtigingen in MiFID II en moet samen met de gedelegeerde richtlijn van MiFID II en de gedelegeerde verordening van MiFIR worden gelezen. De subsidiariteitskwestie werd besproken in de effectbeoordeling bij de MiFID II/MiFIR en het recht van de EU en van de Commissie om te handelen kwam aan bod in de effectbeoordeling bij deze gedelegeerde handelingen. Alle machtigingen waarop deze gedelegeerde verordening is gebaseerd, zijn dwingende bevoegdheden.

Sommige andere MiFID II-machtigingen zijn voor de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) om ontwerpen van technische reguleringsnormen en technische uitvoeringsnormen te ontwikkelen. Deze machtigingen worden in toekomstige gedelegeerde en uitvoeringsverordeningen behandeld.

2. RAADPLEGINGEN VOORAFGAAND AAN DE VASTSTELLING VAN DE HANDELING

De Commissie heeft ESMA belast met het verstrekken van technisch advies over mogelijke gedelegeerde handelingen met betrekking tot MiFID II en MiFIR. Op 23 april 2014 hebben de diensten van de Commissie ESMA formeel verzocht om technisch advies (het "mandaat") over mogelijke gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen betreffende MiFID II/MiFIR. Op 22 mei 2014 heeft ESMA een raadplegingsdocument gepubliceerd met betrekking tot haar technische advies over gedelegeerde handelingen. Op 1 augustus 2014 had ESMA 330 antwoorden ontvangen. Zij verstreekte haar technisch advies op 19 december 2014. Deze gedelegeerde verordening is gebaseerd op het technisch advies van ESMA.

De diensten van de Commissie hadden in de loop van 2014 en de eerste helft van 2015 een groot aantal vergaderingen met tal van belanghebbenden om de toekomstige maatregelen op niveau 2 te bespreken. De Commissie overlegde ook verschillende malen met de ECON-commissie van het Europees Parlement en had verschillende ontmoetingen met de desbetreffende deskundigengroep, waarop de gedelegeerde handelingen werden besproken door deskundigen van de lidstaten, met waarnemers van het Europees Parlement en ESMA. Dit raadplegingsproces heeft geleid tot een brede consensus over het ontwerp van gedelegeerde verordening.

3. EFFECTBEOORDELING

Het hierboven omschreven uitvoerige raadplegingsproces werd aangevuld met een effectbeoordelingsverslag. De Raad voor effectbeoordeling heeft op 24 april 2015 een positief advies uitgebracht.

Gezien het aantal gedelegeerde maatregelen dat bestreken wordt door deze gedelegeerde verordening, die talrijke en technische aspecten van MiFID II betreffen, wordt in het effectbeoordelingsverslag niet ingegaan op onderdelen van de gedelegeerde verordening met een beperkte reikwijdte of een beperkt effect, en evenmin op onderdelen waarover in het hierboven beschreven uitvoerige raadplegingsproces sinds lang een consensus is bereikt. In het effectbeoordelingsverslag wordt daarentegen meer ingegaan op de maatregelen waar de

keuze van de Commissie een groter effect of een grotere reikwijdte heeft. Het betreft meer bepaald definities van MiFID II-concepten, transparantievraagstukken, vergoedingen voor de openbaarmaking van handelsgegevens, mkb-groeimarkten of grondstoffenderivaten.

3.1 Kosten-batenanalyse

De kosten van de door de Commissie gemaakte en in de effectbeoordeling beschreven keuzes komen bijna volledig voor rekening van marktdeelnemers (handelsplatformen, beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling, georganiseerde handelsfaciliteiten, mkb-groeimarkten, flitshandelaren) die kosten zullen dragen voor het organiseren van de openbaarmaking van handelsgegevens, in sommige gevallen voor het aanvragen van vergunningen (met name voor beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling, mkb-groeimarkten, flitshandelaren) en voor het toepassen van de betere organisatorische en gedragsregels. In de effectbeoordeling werden verdere ramingen gegeven van de nalevingskosten ten gevolge van de bepalingen op niveau 2. Door te zorgen voor een geharmoniseerde uitvoering en toepassing van MiFID II en MiFIR zullen de gedelegeerde handelingen garanderen dat de doelstellingen van niveau 1 worden bereikt zonder belanghebbenden buitensporige extra kosten op te leggen. De gevolgen van de gedelegeerde handelingen zijn al bij al relatief gering, aangezien de reikwijdte van mogelijke maatregelen al in de teksten van niveau 1 voor MiFID II en MiFIR is vastgesteld.

De voordelen komen ten goede aan beleggingsondernemingen en andere entiteiten waarop de MiFID II/MiFIR-verplichtingen van toepassing zijn, maar ook aan beleggers en aan de samenleving in ruimere zin. Deze voordelen spruiten onder meer voort uit toegenomen marktintegratie, efficiënte en transparante financiële markten, meer concurrentie en grotere beschikbaarheid van diensten en een betere bescherming van de beleggers. De voorgestelde maatregelen moeten de financiële markten veiliger maken en het vertrouwen en de deelname van beleggers in financiële markten versterken. Door het helpen bevorderen van de ordelijke werking van de markt en het verminderen van systeemrisico's moeten deze maatregelen de stabiliteit en betrouwbaarheid van financiële markten verbeteren.

Het investeringsplan voor Europa focust op minder gefragmenteerde financiële markten en wil bijdragen tot een ruimer en diverser aanbod van financieringsmogelijkheden voor het mkb en langetermijnprojecten, als kernpunten in de strategie ter verbetering van de randvoorwaarden voor groei. De financiële markten vormen een van de belangrijkste kanalen voor optimale kapitaalallocatie in de Europese economie. Kapitaal kan alleen maar vrij stromen als de financiële markten stabiel zijn en op het vertrouwen van alle marktdeelnemers kunnen rekenen. Een duidelijk gedefinieerd rechtskader zal de topprioriteit van de Commissie helpen verwezenlijken, namelijk het weer doen aantrekken van de groei in Europa.

Deze baten worden geacht ruim op te wegen tegen de kosten.

Er zijn geen gevolgen voor de EU-begroting.

3.2 Evenredigheid

De noodzaak van evenredigheid wordt bevestigd in verschillende bepalingen en komt aan bod in heel de gedelegeerde verordening. Dat komt bijvoorbeeld tot uiting op het gebied van de organisatorische aspecten. In het kader van definities zoals beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling, flitshandel, overige afgeleide valutacontracten, is bij het bepalen van kwantitatieve en kwalitatieve drempels terdege rekening gehouden met de vereiste evenredigheid.

4. JURIDISCHE ELEMENTEN VAN DE GEDELEGEERDE HANDELING

Hoofdstuk I: Toepassingsgebied en definities

Dit hoofdstuk gaat over het onderwerp en de werkingssfeer en bevat definities met betrekking tot:

- het begrip incidentele wijze voor de toepassing van de vrijstelling voor in het kader van een andere beroepsactiviteit op incidentele wijze verleende beleggingsdiensten;
- grondstoffenderivaten, met inbegrip van voor de groothandel bestemde energieproducten die door middel van materiële levering moeten worden afgewikkeld, energiederivatencontracten en energieproducten voor de groothandel, andere afgeleide financiële instrumenten, derivaten onder deel C, punt 10, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU;
- de omstandigheden waaronder andere derivatencontracten betreffende valuta's als financiële instrumenten moeten worden beschouwd, alsmede de betekenis van spotcontracten voor valuta's en het creëren van een duidelijke afbakening tussen financiële overeenkomsten en contracten die dienen om betalingen te verrichten;
- beleggingsadvies;
- voorschriften inzake transparantie en marktstructuur, inclusief nadere specificatie van geldmarktinstrumenten en een definitie van beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling met betrekking tot eigenvermogensinstrumenten en andere instrumenten,
- handelstoezicht, waaronder verdere specificaties voor algoritmische handel, de techniek voor hoogfrequentie algoritmische handel en directe elektronische toegang

Hoofdstuk II: Organisatorische vereisten

Dit hoofdstuk specificeert de organisatorische vereisten voor beleggingsondernemingen die beleggingsdiensten en nevendiensten verrichten. Het gaat hierbij meer bepaald om procedures met betrekking tot aspecten als de compliancefunctie, het risicobeheer, de behandeling van klachten, persoonlijke transacties, uitbesteding en belangenconflicten, met inbegrip van de aanvullende organisatorische vereisten voor overneming en plaatsing en de productie en verspreiding van onderzoek op beleggingsgebied.

Hoofdstuk III: Door beleggingsondernemingen in acht te nemen voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening

Dit hoofdstuk bevat de regels waaraan de beleggingsonderneming zich bij het leveren van beleggingsdiensten of nevendiensten aan haar cliënten moet houden. Het specificeert meer bepaald de informatieverstrekking aan cliënten en potentiële cliënten met betrekking tot bijvoorbeeld de categorie-indeling van cliënten, beleggingsdiensten en financiële instrumenten of tot kosten en lasten. Richtlijn 2004/39/EU heeft reeds de verplichting voor een beleggingsonderneming ingevoerd om cliënten te informeren over de risico's van financiële instrumenten, waaronder het risico dat de gehele belegging verloren gaat. In deze verordening wordt verduidelijkt dat dergelijke informatie ook een beschrijving inhoudt van de door insolventie van de emittent en gelieerde evenementen ontstane risico's, zoals een bail-in.

Dit hoofdstuk specificeert tevens:

- de informatieverstrekking aan cliënten en potentiële cliënten met betrekking tot bijvoorbeeld de categorie-indeling van cliënten, beleggingsdiensten en financiële instrumenten of tot kosten en lasten,

- de nieuwe vereisten voor het verstrekken van beleggingsadvies alsook voor de beoordeling van de geschiktheid en passendheid,
- de vereisten inzake rapportage aan cliënten,
- de verplichtingen inzake optimale uitvoering en de vereisten voor de verwerking van orders van cliënten,
- de criteria voor behandeling als in aanmerking komende tegenpartij,
- de verplichtingen betreffende het bijhouden van gegevens, met inbegrip van de nieuwe voorschriften voor het opnemen van telefoongesprekken of elektronische mededelingen,
- een aantal begrippen en voorwaarden waaraan een MTF moet beantwoorden om als mkb-groeimarkt te kunnen worden geregistreerd.

Hoofdstuk IV: Exploitatieverplichtingen van handelsplatformen

Dit hoofdstuk specificeert onder welke omstandigheden een opschorting of uitsluiting van een financieel instrument van de handel het belang van de beleggers aanzienlijk zou schaden. Ook wordt ingegaan op omstandigheden waaronder mag worden aangenomen dat er sprake is van ernstige inbreuken op de regels van een handelsplatform of systeemverstoringen in verband met een financieel instrument en van gedragingen die wijzen op praktijken die uit hoofde van Verordening (EU) nr. 596/2014 (verordening marktmisbruik) verboden zijn.

Hoofdstuk V: Rapportage van posities in grondstoffenderivaten

Dit hoofdstuk specificeert de voorwaarden waaronder een geaggregeerd *commitment of traders report* wordt gepubliceerd over een specifiek grondstoffenderivaat of over emissierechten of een derivaat daarvan. Dit hoofdstuk specificeert de drempels voor het aantal personen en hun openstaande posities die bij overschrijding openbaar moeten worden gemaakt.

Hoofdstuk VI: Voor aanbieders van datarapporteringsdiensten geldende verplichtingen inzake gegevensverstrekking

Dit hoofdstuk omvat specificaties ter verduidelijking van de verplichting voor aanbieders van datarapporteringsdiensten (goedgekeurde publicatievoorzieningen (APA's) en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen (CTP's)) om marktgegevens tegen redelijke commerciële voorwaarden te verstrekken, hetgeen deel uitmaakt van de transparantieregeling in Verordening (EU) nr. 600/2014). Deze specificaties betreffen onder meer het vereiste dat de prijzen op basis van de kosten worden vastgesteld en een redelijke marge, niet-discriminerende verschaffing van marktgegevens, verplichte ontbundeling en uitsplitsing van gegevens en een verplichting tot transparantie jegens het publiek inzake de vergoedingen en andere voorwaarden alsook kostenberekeningssystemen mogen omvatten. Dezelfde regels zijn ook van toepassing op beleggingsondernemingen en marktdeelnemers die actief zijn op een handelsplatform en beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling als bedoeld in MiFIR.

Hoofdstuk VII: Bevoegde autoriteiten

Dit hoofdstuk specificeert de criteria om te bepalen wanneer de werkzaamheden van een gereguleerde markt, een MTF of een OTF in een lidstaat van ontvangst van aanzienlijk belang zijn en de gevolgen van deze status op een zodanige wijze dat wordt vermeden dat voor een handelsplatform de verplichting ontstaat met meer dan een bevoegde autoriteit betrekkingen te onderhouden of zich aan het toezicht van meer dan een bevoegde autoriteit te onderwerpen wanneer een dergelijke verplichting anders niet zou bestaan.

GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) .../... VAN DE COMMISSIE

van 25.4.2016

houdende aanvulling van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van de Richtlijnen 2002/92/EG en 2011/61/EG¹, met name artikel 2, lid 3, artikel 4, lid 1, punt 2, tweede alinea, artikel 4, lid 2, artikel 16, lid 12, artikel 23, lid 4, artikel 24, lid 13, artikel 25, lid 8, artikel 27, lid 9, artikel 28, lid 3, artikel 30, lid 5, artikel 31, lid 4, artikel 32, lid 4, artikel 33, lid 8, artikel 52, lid 4, artikel 54, lid 4, artikel 58, lid 6, artikel 64, lid 7, artikel 65, lid 7 en artikel 79, lid 8,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn 2014/65/EU creëert een kader voor regelgeving voor financiële markten in de Unie, betreffende de voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening voor het verrichten van beleggingsdiensten en, voor zover van toepassing, nevendiensten en beleggingsactiviteiten door beleggingsondernemingen; organisatorische voorschriften voor beleggingsondernemingen die dergelijke diensten en activiteiten verrichten, voor gereglementeerde markten en aanbieders van datarapporteringsdiensten; rapportagevoorschriften voor transacties in financiële instrumenten; positielimieten en positiebeheerscontroles in grondstoffenderivaten; transparantievoorschriften voor transacties in financiële instrumenten.
- (2) Richtlijn 2014/65/EU machtigt de Commissie tot het vaststellen van gedelegeerde handelingen. Het is van belang dat alle gedetailleerde aanvullende regels voor de vergunning, dagelijkse bedrijfsuitoefening en transparantie en integriteit van de markt – onlosmakelijk verbonden met de toegang tot en verrichting van de diensten en activiteiten die onder Richtlijn 2014/65/EU vallen – op hetzelfde moment als Richtlijn 2014/65/EU in werking treden, zodat de nieuwe voorschriften effectief kunnen worden toegepast. Omwille van de samenhang en om personen die aan deze bepalingen zijn onderworpen alsook beleggers een volledig beeld van en een compacte toegang tot de bepalingen te bieden, is het wenselijk de gedelegeerde handelingen met betrekking tot de eerder vermelde regels in deze verordening op te nemen.
- (3) Het is noodzakelijk de criteria nader te bepalen om vast te stellen onder welke omstandigheden contracten met betrekking tot voor de groothandel bestemde

¹ PB L 173 van 12.06.2014, blz. 349.

energieproducten door middel van materiële levering moeten worden afgewikkeld met het oog op de beperking van het toepassingsgebied zoals uiteengezet in deel C, punt 6, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU. Om de reikwijdte van deze vrijstelling te beperken tot het voorkomen van lacunes moet in deze contracten worden bepaald dat de partijen evenredige regelingen in werking hebben gesteld om de onderliggende grondstof te leveren of in ontvangst te nemen bij het verstrijken van het contract. Om lacunes te voorkomen in het geval van balanceringsovereenkomsten met de transmissiesysteembeheerder op het gebied van elektriciteit en gas worden dergelijke overeenkomsten enkel als een evenredige regeling beschouwd indien de partijen bij de overeenkomst voor de materiële levering van elektriciteit of gas moeten zorgen. Contracten dienen ook duidelijke verplichtingen tot materiële niet te compenseren levering te bevatten, terwijl tegelijk wordt erkend dat vormen van operationele verrekening als vastgelegd in Verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad² of in nationaal recht niet als compensatie mogen worden beschouwd. Door materiële levering af te wikkelen contracten moeten in verschillende leveringsmethoden kunnen voorzien, maar elke methode moet een vorm van overdracht van eigendomsrechten met betrekking tot de relevante onderliggende grondstof of een relevante hoeveelheid daarvan inhouden.

- (4) Om te verduidelijken wanneer een contract met betrekking tot voor de groothandel bestemde energieproducten door middel van materiële levering moet worden afgewikkeld, is het nodig nader te specificeren wanneer sprake is van bepaalde omstandigheden, zoals overmacht of een bonafide reden waarom niet kan worden afgewikkeld, die niet beletten dat deze contracten als "af te wikkelen door middel van materiële levering" worden beschouwd. Ook moet voor de toepassing van deel C, punt 6), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU worden verduidelijkt hoe energiederivaten met betrekking tot olie en kolen moeten worden begrepen. In deze context mogen contracten met betrekking tot schalieolie niet als kolenenergiederivaten worden beschouwd.
- (5) Een derivatencontract mag alleen als financieel instrument in de zin van deel C, punt 7, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU worden beschouwd indien het betrekking heeft op een grondstof en voldoet aan een reeks criteria om uit te maken of een contract de kenmerken van andere afgeleide financiële instrumenten heeft en niet voor commerciële doeleinden is bestemd. Dit moet ook gelden voor gestandaardiseerde contracten die op platformen worden verhandeld, of het equivalent daarvan wanneer een dergelijk contract in alle voorwaarden gelijkwaardig is aan op platformen verhandelde contracten. In dat geval worden onder de voorwaarden van deze contracten ook bepalingen betreffende de kwaliteit van de grondstof of de plaats van levering gerekend.
- (6) Om duidelijkheid te scheppen over de definities van contracten met betrekking tot de onderliggende variabelen als bedoeld in deel C, punt 10, van Richtlijn 2014/65/EU moeten criteria worden vastgesteld met betrekking tot de voorwaarden en de onderliggende variabelen in deze contracten. De opname van actuariële statistieken in de lijst van onderliggende variabelen betekent niet dat die contracten ook gelden voor verzekering en herverzekering.

² Verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie (PB L 326 van 8.12.2011, blz. 1).

- (7) Richtlijn 2014/65/EU stelt een algemeen kader vast voor regelgeving voor financiële markten in de Unie, met in deel C van bijlage I de lijst van betrokken financiële instrumenten. Deel C, punt 4, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU omvat financiële instrumenten met betrekking tot een valuta die derhalve onder het toepassingsgebied van deze richtlijn vallen.
- (8) Met het oog op de uniforme toepassing van Richtlijn 2014/65/EU is het noodzakelijk de definities in deel C, punt 4, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU te verduidelijken betreffende andere derivatencontracten met betrekking tot valuta's en te verduidelijken dat spotcontracten met betrekking tot valuta's voor de toepassing van deel C, punt 4, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU geen andere derivaten zijn.
- (9) De gangbare afwikkelingstermijn voor een spotcontract in de belangrijkste valuta's is 2 dagen of minder, maar waar dit geen marktpraktijk is, moet het mogelijk worden gemaakt om afwikkeling overeenkomstig de gangbare marktpraktijk te laten verlopen. In zulke gevallen is voor afwikkeling door middel van materiële levering geen papiergeld vereist en kan elektronisch worden afgewikkeld.
- (10) Valutacontracten kunnen ook voor het verrichten van betalingen worden gebruikt en worden dan niet als financiële instrumenten beschouwd, mits ze niet op een handelsplatform worden verhandeld. Daarom is het aangewezen de voor het betalen van financiële instrumenten gebruikte valutacontracten waarvan de afwikkelingstermijn meer dan 2 en minder dan 5 handelsdagen bedraagt, als spotcontracten te beschouwen. Ook verdient het aanbeveling om valutacontracten die zijn gesloten met het oog op het verkrijgen van zekerheid over het niveau van betalingen voor goederen, diensten en reële investeringen, als betaalmiddelen aan te merken. Aldus worden valutacontracten die zijn aangegaan door niet-financiële ondernemingen die voor de uitvoer van identificeerbare goederen en diensten betaald worden in buitenlandse valuta en door niet-financiële ondernemingen die betalingen verrichten in buitenlandse valuta om specifieke goederen en diensten in te voeren, uitgesloten van de definitie van financiële instrumenten.
- (11) Verrekening van betalingen is van cruciaal belang voor een doeltreffende en efficiënte werking van de afwikkelingssystemen voor valuta en bijgevolg mag voor de indeling van een valutacontract als contante transactie niet worden vereist dat elk valutaspotcontract afzonderlijk wordt afgewikkeld.
- (12) *Non deliverable forwards* zijn contracten voor het verrekenen van het verschil tussen een vooraf overeengekomen wisselkoers en de contante koers op vervaldag en mogen daarom, ongeacht de afwikkelingsperiode, niet als spotcontracten worden beschouwd.
- (13) Een contract voor de omwisseling van een valuta tegen een andere valuta moet worden geacht betrekking te hebben op een rechtstreekse en onvoorwaardelijke omwisseling van die valuta. In het geval van een contract waarbij in meerdere valuta's wordt omgewisseld, moet elke omwisseling afzonderlijk worden bekeken. Een optie of een swap met betrekking tot een valuta mag evenwel niet worden beschouwd als een contract voor de verkoop of omwisseling van een valuta en kan dus geen spotcontract of betaalmiddel zijn, ongeacht de looptijd van de swap of optie en of ze op een handelsplatform worden verhandeld of niet.
- (14) Voor het brede publiek bestemd advies over financiële instrumenten mag niet worden beschouwd als een gepersonaliseerde aanbeveling voor de toepassing van de definitie van "beleggingsadvies" in Richtlijn 2014/65/EU. Gezien het toenemende aantal tussenpersonen dat door middel van distributiekkanalen gepersonaliseerde

aanbevelingen formuleert, moet worden verduidelijkt dat een zelfs uitsluitend via distributiekkanalen – zoals internet – gedane aanbeveling voor een gepersonaliseerde aanbeveling zou kunnen doorgaan. Het gebruik van bijvoorbeeld e-mail om iemand gepersonaliseerde aanbevelingen te verstrekken en niet om informatie aan het publiek in het algemeen te verschaffen, zou als beleggingsadvies kunnen worden beschouwd.

- (15) Algemeen advies over een soort financieel instrument is geen beleggingsadvies in de zin van Richtlijn 2014/65/EU. Wanneer een beleggingsonderneming over een soort financieel instrument echter algemeen advies aan een cliënt verstrekt dat wordt voorgesteld als zijnde geschikt op basis van een afweging van de omstandigheden van die cliënt, en dit advies in feite niet geschikt is voor de cliënt of niet op een afweging van diens omstandigheden stoelt, handelt de onderneming waarschijnlijk in strijd met artikel 24, lid 1 of lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU. Meer bepaald handelt een onderneming die een cliënt dergelijk advies verstrekt waarschijnlijk in strijd met de verplichting van artikel 24, lid 1, om zich op loyale, billijke en professionele wijze voor de belangen van haar cliënten in te zetten. Evenzo of anders zal dergelijk advies veelal in strijd zijn met artikel 24, lid 3, dat bepaalt dat aan cliënten verstrekte informatie correct, duidelijk en niet misleidend moet zijn.
- (16) Voorbereidingen van een beleggingsonderneming op de verrichting van een beleggingsdienst of beleggingsactiviteit dienen als integrerend deel van deze dienst of activiteit te worden aangemerkt. Daaronder valt ook de verlening door een beleggingsonderneming van algemeen advies aan cliënten of potentiële cliënten vóór of bij de verlening van beleggingsadvies of de verrichting van een andere beleggingsdienst of -activiteit.
- (17) Een algemene aanbeveling die op een transactie in een financieel instrument of op een soort financieel instrument betrekking heeft, vormt een nevendienst in de zin van deel B, punt 5, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU, hetgeen tot gevolg heeft dat Richtlijn 2014/65/EU en de daardoor geboden bescherming op een dergelijke aanbeveling van toepassing is.
- (18) Om te zorgen voor een objectieve en effectieve toepassing van de definitie van beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling in de Unie overeenkomstig artikel 4, lid 1, punt 20, van Richtlijn 2014/65/EU, moeten de toepasselijke vooraf bepaalde limieten voor frequente, systematische en aanzienlijke otc-handel nader worden gespecificeerd. Vooraf bepaalde limieten moeten op een passend niveau worden vastgesteld om ervoor te zorgen dat otc-handel die door zijn omvang een materieel effect heeft op de prijsvorming binnen de werkingssfeer valt, terwijl otc-handel van dermate geringe omvang dat het een onevenredige eis zou zijn te voldoen aan de voor beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling geldende verplichtingen, hiervan wordt uitgezonderd.
- (19) Overeenkomstig Richtlijn 2014/65/EU mag het een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling niet worden toegestaan koop- en verkoopintenties van derden op functioneel dezelfde wijze als een handelsplatform samen te brengen. Een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling mag niet bestaan uit een intern matchingsysteem dat orders van cliënten op een multilaterale basis uitvoert, een activiteit waarvoor een vergunning als multilaterale handelsfaciliteit (MTF) is vereist. Een intern matchingsysteem is in deze context een systeem voor het matchen van orders van cliënten met als gevolg dat de beleggingsonderneming op regelmatige en niet op occasionele basis aan *matched principal trading* doet.

- (20) Omwille van de duidelijkheid, rechtszekerheid en een uniforme toepassing verdient het aanbeveling te voorzien in aanvullende bepalingen met betrekking tot de definities voor algoritmische handel, hoogfrequentie algoritmische handelstechnieken en directe elektronische toegang. In de geautomatiseerde handel worden verschillende technische regelingen toegepast. Het is van essentieel belang te verduidelijken hoe deze regelingen met betrekking tot de definities van algoritmische handel en directe elektronische toegang moeten worden ingedeeld. Op directe elektronische toegang gebaseerde handelsprocessen en handelsprocessen met algoritmische handel of als subklasse hiervan de techniek voor hoogfrequentie algoritmische handel sluiten elkaar onderling niet uit. Daarom kan handel van een persoon met rechtstreekse elektronische toegang ook vallen onder de definitie van algoritmische handel met inbegrip van de techniek voor hoogfrequentie algoritmische handel.
- (21) Algoritmische handel overeenkomstig artikel 4, lid 1, punt 39, van Richtlijn 2014/65/EU moet regelingen omvatten waarin het systeem ook andere beslissingen treft dan louter het bepalen van het handelsplatform of de platformen waar het order moet worden ingevoerd, en dat in elk stadium van de handelsprocessen, met inbegrip van het initiëren, genereren, routeren of uitvoeren van orders. Daarom moet worden verduidelijkt dat algoritmische handel, waaronder handel met weinig of geen menselijk ingrijpen, niet alleen betrekking moet hebben op het automatisch genereren van orders, maar ook op het optimaliseren van orderuitvoeringsprocessen met geautomatiseerde middelen.
- (22) Algoritmische handel moet *smart order routers* (SOR's) omvatten wanneer deze hulpmiddelen gebruik maken van algoritmen voor het optimaliseren van orderuitvoeringsprocessen die andere parameters van het order bepalen dan het handelsplatform of de platformen waar het order moet worden ingevoerd. Algoritmische handel mag geen automatische order routers (AOR) omvatten wanneer dergelijke hulpmiddelen ondanks het gebruik van algoritmen enkel het handelsplatform of de platformen bepalen waar het order moet worden ingevoerd zonder dat een andere parameter van het order wordt gewijzigd.
- (23) De techniek voor hoogfrequentie algoritmische handel overeenkomstig artikel 4, lid 1, punt 40, van Richtlijn 2014/65/EU – een subklasse van algoritmische handel – dient nader te worden gespecificeerd aan de hand van criteria voor het definiëren van een groot aantal berichten binnen de handelsdag (orders, koersen of wijzigingen of annuleringen). Het gebruik van absolute kwantitatieve drempels op basis van de berichtenstroom creëert rechtszekerheid doordat bedrijven en bevoegde autoriteiten de individuele handelsactiviteit van ondernemingen kunnen beoordelen. Het niveau en de reikwijdte van deze drempels moeten voldoende ruim zijn om ook de techniek van hoogfrequentie handel mee te nemen, met inbegrip van de drempels voor afzonderlijke instrumenten en meerdere instrumenten.
- (24) Aangezien de techniek voor hoogfrequentie algoritmische handel hoofdzakelijk bij liquide instrumenten wordt toegepast, moeten alleen instrumenten waarvoor een liquide markt bestaat in de berekening van het grote aantal berichten binnen de handelsdag worden opgenomen. Omdat de techniek voor hoogfrequentie algoritmische handel tevens een subklasse van algoritmische handel is, moeten voor handelsdoeleinden ingevoerde berichten die voldoen aan de criteria van artikel 17, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU ook in de berekening van het aantal berichten binnen de handelsdag worden opgenomen. Om alleen technieken voor hoogfrequentie algoritmische handel en geen andere handelsactiviteit te registreren, mogen gelet op de kenmerken ervan, zoals uiteengezet in overweging 61 van Richtlijn 2014/65/EU – met

name dat dergelijke handel doorgaans wordt gedreven door handelaren die hun eigen kapitaal gebruiken voor de uitvoering van traditionelere handelsstrategieën, zoals marketmaking of arbitrage middels het gebruik van geavanceerde technologie – uitsluitend voor handel voor eigen rekening ingevoerde berichten, en niet de berichten ingevoerd voor het ontvangen en doorgeven van orders of het uitvoeren van orders voor rekening van cliënten, in de berekening van grote aantallen berichten binnen de handelsdag worden opgenomen. Berichten die op basis van andere technieken dan die voor handel voor eigen rekening zijn ingevoerd, moeten echter in de berekening van de grote aantallen berichten binnen de handelsdag worden opgenomen wanneer, in zijn geheel beschouwd en gelet op alle omstandigheden, de uitvoering van de techniek zodanig is gestructureerd dat vermeden wordt dat de uitvoering voor eigen rekening geschiedt, zoals via het doorgeven van orders tussen entiteiten in dezelfde groep. Teneinde bij het bepalen van wat wordt verstaan onder grote aantallen berichten binnen de handelsdag rekening te houden met de identiteit van de cliënt die uiteindelijk achter de activiteit schuilgaat, moeten door cliënten van aanbieders van directe elektronische toegang geïnitieerde berichten van de berekening van grote aantallen berichten binnen de handelsdag met betrekking tot dergelijke aanbieders worden uitgesloten.

- (25) De definitie van directe elektronische toegang moet nader worden gespecificeerd en mag geen betrekking hebben op andere activiteiten dan de verlening van directe markttoegang en gesponsorde toegang. Daarom moet een onderscheid worden gemaakt tussen intermediaire regelingen waarbij cliëntenorders met elektronische middelen worden geplaatst door leden van of deelnemers aan een handelsplatform, zoals online makelaars, en regelingen waarbij cliënten directe elektronische toegang tot een handelsplatform hebben.
- (26) In het geval van orders via intermediairs hebben invoerders van orders niet voldoende controle over de parameters van de regeling voor markttoegang en daarom mogen zij niet binnen het toepassingsgebied van directe elektronische toegang vallen. Bijgevolg mogen regelingen aan de hand waarvan cliënten op elektronische wijze orders aan een beleggingsonderneming kunnen doorgeven, zoals online makelaardij, niet als directe elektronische toegang worden beschouwd voor zover cliënten niet bij machte zijn de fractie van een seconde waarin het order binnenkomt en de levensduur van orders binnen dat tijdsbestek te bepalen.
- (27) Regelingen waarbij de cliënt van een lid van of deelnemer aan een handelsplatform, met inbegrip van de cliënt van een rechtstreekse cliënt van georganiseerde handelsfaciliteiten (OTF's), zijn orders invoert door middel van regelingen voor optimalisering van orderuitvoeringsprocessen die de parameters van het order bepalen behalve het platform of de platformen waar het order moet worden ingevoerd via SOR's die in de infrastructuur van de aanbieder en niet van de cliënt zijn ingebed, moeten worden uitgesloten van rechtstreekse elektronische toegang, omdat de cliënt van de aanbieder het tijdstip van indiening van het order en de levensduur ervan niet kan bepalen. Of er sprake is van directe elektronische toegang bij gebruikmaking van *smart order routers* moet derhalve afhangen van de vraag of de *smart order router* in de systemen van de cliënten en niet in het systeem van de aanbieder is ingebed.
- (28) De uitvoeringsvoorschriften van het regelgevingskader inzake de organisatorische eisen voor beleggingsondernemingen die beroepsmatig beleggingsdiensten en voor zover van toepassing nevendiensten en beleggingsactiviteiten verrichten, voor gereguleerde markten en aanbieders van datarapporteringsdiensten moeten verenigbaar zijn met het doel van Richtlijn 2014/65/EU. Ze moeten zorgen voor een

hoge mate van integriteit, competentie en soliditeit van beleggingsondernemingen en entiteiten die gereglementeerde markten, MTF's of OTF's exploiteren, en op uniforme wijze kunnen worden toegepast.

- (29) Er moeten concrete door beleggingsondernemingen die dergelijke diensten of activiteiten verrichten, in acht te nemen organisatorische eisen en procedures worden vastgesteld. Met name moet in strikte procedures worden voorzien voor zaken als compliance, risicobeheer, de behandeling van klachten, persoonlijke transacties, uitbesteding en het onderkennen, beheren en openbaar maken van belangenconflicten.
- (30) De organisatorische eisen en voorwaarden voor de vergunningverlening aan beleggingsondernemingen moeten worden vastgelegd in een geheel van regels dat een uniforme toepassing van de desbetreffende voorschriften van Richtlijn 2014/65/EU waarborgt. Dit is nodig om ervoor te zorgen dat beleggingsondernemingen onder dezelfde voorwaarden gelijke toegang hebben tot alle markten in de Unie, en om de aan vergunningverleningsprocedures gerelateerde belemmeringen voor grensoverschrijdende activiteiten op het gebied van beleggingsdiensten weg te nemen.
- (31) In de uitvoeringsvoorschriften van het regelgevingskader met de voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening bij de verrichting van beleggings- en nevendiensten en beleggingsactiviteiten moet het doel van dat regelgevingskader tot uiting komen. Ze moeten zorgen voor een hoog niveau van bescherming van de belegger dat via de invoering van duidelijke standaarden en eisen inzake de relatie tussen een beleggingsonderneming en haar cliënt op uniforme wijze wordt toegepast. Wel moet ten aanzien van de bescherming van de belegger en met name de verstrekking van informatie aan en de inwinning van informatie bij de belegger rekening worden gehouden met de vraag of de betrokken cliënt of potentiële cliënt een niet-professionele of een professionele belegger is.
- (32) Met het oog op een uniforme toepassing van de verschillende relevante voorschriften van Richtlijn 2014/65/EU moet een geharmoniseerd geheel van door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening worden vastgesteld.
- (33) Beleggingsondernemingen vertonen onderling grote verschillen in omvang, structuur en aard van hun bedrijf. Een regelgevingskader moet zijn afgestemd op deze diversiteit, maar wel bepaalde fundamentele verplichtingen bevatten die voor alle ondernemingen gelden. Gereglementeerde entiteiten moeten voldoen aan hoogwaardige eisen en moeten maatregelen ontwikkelen en vaststellen die het beste passen bij de aard van hun activiteiten en bij hun situatie.
- (34) Met het oog op een geharmoniseerde en strikte toepassing van de vrijstelling in Richtlijn 2014/65/EU is het wenselijk te zorgen voor gemeenschappelijke criteria om te beoordelen of iemand een beleggingsdienst als incidentele activiteit in het kader van een beroepswerkzaamheid verricht. De vrijstelling mag enkel worden toegekend als de beleggingsdienst wezenlijk met de voornaamste beroepsactiviteit samenhangt en daaraan ondergeschikt is.
- (35) De organisatorische eisen die in het kader van Richtlijn 2014/65/EU zijn vastgesteld, mogen geen afbreuk doen aan bij nationale wetgeving ingestelde systemen voor registratie of toezicht door bevoegde autoriteiten of ondernemingen of natuurlijke personen die binnen een beleggingsonderneming werken.
- (36) Om een beleggingsonderneming te verplichten tot het vaststellen, implementeren en aanhouden van een adequaat risicobeheerbeleid moeten tot de risico's die verbonden

zijn aan de activiteiten, processen en systemen van de beleggingsonderneming ook de risico's worden gerekend die verbonden zijn aan de uitbesteding van kritieke of belangrijke taken. Daaronder moeten ook de risico's vallen die verbonden zijn aan de relatie van de onderneming met de dienstverlener, alsook de mogelijke risico's die zich voordoen wanneer de uitbestede taken van meerdere beleggingsondernemingen of andere gereguleerde entiteiten zijn ondergebracht bij een beperkt aantal dienstverleners.

- (37) Wanneer de risicobeheersfunctie en de compliancefunctie door een en dezelfde persoon worden vervuld, komt niet per se het onafhankelijk functioneren van elke functie afzonderlijk in het gedrang. De voorwaarde dat degenen die betrokken zijn bij de compliancefunctie, niet betrokken mogen zijn bij de uitoefening van de functies waarop zij toezien, en de voorwaarde dat de wijze waarop de beloning van dergelijke personen wordt vastgesteld, hun objectiviteit niet in gevaar mag brengen, zijn wellicht niet evenredig in het geval van kleine beleggingsondernemingen. Bij grotere ondernemingen zijn deze evenwel alleen in uitzonderingsgevallen onevenredig.
- (38) In het belang van de bescherming van de belegger en een betere nakoming van verplichtingen door de beleggingsondernemingen moeten cliënten of potentiële cliënten kunnen aangeven dat ze niet tevreden zijn over door beleggingsondernemingen verrichte beleggingsdiensten. Klachten van cliënten of potentiële cliënten moeten efficiënt en op onpartijdige wijze worden behandeld in het kader van een klachtenbehandelingsfunctie. Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel zou deze functie door de compliancefunctie kunnen worden uitgeoefend.
- (39) Beleggingsondernemingen moeten over cliënten en de hun verleende diensten informatie verzamelen en bijhouden. Wanneer in het kader van deze voorschriften persoonsgegevens worden verzameld en verwerkt, moet het recht op bescherming van persoonsgegevens in overeenstemming met Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad³ en Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad⁴ inzake de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de toepassing van deze richtlijn worden gewaarborgd. De verwerking van persoonsgegevens door de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) bij de toepassing van deze verordening is onderworpen aan Verordening (EU) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad⁵.
- (40) Met het oog op een efficiënte en consistente toepassing van de voorschriften betreffende belangenconflicten en bedrijfsvoering die van toepassing zijn op het gebied van beloning moet een definitie van beloning worden gegeven die alle vormen van financiële of niet-financiële voordelen of betalingen omvat die personen betrokken bij het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten aan cliënten rechtstreeks of

³ Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB L 281 van 23.11.1995, blz. 31).

⁴ Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (PB L 201 van 31.7.2002, blz. 37).

⁵ Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB L 8 van 12.1.2001, blz. 1).

onrechtstreeks van ondernemingen ontvangen, zoals contant geld, aandelen, opties, kwijtschelding van leningen aan relevante personen bij ontslag, pensioenbijdragen, beloning door derden zoals via modellen voor *carried interest*, loonsverhogingen of bevorderingen, ziektekostenverzekering, kortingen of bijzondere uitkeringen, genereuze kostenvergoedingen of seminars in exotische bestemmingen.

- (41) Om ervoor te zorgen dat de belangen van cliënten niet worden geschaad, moeten beleggingsondernemingen een beloningsbeleid ontwikkelen en toepassen voor alle personen die invloed kunnen hebben op de prestaties of het gedrag van de onderneming, met inbegrip van front-office medewerkers, verkopers of andere werknemers die onrechtstreeks bij het verlenen van beleggings- of nevendiensten betrokken zijn. Personen die toezicht houden op verkooppersoneel, zoals directe leidinggevendenden die kunnen worden gestimuleerd om verkopers onder druk te zetten, of financieel analisten wier materiaal door verkopers kan worden gebruikt om klanten tot beleggen aan te zetten of personen die bij klachtenbehandeling of bij productontwerp en -ontwikkeling betrokken zijn, moeten ook worden beschouwd als relevante personen voor wie de regels op het gebied van beloning van toepassing zijn. Met relevante personen worden ook verbonden agenten bedoeld. Bij het vaststellen van de beloning van verbonden agenten moeten ondernemingen rekening houden met de speciale status van verbonden agenten en de specifieke nationale bijzonderheden. Daarnaast moeten het beloningsbeleid en de beloningspraktijk van de ondernemingen ook passende criteria omvatten voor de beoordeling van de prestaties van relevante personen, zoals kwalitatieve criteria die de relevante personen aanmoedigen om zich voor de belangen van de cliënt in te zetten.
- (42) Wanneer achtereenvolgende persoonlijke transacties namens een persoon worden uitgevoerd conform vooraf door deze persoon gegeven instructies hoeven verplichtingen inzake persoonlijke transacties niet te gelden voor elk van deze achtereenvolgende transacties als de desbetreffende instructies ongewijzigd van kracht blijven. Ook hoeven deze verplichtingen niet te gelden voor de intrekking of herroeping van dergelijke instructies voor zover de financiële instrumenten die eerder in het kader van de instructies waren verworven, niet tegelijk met de intrekking of herroeping van de instructies van de hand worden gedaan. Wel moeten deze verplichtingen gelden bij een persoonlijke transactie of bij aanvang van achtereenvolgende persoonlijke transacties die namens een en dezelfde persoon worden uitgevoerd indien deze instructies worden gewijzigd of nieuwe instructies worden gegeven.
- (43) De bevoegde autoriteiten mogen de vergunning om beleggingsdiensten of -activiteiten te verrichten, niet afhankelijk stellen van een algemeen verbod op uitbesteding van een of meer kritieke of belangrijke taken. Beleggingsondernemingen moeten dergelijke taken mogen uitbesteden als de uitbestedingsovereenkomsten van de onderneming aan bepaalde voorwaarden voldoen.
- (44) De uitbesteding van beleggingsdiensten of -activiteiten of van kritieke en belangrijke taken kan een materiële wijziging van de voorwaarden voor de vergunningverlening aan de beleggingsonderneming als bedoeld in artikel 21, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU behelzen. Indien dergelijke uitbestedingsregelingen worden aangegaan nadat aan de beleggingsonderneming overeenkomstig hoofdstuk I van titel II van Richtlijn 2014/65/EU een vergunning is verleend, moeten deze regelingen bij de bevoegde autoriteit worden gemeld wanneer zulks op grond van artikel 21, lid 2, van die richtlijn vereist is.

- (45) De omstandigheden die moeten worden beschouwd als omstandigheden die een belangenconflict doen ontstaan, moeten betrekking hebben op gevallen waarin een conflict optreedt tussen enerzijds de belangen van de onderneming of bepaalde met de onderneming verbonden personen of de groep waarvan de onderneming deel uitmaakt, en de plicht van de onderneming jegens de cliënt, of tussen de verschillende belangen van twee of meer van haar cliënten, ten opzichte van wie de onderneming een plicht heeft. Het feit dat een onderneming een voordeel kan behalen zonder dat daar een mogelijk nadeel voor een cliënt tegenover staat, of dat een cliënt jegens wie de onderneming een plicht heeft, een voordeel kan behalen zonder dat daar een verlies voor een van haar andere cliënten tegenover staat, is op zich niet voldoende.
- (46) Belangenconflicten mogen alleen worden gereguleerd wanneer een beleggingsonderneming een beleggings- of een nevendienst verricht. De status van de cliënt voor wie de dienst wordt verricht – een niet-professionele belegger, een professionele belegger of een in aanmerking komende tegenpartij – mag hierbij niet van belang zijn.
- (47) Om te voldoen aan haar in Richtlijn 2014/65/EU neergelegde verplichting om een beleid inzake belangenconflicten vast te stellen dat de omstandigheden omschrijft die een belangenconflict vormen of kunnen doen ontstaan, moet de beleggingsonderneming bijzondere aandacht besteden aan onderzoek op beleggingsgebied en de verlening van beleggingsadvies, handel voor eigen rekening, vermogensbeheer en activiteiten op het gebied van bedrijfsfinanciering, met inbegrip van het overnemen of verkopen bij een aanbieding van effecten en de advisering over fusies en overnamen. Met name is deze speciale aandacht aangewezen wanneer de onderneming of een persoon die direct of indirect met haar verbonden is door een zeggenschapsband, een combinatie van twee of meer van deze activiteiten verricht.
- (48) Beleggingsondernemingen moeten zich ten doel stellen de belangenconflicten die zich in de afzonderlijke divisies en bij de activiteiten van hun groep voordoen, in het kader van een alomvattend beleid inzake belangenconflicten te onderkennen en te voorkomen of beheren. Hoewel de openbaarmaking van specifieke belangenconflicten vereist is krachtens artikel 23, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU mag er slechts in laatste instantie gebruik van worden gemaakt in omstandigheden waarin de door de beleggingsonderneming opgezette organisatorische en administratieve regelingen om overeenkomstig artikel 23, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU belangenconflicten te voorkomen en te beheren, niet volstaan om met redelijke zekerheid te kunnen waarborgen dat het belang van de cliënt gevrijwaard zal blijven. Passende aandacht voor doelmatige manieren om conflicten te voorkomen of te beheren, primeert boven openbaarmaking. De openbaarmaking van belangenconflicten door een beleggingsonderneming mag haar niet vrijwaren van de verplichting om de in het kader van artikel 16, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU vereiste doeltreffende organisatorische en administratieve regelingen te treffen en te handhaven.
- (49) Ondernemingen moeten steeds voldoen aan de voorschriften betreffende inducements in artikel 24 van Richtlijn 2014/65/EU, ook bij het plaatsen van orders. Zo moeten de vergoedingen die beleggingsondernemingen ontvangen voor het plaatsen van uitgegeven financiële instrumenten bij hun beleggingscliënten in overeenstemming zijn met deze bepalingen en moeten *laddering* en *spinning* als misbruik worden beschouwd.

- (50) Onderzoek op beleggingsgebied moet een subklasse vormen van het type informatie dat in Verordening (EU) nr. 596/2014 (marktmisbruik) als een aanbeveling wordt gedefinieerd⁶.
- (51) De door een beleggingsonderneming getroffen maatregelen en regelingen om de belangenconflicten te beheren die kunnen voortvloeien uit de productie en verspreiding van materiaal dat als onderzoek op beleggingsgebied wordt voorgesteld, moeten toereikend zijn om de objectiviteit en onafhankelijkheid te beschermen van financiële analisten en van het door hen geproduceerde onderzoek op beleggingsgebied. Deze maatregelen en regelingen moeten ervoor zorgen dat financiële analisten voldoende afstand nemen van de belangen van degenen van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hun verantwoordelijkheden of zakelijke belangen in strijd zijn met de belangen van degenen onder wie het onderzoek op beleggingsgebied wordt verspreid.
- (52) Tot degenen van wie redelijkerwijze mag worden aangenomen dat hun verantwoordelijkheden of zakelijke belangen in strijd zijn met de belangen van de personen onder wie onderzoek op beleggingsgebied wordt verspreid, moeten ook medewerkers worden gerekend die actief zijn op het gebied van bedrijfsfinanciering, alsmede degenen die in naam van cliënten of de onderneming verkopen en handelen.
- (53) Tot de uitzonderingsgevallen waarin financieel analisten en andere met de beleggingsonderneming verbonden personen die betrokken zijn bij onderzoek op beleggingsgebied, met voorafgaande schriftelijke toestemming wel persoonlijke transacties mogen verrichten in instrumenten waarop het onderzoek op beleggingsgebied betrekking heeft, mogen ook situaties worden gerekend waarin de financieel analist of een andere persoon zich om persoonlijke, met financiële moeilijkheden verband houdende redenen gedwongen ziet een positie te liquideren.
- (54) Provisies, commissies of geldelijke of niet-geldelijke tegemoetkomingen die de onderzoek op beleggingsgebied verrichtende onderneming van derde partijen ontvangt, mogen alleen worden geaccepteerd wanneer ze worden verstrekt in overeenstemming met de vereisten als bedoeld in artikel 24, lid 9, van Richtlijn 2014/65/EU en artikel 13 van Gedelegeerde Verordening (EU).../... [wordt vóór de goedkeuring ingevuld] van XXX ter aanvulling van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de vrijwaring van financiële instrumenten en middelen van cliënten, de verplichtingen inzake productgovernance en de regels die van toepassing zijn op het verstrekken of ontvangen van provisie, commissies of geldelijke of niet-geldelijke tegemoetkomingen.
- (55) Tot de verspreiding van onderzoek op beleggingsgebied onder cliënten of het publiek dient niet te worden gerekend: de verspreiding uitsluitend onder personen binnen de groep waarvan de beleggingsonderneming deel uitmaakt. Als actuele aanbevelingen moeten worden aangemerkt: de aanbevelingen vervat in onderzoek op beleggingsgebied die niet zijn ingetrokken of vervallen. Een ingrijpende wijziging van door derden geproduceerd onderzoek op beleggingsgebied moet aan dezelfde eisen voldoen als de productie van onderzoek.

⁶ Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 (marktmisbruik) en houdende intrekking van Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijnen 2003/124/EG, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 1).

- (56) Financieel analisten mogen zich niet inlaten met andere activiteiten dan het voorbereiden van onderzoek op beleggingsgebied wanneer die andere activiteiten onverenigbaar zijn met de waarborging van hun objectiviteit. Dit omvat deelname aan zakenbankactiviteiten als bedrijfsfinanciering en overneming, aan *pitches* voor nieuwe bedrijven of *roadshows* voor nieuwe emissies van financiële instrumenten; of aan andere vormen van marketing ten behoeve van emittenten.
- (57) Gelet op de specifieke kenmerken van overneming en plaatsing en de kans op belangenconflicten in verband met deze diensten moeten in deze verordening meer gedetailleerde en specifiekere voorschriften worden opgenomen. Dergelijke voorschriften moeten er meer bepaald voor zorgen dat het proces van overneming en plaatsing wordt beheerd op een wijze die recht doet aan de belangen van de partijen. Beleggingsondernemingen moeten er zorg voor dragen dat hun eigen belangen of de belangen van hun andere cliënten geen ongewenste invloed uitoefenen op de kwaliteit van de dienstverlening aan de emissiecliënt. Dergelijke regelingen moeten aan de cliënt worden uitgelegd, in combinatie met andere relevante informatie over het aanbiedingsproces vooraleer de onderneming de aanbieding doet.
- (58) Bij overneming of plaatsing betrokken beleggingsondernemingen dienen de nodige regelingen te treffen om ervoor te zorgen dat de prijsstelling, waaronder *book-building*, de belangen van de emittent niet schaadt.
- (59) Het plaatsingsproces houdt in dat een beleggingsonderneming oordeelt over de toewijzing van een emissie en is gebaseerd op de specifieke feiten en omstandigheden van de regelingen, hetgeen aanleiding geeft tot bezorgdheid over belangenconflicten. De onderneming moet beschikken over doeltreffende voorschriften van organisatorische aard om ervoor te zorgen dat in het kader van het plaatsingsproces gedane toewijzingen er niet toe leiden dat het belang van het bedrijf primeert op de belangen van de emissiecliënt, of dat de belangen van één beleggingscliënt primeren op die van een andere beleggingscliënt. In het bijzonder moeten ondernemingen het proces ter ontwikkeling van toewijzingsaanbevelingen duidelijk vaststellen in een toewijzingsbeleid.
- (60) De voorschriften van deze verordening voor onder meer persoonlijke transacties, handel met kennis van onderzoek op beleggingsgebied en de productie en verspreiding van onderzoek op beleggingsgebied, mogen geen afbreuk doen aan voorschriften van Richtlijn 2014/65/EG en Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad⁷ en hun respectieve uitvoeringsmaatregelen.
- (61) Deze verordening bevat voorschriften met betrekking tot informatie voor cliënten of potentiële cliënten, met inbegrip van publicitaire mededelingen, om ervoor te zorgen dat deze informatie correct, duidelijk en niet-misleidend is overeenkomstig artikel 24, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU.
- (62) Deze verordening schrijft niet voor dat de bevoegde autoriteiten hun goedkeuring moeten hechten aan de vorm en inhoud van publicitaire mededelingen. Zij vormt daarvoor echter evenmin een beletsel, mits zo'n goedkeuring vooraf alleen berust op de nakoming van de in Richtlijn 2014/65/EU neergelegde verplichting dat informatie,

⁷ Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmissbruik (Verordening marktmissbruik) en houdende intrekking van Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijnen 2003/124/EG, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 1).

voor cliënten of potentiële cliënten, met inbegrip van publicitaire mededelingen, correct, duidelijk en niet misleidend moet zijn.

- (63) Er moeten informatievoorschriften worden vastgesteld waarin rekening wordt gehouden met de status van een cliënt als niet-professionele belegger, professionele belegger of in aanmerking komende tegenpartij. Richtlijn 2014/65/EU heeft onder meer ten doel een passend evenwicht te waarborgen tussen enerzijds bescherming van de belegger en anderzijds de informatieverplichtingen van beleggingsondernemingen. Daartoe is het aangewezen ten aanzien van professionele cliënten minder stringente informatievereisten vast te stellen dan ten aanzien van niet-professionele cliënten.
- (64) Beleggingsondernemingen moeten cliënten of potentiële cliënten goed informeren over de aard van de financiële instrumenten en de eraan verbonden beleggingsrisico's. De mate van gedetailleerdheid van de informatie kan verschillen al naargelang de cliënt een niet-professionele of een professionele cliënt is en afhankelijk van de aard en het risicoprofiel van de aangeboden financiële instrumenten, maar moet altijd de wezenlijke elementen bevatten. De lidstaten mogen de precieze bewoordingen of de inhoud specificeren van de in het kader van deze verordening vereiste beschrijving van de risico's en houden daarbij rekening met de in Verordening (EU) nr. 1286/2014 vastgestelde informatievoorschriften.
- (65) De voorwaarden waaraan informatie van beleggingsondernemingen aan cliënten en potentiële cliënten moet voldoen om als correct, duidelijk en niet-misleidend te worden aangemerkt, moeten op een passende en evenredige wijze worden toegepast op mededelingen aan niet-professionele of professionele cliënten, waarbij rekening wordt gehouden met bijvoorbeeld het communicatiemiddel en de informatie die met de mededeling aan de cliënten of potentiële cliënten wordt overgebracht. Met name zou het niet passend zijn om dergelijke voorwaarden toe te passen op publicitaire mededelingen die slechts bestaan uit een of meer van de volgende elementen: de naam van de onderneming, een logo of ander beeldmerk dat met de onderneming in verband wordt gebracht, een contactadres, of een verwijzing naar de soorten door de onderneming verrichte beleggingsdiensten.
- (66) Met het oog op consistentere informatie voor beleggers moeten beleggingsondernemingen er zorg voor dragen dat de in alle vormen van voorlichtings- en marketingmateriaal aan de cliënt verstrekte informatie consequent in steeds dezelfde taal wordt aangeboden. Dit mag ondernemingen evenwel niet verplichten tot het vertalen van prospectussen die zijn opgesteld in overeenstemming met Richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad⁸ of Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad⁹ en die aan cliënten zijn verstrekt.
- (67) Ten behoeve van een eerlijke en evenwichtige voorstelling van de voordelen en de risico's moeten beleggingsondernemingen altijd een accurate en duidelijke indicatie verschaffen van de relevante risico's, met inbegrip van nadelen en zwakke punten, wanneer ze de potentiële voordelen van een dienst of een financieel instrument belichten.

⁸ Richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat bekend moet worden gemaakt wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten, tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG (PB L 345 van 31.12.2003, blz. 64).

⁹ Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) (PB L 302 van 17.11.2009, blz. 32).

- (68) Informatie moet als misleidend worden aangemerkt als deze neigt naar misleiding van de persoon of personen tot wie ze is gericht of die deze waarschijnlijk ontvangt of ontvangen, ongeacht of de informatieverstrekker zelf deze misleidend acht of misleiding beoogt.
- (69) Wanneer een beleggingsonderneming een cliënt vóór de verrichting van een dienst informatie moet verschaffen, hoeft elke afzonderlijke transactie in hetzelfde soort financieel instrument niet te worden aangemerkt als de verrichting van een nieuwe of andere dienst.
- (70) Gedetailleerde informatie over de vraag of beleggingsadvies op onafhankelijke basis wordt verstrekt, over de ruime of beperkte analyse van verschillende soorten instrumenten en over het toegepaste selectieproces moet de cliënten helpen bij het beoordelen van de reikwijdte van het verstrekte advies. De cliënten moeten voldoende details over het aantal door de ondernemingen geanalyseerde financiële instrumenten krijgen. Het aantal en de verscheidenheid van de in overweging te nemen financiële instrumenten, die verschillen van de instrumenten die door de betrokken beleggingsonderneming of entiteiten dicht bij de onderneming worden aangeboden, moeten evenredig zijn met de reikwijdte van het te verstrekken advies en de voorkeuren en behoeften van de cliënt. Ongeacht de reikwijdte van de aangeboden diensten moeten alle beoordelingen evenwel zijn gebaseerd op een toereikend aantal op de markt verkrijgbare financiële instrumenten om naar behoren rekening te kunnen houden met wat op de markt als alternatief wordt aangeboden.
- (71) De reikwijdte van door beleggingsondernemingen op onafhankelijke basis verstrekt advies kan variëren van breed en algemeen tot specifiek en specialistisch. Opdat de reikwijdte van het advies een billijke en passende vergelijking tussen verschillende financiële instrumenten mogelijk zou maken, moeten beleggingsadviseurs die in bepaalde categorieën financiële instrumenten gespecialiseerd zijn en criteria hanteren die niet enkel uitgaan van de technische structuur van het instrument, zoals "groene" of "ethische beleggingen", aan bepaalde voorwaarden voldoen wanneer zij zich als onafhankelijke adviseur aanbieden.
- (72) Als een zelfde adviseur zowel onafhankelijk als niet-onafhankelijk advies mag verstrekken, kan dat bij de cliënt voor verwarring zorgen. Opdat cliënten inzicht zouden krijgen in de aard en de grondslag van het verstrekte beleggingsadvies moeten eveneens bepaalde organisatorische vereisten worden vastgesteld.
- (73) Als een beleggingsonderneming aan een cliënt een exemplaar verstrekt van een prospectus dat is opgesteld en gepubliceerd overeenkomstig Richtlijn 2003/71/EG mag dit niet worden gezien als de verstrekking door de onderneming van informatie aan een cliënt voor de toepassing van de voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening uit hoofde van Richtlijn 2014/65/EU die betrekking hebben op de kwaliteit en inhoud van deze informatie indien de onderneming in het kader van die richtlijn zelf niet verantwoordelijk is voor de informatie die in het prospectus wordt gegeven.
- (74) Richtlijn 2014/65/EU versterkt de verplichtingen van beleggingsondernemingen om informatie over alle kosten en lasten te verstrekken en breidt deze verplichtingen uit tot relaties met in aanmerking komende tegenpartijen en professionele cliënten. Om ervoor te zorgen dat de grotere transparantie inzake kosten en lasten alle categorieën van cliënten ten goede komt, moeten beleggingsondernemingen in bepaalde situaties bij het verrichten van beleggingsdiensten voor professionele cliënten of in aanmerking komende tegenpartijen met deze cliënten kunnen afspreken de gedetailleerde voorschriften van deze verordening te beperken. Dit mag echter nooit betekenen dat de

voor beleggingsondernemingen krachtens artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU geldende verplichtingen niet meer worden toegepast. In dit verband dienen beleggingsondernemingen professionele cliënten te informeren over alle kosten en lasten als uiteengezet in deze verordening, wanneer beleggingsadvies of vermogensbeheersdiensten worden verleend of wanneer, ongeacht de verleende beleggingsdienst, de betrokken financiële instrumenten een derivaat behelzen. Beleggingsondernemingen moeten in aanmerking komende tegenpartijen ook informeren over alle kosten en lasten als vermeld in deze verordening wanneer, ongeacht de verleende beleggingsdienst, het betrokken financieel instrument een derivaat behelst en aan hun cliënten zal worden aangeboden. In andere gevallen echter, bij het verlenen van beleggingsdiensten aan professionele cliënten of in aanmerking komende tegenpartijen, kunnen beleggingsondernemingen ermee instemmen – bijvoorbeeld op verzoek van de betrokken cliënt – om geen illustratie van het cumulatieve effect van de kosten op het rendement of geen indicatie van de desbetreffende valuta en de toepasselijke omrekeningskoersen en wisselkosten te verstrekken, wanneer een deel van de totale kosten en lasten in vreemde valuta wordt uitgedrukt.

- (75) Rekening houdend met de algemene verplichting om te handelen in overeenstemming met het belang van de cliënt en het belang van voorafgaande voorlichting van de cliënten met betrekking tot alle te verwachten kosten en lasten moet de verwijzing naar aanbevolen of verhandelde financiële instrumenten onder meer slaan op beleggingsondernemingen die beleggingsadvies of portefeuillebeheer aanbieden, ondernemingen die algemene aanbevelingen over financiële instrumenten doen of die bepaalde financiële instrumenten aanprijzen bij het leveren van beleggings- en nevendiensten aan cliënten. Dit zou bijvoorbeeld het geval zijn voor beleggingsondernemingen die overeenkomsten voor distributie of plaatsing met een ontwikkelaar of emittent van producten hebben gesloten.
- (76) In overeenstemming met de algemene verplichting om te handelen in overeenstemming met het belang van de klant en rekening houdend met de verplichtingen die voortvloeien uit de specifieke wetgeving van de Unie ter regulering van bepaalde financiële instrumenten (met name de rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging en verpakte retailbeleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten (PRIIP's)) moeten beleggingsondernemingen alle kosten en lasten bekendmaken en aggregeren, met inbegrip van de kosten van het financiële instrument, in alle gevallen waarin beleggingsondernemingen overeenkomstig de wetgeving van de Unie verplicht zijn de cliënt informatie te verstrekken over de kosten van een financieel instrument.
- (77) Wanneer beleggingsondernemingen een financieel instrument niet op de markt hebben aangeboden of aanbevolen of volgens het recht van de Unie niet verplicht zijn klanten informatie te verstrekken over de kosten van een financieel instrument, zijn zij mogelijk niet bij machte rekening te houden met alle kosten voor dat financiële instrument. Zelfs in die restgevallen moeten beleggingsondernemingen cliënten op voorhand over alle kosten en lasten van de beleggingsdienst en de aanschafprijs van het desbetreffende financiële instrument informeren. Voorts dienen beleggingsondernemingen te voldoen aan alle overige verplichtingen om passende informatie over de risico's van het betrokken financiële instrument te verstrekken overeenkomstig artikel 24, lid 4, onder b), van Richtlijn 2014/65/EU of om cliënten achteraf adequate rapporten voor te leggen over de overeenkomstig artikel 25, lid 6,

van Richtlijn 2014/65/EU verleende diensten, waarin ook kostenelementen worden belicht.

- (78) Om te garanderen dat cliënten zich bewust zijn van alle te verwachten kosten en lasten en met het oog op een beoordeling van die informatie en een vergelijking met verschillende financiële instrumenten en beleggingsdiensten moeten beleggingsondernemingen cliënten geruime tijd vóór de verrichting van diensten duidelijke en begrijpelijke informatie over alle kosten en lasten verschaffen. Voorafgaande informatie over de kosten met betrekking tot het financiële instrument of de nevendienst kan worden verstrekt op basis van een verondersteld beleggingsbedrag. De openbaar gemaakte kosten en lasten moeten wel de kosten weergeven die de cliënt op basis van dat veronderstelde beleggingsbedrag daadwerkelijk zou maken. Indien bijvoorbeeld een beleggingsonderneming een scala van doorlopende diensten met verschillende kosten al naargelang de dienst aanbiedt, moet de onderneming de kosten openbaar maken die betrekking hebben op de dienst waarop de cliënt heeft ingetekend. Voor openbaarmakingen achteraf moet de informatie over kosten en lasten het werkelijke beleggingsbedrag van de cliënt op het moment van openbaarmaking weerspiegelen.
- (79) Om ervoor te zorgen dat beleggers informatie over alle kosten en lasten uit hoofde van artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU ontvangen, moet het onderliggende marktrisico worden opgevat als uitsluitend betrekking hebbend op de schommelingen in de waarde van het belegde kapitaal die rechtstreeks het gevolg zijn van schommelingen in de waarde van de onderliggende activa. Transactiekosten en lopende kosten voor financiële instrumenten moeten daarom ook worden opgenomen in de vereiste aggregatie van kosten en lasten en moeten worden geraamd op basis van redelijke aannamen, vergezeld van een verklaring dat dergelijke ramingen zijn gebaseerd op aannamen en kunnen afwijken van de werkelijke kosten en lasten. In diezelfde optiek mogen praktijken waarbij sprake is van "verrekening" van kosten niet worden uitgezonderd van de verplichting om informatie over de kosten en lasten te verstrekken. De openbaarmaking van kosten en lasten berust op het beginsel dat elk verschil tussen de prijs van een positie voor de onderneming en de respectieve prijs voor de klant openbaar moet worden gemaakt, inclusief toeslagen en afwaarderingen.
- (80) Terwijl beleggingsondernemingen alle kosten en lasten in overeenstemming met artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU moeten aggregeren en de totale kosten uitgedrukt als geldbedrag en als percentage aan de cliënten moeten voorleggen, moet beleggingsondernemingen bovendien worden toegestaan cliënten of potentiële cliënten afzonderlijke cijfers voor te leggen die bestaan uit geaggregeerde initiële kosten en lasten, geaggregeerde lopende kosten en lasten en geaggregeerde uitstapkosten.
- (81) Beleggingsondernemingen die financiële instrumenten aanbieden met ontoereikende informatie over de kosten en lasten ervan moeten hun cliënten aanvullende informatie over deze kosten verschaffen alsook over alle andere kosten en bijbehorende lasten in verband met het verrichten van beleggingsdiensten met betrekking tot die financiële instrumenten om zo het recht van cliënten op volledige openbaarmaking van kosten en lasten te vrijwaren. Dit zou het geval zijn voor beleggingsondernemingen die rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging aanbieden waarvoor geen transactiekosten zijn verstrekt met betrekking tot bijvoorbeeld rechten van deelneming in een icbe-beheermaatschappij. In die gevallen moeten de beleggingsondernemingen contact opnemen met de icbe-beheermaatschappijen om de relevante informatie te verkrijgen.

- (82) Met het oog op grotere transparantie voor cliënten betreffende de kosten en het rendement van hun beleggingen ten opzichte van de evolutie van de desbetreffende kosten en lasten moet ook worden gezorgd voor periodieke openbaarmaking achteraf, wanneer de beleggingsondernemingen tijdens het jaar een lopende relatie met de cliënt hebben of gehad hebben. Openbaarmaking achteraf van alle relevante kosten en lasten moet op gepersonaliseerde basis gebeuren. Periodieke openbaarmaking achteraf mag gebeuren op basis van bestaande rapportageverplichtingen, zoals verplichtingen voor ondernemingen die andere orders uitvoeren dan vermogensbeheer, portefeuillebeheer of het aanhouden van financiële instrumenten of fondsen van cliënten.
- (83) De door een beleggingsonderneming aan cliënten te verstrekken informatie over de kosten en bijbehorende lasten bevat ook nadere gegevens over de regelingen voor betaling of uitvoering van de overeenkomst voor de verrichting van beleggingsdiensten en over alle andere overeenkomsten die betrekking hebben op een financieel instrument dat wordt aangeboden. In dit verband zijn betalingsregelingen gewoonlijk van belang wanneer een contract inzake een financieel instrument wordt beëindigd middels afwikkeling in contanten. Uitvoeringsregelingen zijn gewoonlijk van belang wanneer bij beëindiging van het contract inzake een financieel instrument aandelen, obligaties, een warrant, edelmetaal of een ander instrument of een andere grondstof moeten worden geleverd.
- (84) Voor de toetsing van de geschiktheid als bedoeld in artikel 25, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU en de toetsing van de passendheid als bedoeld in artikel 25, lid 3, van die richtlijn moeten aparte voorschriften worden vastgesteld. Deze toetsingen verschillen immers in die zin dat ze niet worden toegepast op dezelfde beleggingsdiensten en evenmin dezelfde functies en kenmerken hebben.
- (85) Beleggingsondernemingen moeten de aandacht van de cliënten vestigen op en in het geschiktheidsrapport informatie opnemen over de kans dat de aanbevolen diensten of instrumenten de niet-professionele cliënt tot een periodieke herziening van de desbetreffende regelingen nopen. Dit heeft onder meer betrekking op situaties waarin een cliënt wellicht advies zal moeten inwinnen om een beleggingsportefeuille opnieuw te doen aansluiten bij de oorspronkelijke aanbevolen toewijzing wanneer het waarschijnlijk is dat de portefeuille van de beoogde toewijzing van activa kan afwijken.
- (86) Om rekening te houden met marktontwikkelingen en te zorgen voor een gelijk niveau van beleggersbescherming moet worden verduidelijkt dat beleggingsondernemingen verantwoordelijk moeten blijven voor het uitvoeren van geschiktheidsbeoordelingen wanneer beleggingsadvies of diensten van vermogensbeheer geheel of gedeeltelijk via een automatisch of semi-automatisch systeem worden verstrekt.
- (87) In overeenstemming met de krachtens artikel 25, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU vereiste geschiktheidsbeoordeling moet ook worden verduidelijkt dat beleggingsondernemingen niet alleen een geschiktheidsbeoordeling moeten uitvoeren met betrekking tot aanbevelingen om een financieel instrument te kopen, maar ook voor alle beslissingen om te handelen, met inbegrip van de beslissing om een belegging al dan niet te kopen, te verkopen of aan te houden.
- (88) Voor de toepassing van artikel 25, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU kan een transactie vanwege de aan de desbetreffende financiële instrumenten verbonden risico's, het soort transactie, de kenmerken van het order of de frequentie van de handel ongeschikt zijn voor de cliënt of potentiële cliënt. Een reeks transacties die ieder afzonderlijk beschouwd geschikt zijn, kan ongeschikt zijn als de aanbeveling of de

handelsbeslissingen op elkaar volgen in een frequentie die niet in het belang van de cliënt is. Bij vermogensbeheer kan een transactie ook ongeschikt zijn als deze resulteert in een ongeschikte portefeuille.

- (89) Een aanbeveling, verzoek of advies van een vermogensbeheerder aan een cliënt om een machtiging te verlenen of te wijzigen die de speelruimte van de vermogensbeheerder bepaalt, moet worden aangemerkt als een aanbeveling als vermeld in artikel 25, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU.
- (90) Om de nodige rechtszekerheid te creëren en cliënten een beter inzicht in de aard van de verrichte diensten te verschaffen, moeten beleggingsondernemingen die beleggingsdiensten of nevendiensten verrichten met de cliënt een schriftelijke basisovereenkomst sluiten, waarin de belangrijkste rechten en plichten van de onderneming en de cliënt worden vastgelegd.
- (91) Deze verordening schrijft niet voor dat de bevoegde autoriteiten hun goedkeuring moeten hechten aan de inhoud van de basisovereenkomst tussen een beleggingsonderneming en haar cliënten. Zij vormt daartoe evenmin een beletsel, mits zo'n goedkeuring alleen berust op de nakoming door de onderneming van haar verplichtingen uit hoofde van Richtlijn 2014/65/EU om zich op loyale, billijke en professionele wijze in te zetten voor de belangen van haar cliënten en een dossier aan te leggen waarin de rechten en plichten van beleggingsondernemingen en hun cliënten worden beschreven, alsmede de overige voorwaarden waaronder de onderneming diensten voor haar cliënten verricht.
- (92) De gegevens die een beleggingsonderneming moet bijhouden, moeten aangepast zijn aan de aard van de bedrijfsactiviteit en het gamma verrichte beleggingsdiensten en -activiteiten, mits aan de in Richtlijn 2014/65/EU, Verordening (EU) nr. 600/2014 van het Europees Parlement en de Raad¹⁰, Verordening (EU) nr. 596/2014, Richtlijn 2014/57/EU van het Europees Parlement en de Raad¹¹ en in deze verordening vastgelegde verplichtingen inzake het bijhouden van gegevens is voldaan en de bevoegde autoriteiten hun toezichttaken kunnen vervullen en handhavingsmaatregelen kunnen uitvoeren met het oog op de bescherming van beleggers en de integriteit van de markt.
- (93) Gelet op het belang van verslagen en periodieke mededelingen aan alle cliënten en de uitbreiding van artikel 25, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU tot de relatie met in aanmerking komende tegenpartijen moeten de rapportageverplichtingen in deze verordening voor alle categorieën van cliënten gelden. Rekening houdend met de aard van de interactie met in aanmerking komende tegenpartijen moeten beleggingsondernemingen overeenkomsten tot vaststelling van de specifieke inhoud en timing van de rapportage kunnen sluiten die verschillen van de overeenkomsten die op niet-professionele en professionele cliënten van toepassing zijn.
- (94) Wanneer een beleggingsonderneming die vermogensbeheerdiensten verricht, aan cliënten of mogelijke cliënten informatie moet verstrekken over de soorten financiële instrumenten die in de portefeuille van de cliënt mogen worden opgenomen en over de soorten transacties die mogen worden verricht in deze instrumenten, moet in deze

¹⁰ Verordening (EU) nr. 600/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten in financiële instrumenten en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 84).

¹¹ Richtlijn 2014/57/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende strafrechtelijke sancties voor marktmisbruik (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 179).

informatie afzonderlijk worden aangegeven of de beleggingsonderneming gemachtigd wordt om te beleggen in financiële instrumenten die niet tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten, in derivaten of in niet-liquide of zeer volatiele instrumenten; dan wel om short sales of aankopen met geleende middelen, effectenfinancieringstransacties, of transacties die margebetalingen, het stellen van zekerheden of valutarisico's meebrengen, te verrichten.

- (95) De cliënten moeten op de hoogte worden gebracht van de resultaten van hun portefeuille en van de depreciaties van hun initiële investeringen. In het geval van vermogensbeheer moet de trigger worden vastgesteld op een depreciatie van 10 % en op veelvoud van 10 % van de totale waarde van de totale portefeuille en mag deze niet worden toegepast op individuele ondernemingen.
- (96) Voor de toepassing van de rapportageverplichtingen voor vermogensbeheer moet een transactie waarbij een voorwaardelijke verplichting is aangegaan voor de cliënt feitelijke of mogelijke verplichtingen meebrengen die verder gaan dan de aanschafkosten van het instrument.
- (97) Voor de toepassing van de voorschriften voor rapportage aan cliënten moet onder een verwijzing naar de soort order worden verstaan een verwijzing naar het ordertype, zoals limietorder, marktorder of enigerlei ander specifiek ordertype.
- (98) Voor de toepassing van de voorschriften voor rapportage aan cliënten moet onder een verwijzing naar de aard van het order worden verstaan een verwijzing naar een order om op effecten in te schrijven of een optie uit te oefenen, of naar een soortgelijk order van een cliënt.
- (99) Bij de vaststelling van haar uitvoeringsbeleid overeenkomstig artikel 27, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU moet een beleggingsonderneming het relatieve gewicht van de in artikel 27, lid 1, van die richtlijn genoemde factoren bepalen, of in ieder geval vastleggen hoe zij het relatieve gewicht van deze factoren bepaalt om het best mogelijke resultaat voor haar cliënten te kunnen behalen. Ter uitvoering van dit beleid moet een beleggingsonderneming de plaatsen van uitvoering uitkiezen die haar in staat stellen om consistent het best mogelijke resultaat bij de uitvoering van orders van cliënten te behalen. Om aan de wettelijke verplichting tot optimale uitvoering te voldoen, zullen beleggingsondernemingen bij het toepassen van de criteria voor optimale uitvoering voor professionele beleggers doorgaans niet dezelfde plaatsen van uitvoering voor effectenfinancieringstransacties (SFT's) en andere transacties gebruiken. Dit komt doordat de SFT's worden gebruikt als bron van financiering tegen de voorwaarde dat de leningnemer op een latere datum gelijkwaardige effecten teruggeeft en doordat de voorwaarden van SFT's doorgaans vóór de uitvoering bilateraal tussen de tegenpartijen worden bepaald. Daarom is de keuze van plaatsen van uitvoering voor SFT's beperkter dan in het geval van andere transacties, omdat die afhangt van de specifieke tussen de tegenpartijen vooraf afgesproken voorwaarden en van het feit of er op die plaatsen van uitvoering een specifieke vraag naar de betrokken financiële instrumenten bestaat. In het orderuitvoeringsbeleid van beleggingsondernemingen moet derhalve rekening worden gehouden met de specifieke kenmerken van SFT's en moeten de plaatsen van uitvoering voor SFT's afzonderlijk worden weergegeven. Een beleggingsonderneming moet haar uitvoeringsbeleid op elke order van een cliënt die zij uitvoert, zodanig toepassen dat voor de cliënt overeenkomstig dit beleid het best mogelijke resultaat wordt behaald.
- (100) Om ervoor te zorgen dat beleggingsondernemingen die orders van cliënten voor uitvoering bij andere entiteiten doorgeven of plaatsen, in het belang van hun cliënten

handelen in overeenstemming met artikel 24, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU en artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU om cliënten passende informatie over de onderneming en haar diensten te verschaffen, moeten beleggingsondernemingen cliënten passende informatie verschaffen over de vijf beste entiteiten voor elke klasse van financiële instrumenten waarvoor zij orders van cliënten doorgeven of plaatsen en cliënten informatie verschaffen over de uitvoeringskwaliteit overeenkomstig artikel 27, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EG en de bijbehorende uitvoeringsmaatregelen. Beleggingsondernemingen die orders ter uitvoering doorgeven aan of plaatsen bij andere entiteiten, mogen slechts één enkele entiteit voor de uitvoering ervan selecteren wanneer zij kunnen aantonen dat zij aldus in staat zijn steeds het best mogelijke resultaat voor hun cliënten te behalen en wanneer zij redelijkerwijze mogen verwachten dat de geselecteerde entiteit hen in staat zal stellen resultaten voor hun cliënten te behalen die ten minste even goed zijn als de resultaten die zij redelijkerwijze zouden mogen verwachten indien zij voor de uitvoering van de orders een beroep op alternatieve entiteiten zouden doen. Deze redelijke verwachting dient te worden gestaafd door overeenkomstig artikel 27 van Richtlijn 2014/65/EU gepubliceerde relevante gegevens, dan wel door interne analyses van deze beleggingsondernemingen.

- (101) Om ervoor te zorgen dat een beleggingsonderneming bij de uitvoering van een order van een niet-professionele cliënt voor deze cliënt het best mogelijke resultaat behaalt als er geen specifieke instructies zijn gegeven, moet de onderneming rekening houden met alle factoren die haar in staat stellen het best mogelijke resultaat te behalen met betrekking tot de totale tegenprestatie, die bestaat uit de prijs van het financiële instrument en de uitvoeringskosten. Snelheid, waarschijnlijkheid van uitvoering en afwikkeling, omvang en aard van het order, markteffect en eventuele andere impliciete transactiekosten mogen alleen voorrang krijgen boven de directe prijs- en kostenoverwegingen voor zover ze ertoe bijdragen dat voor de niet-professionele cliënt het best mogelijke resultaat wordt behaald gelet op de totale tegenprestatie.
- (102) Wanneer een beleggingsonderneming een order volgens specifieke instructies van de cliënt uitvoert, moet zij alleen voor het deel of het aspect van het order waarop de instructies van de cliënt betrekking hebben, geacht worden haar verplichtingen inzake optimale uitvoering te zijn nagekomen. Het feit dat de cliënt specifieke instructies heeft gegeven die gelden voor een deel of aspect van het order, mag de beleggingsonderneming niet ontslaan van haar verplichtingen inzake optimale uitvoering voor andere delen of aspecten van het order waarvoor deze instructies niet gelden. Een beleggingsonderneming mag een cliënt er niet toe aanzetten om een instructie te geven om een order op een bepaalde wijze uit te voeren, door de inhoud van de instructie expliciet of impliciet aan de cliënt kenbaar te maken, wanneer de onderneming redelijkerwijs zou moeten weten dat zij door een instructie van die strekking wordt belet het best mogelijke resultaat voor de cliënt te behalen. Dit hoeft een onderneming echter niet te beletten een cliënt te vragen een keuze te maken tussen twee of meer specifieke handelsplatformen, mits deze platformen stroken met het uitvoeringsbeleid van de onderneming.
- (103) Wanneer een beleggingsonderneming voor eigen rekening met cliënten handelt, moet dit worden aangemerkt als de uitvoering van orders van cliënten en daarom onderworpen zijn aan de eisen uit hoofde van Verordening 2014/65/EU en deze verordening, en met name de voorschriften voor een optimale uitvoering. Als een beleggingsonderneming echter aan een cliënt een koers afgeeft en deze koers voldoet aan de verplichtingen van de onderneming uit hoofde van artikel 27, lid 1, van

Richtlijn 2014/65/EU als de onderneming bij het afgeven van de koers het order tegen deze koers uitvoert, dan moet de onderneming aan deze zelfde verplichtingen voldoen als zij het order tegen haar koers uitvoert nadat de cliënt deze heeft aanvaard, tenzij de koers gezien de wisselende marktomstandigheden en de tijd die verstreken is tussen opgave en aanvaarding van de koers, duidelijk niet meer actueel is.

- (104) De verplichting om bij de uitvoering van orders van cliënten het best mogelijke resultaat te behalen, geldt voor alle soorten financiële instrumenten. Wel kan het gezien de onderling uiteenlopende structuren van markten en financiële instrumenten moeilijkheden opleveren om voor een optimale uitvoering een uniforme, voor alle categorieën instrumenten geldende, effectieve standaard en procedure vast te stellen. Daarom moeten de voorschriften voor een optimale uitvoering zodanig worden toegepast dat rekening wordt gehouden met het feit dat de omstandigheden per soort financieel instrument waarvoor een order wordt uitgevoerd, verschillen. Zo zijn transacties in een financieel otc-instrument op maat in het kader van een bijzondere contractuele relatie die op de situatie van de cliënt en de beleggingsonderneming toegesneden is, vanuit het oogpunt van optimale uitvoering wellicht niet vergelijkbaar met transacties in aandelen die op gecentraliseerde plaatsen van uitvoering worden verhandeld. Aangezien de verplichtingen tot optimale uitvoering voor alle financiële instrumenten gelden, ongeacht of zij op handelsplatformen of otc worden verhandeld, moeten beleggingsondernemingen relevante marktgegevens verzamelen om na te gaan of de voor een cliënt aangeboden otc-prijs billijk is en aan de verplichting tot optimale uitvoering voldoet.
- (105) De voorschriften van deze verordening die betrekking hebben op het uitvoeringsbeleid, mogen geen afbreuk doen aan de algemene plicht van een beleggingsonderneming uit hoofde van artikel 27, lid 7, van Richtlijn 2014/65/EU om toezicht te houden op de effectiviteit van haar regelingen en beleid voor orderuitvoering en de in dat beleid opgenomen plaatsen van uitvoering op gezette tijden aan een analyse te onderwerpen.
- (106) Deze verordening wil voorkomen dat in het kader van een optimale uitvoering dubbel werk wordt verricht, namelijk door de beleggingsonderneming die orders ontvangt en doorgeeft of vermogen beheert en elke beleggingsonderneming waaraan deze beleggingsonderneming haar orders ter uitvoering doorgeeft.
- (107) Op grond van de in Richtlijn 2014/65/EU neergelegde verplichting om te zorgen voor een optimale uitvoering, moeten beleggingsondernemingen alle passende maatregelen nemen om voor hun cliënten het best mogelijke resultaat te behalen. De kwaliteit van uitvoering, die aspecten omvat als snelheid en waarschijnlijkheid van uitvoering (zoals de responstijd) en de mogelijkheid en marge voor prijsverbetering, is een factor die voor een optimale uitvoering van groot belang is. Beschikbare, onderling vergelijkbare en geconsolideerde gegevens over de kwaliteit van uitvoering van de verschillende plaatsen van uitvoering zijn voor beleggingsondernemingen en beleggers van cruciaal belang om te kunnen nagaan welke plaatsen van uitvoering voor hun cliënten de hoogste kwaliteit van uitvoering bieden. Om een optimale uitvoering voor een cliënt te realiseren, moeten beleggingsondernemingen relevante gegevens vergelijken en analyseren, waaronder de gegevens die krachtens artikel 27, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU en de bijbehorende uitvoeringsmaatregelen openbaar zijn gemaakt.
- (108) Orders uitvoerende beleggingsondernemingen moeten in hun beleid een bepaalde plaats van uitvoering kunnen opnemen mits ze kunnen aantonen dat daardoor steeds een optimale uitvoering kan worden gerealiseerd. Beleggingsondernemingen mogen

een bepaalde plaats van uitvoering alleen kiezen indien ze redelijkerwijs kunnen verwachten dat deze plaats van uitvoering hen in staat stelt voor cliënten resultaten te verwezenlijken die minstens even goed zijn als de resultaten die ze redelijkerwijs op andere plaatsen van uitvoering kunnen verwachten. Deze redelijke verwachting moeten worden gestaafd door in overeenstemming met artikel 27 van Richtlijn 2014/65/EG openbaar gemaakte relevante gegevens, dan wel door andere interne analyses van de ondernemingen.

- (109) De herallocatie van transacties moet als nadelig voor een cliënt worden beschouwd als de beleggingsonderneming of een bepaalde cliënt daardoor onrechtmatig wordt bevoordeeld.
- (110) Onverminderd Verordening (EU) nr. 596/2014 mogen voor de toepassing van de in deze verordening neergelegde bepalingen inzake de verwerking van orders van cliënten orders van cliënten die langs verschillende dragers worden ontvangen en niet in volgorde van ontvangst kunnen worden afgehandeld, niet als overigens vergelijkbaar worden beschouwd. Het feit dat een beleggingsonderneming informatie over een lopend order van een cliënt gebruikt om voor eigen rekening in de financiële instrumenten waarop het order van de cliënt betrekking heeft, of in gelieerde financiële instrumenten te handelen, moet als misbruik van deze informatie worden aangemerkt. Het loutere feit dat marketmakers of instanties die als tegenpartij mogen optreden, zich beperken tot hun legitieme bedrijf van koop en verkoop van financiële instrumenten of dat personen die bevoegd zijn om orders namens derden uit te voeren, zich beperken tot het naar behoren uitvoeren van een order, mag op zichzelf echter niet als misbruik van informatie aangemerkt worden.
- (111) Bij de beoordeling of een markt voldoet aan de voorwaarde van artikel 33, lid 3, onder a), van Richtlijn 2014/65/EU, dat ten minste 50 % van op deze markt tot de handel toegelaten emittenten kleine en middelgrote ondernemingen zijn, moeten de bevoegde instanties zich soepel opstellen tegenover markten waar nog geen activiteit heeft plaatsgevonden, recent opgerichte kmo's waarvan de financiële instrumenten minder dan drie jaar tot de handel zijn toegelaten en emittenten die uitsluitend andere financiële instrumenten dan eigenvermogensinstrumenten uitgeven.
- (112) Gezien de diversiteit aan bedrijfsmodellen van de bestaande MTF's die zich toespitsen op het mkb in de Unie en om het succes van de nieuwe categorie van mkb-groeimarkt te verzekeren, dienen mkb-groeimarkten bij de beoordeling van de geschiktheid van emittenten om tot hun handelsplatform te worden toegelaten voldoende flexibiliteit te krijgen. In ieder geval mag een mkb-groeimarkt emittenten geen strengere voorschriften opleggen dan die welke gelden voor emittenten op gereguleerde markten.
- (113) Met betrekking tot de inhoud van het toelatingsdocument dat een emittent bij de toelating van zijn effecten tot de handel op een mkb-groeimarkt moet voorleggen, voor zover de overeenkomstig Richtlijn 2003/71/EG vereiste publicatie van een prospectus niet van toepassing is, is het wenselijk dat de bevoegde autoriteiten zelf kunnen beoordelen of de beleggers aan de hand van de door de exploitant van de mkb-groeimarkt vastgestelde voorschriften naar behoren worden geïnformeerd. Terwijl de volle verantwoordelijkheid voor de informatie in het toelatingsdocument bij de emittent moet liggen, is het aan de exploitant van een mkb-groeimarkt om te bepalen hoe het toelatingsdocument het best wordt getoetst. Dit hoeft geen formele goedkeuring door de bevoegde autoriteit of de exploitant in te houden.

- (114) De publicatie door emittenten van jaarlijkse en halfjaarlijkse financiële verslagen zorgt voor een passend minimumniveau van transparantie dat strookt met de heersende beste praktijken op bestaande op het mkb gerichte markten. Wat de inhoud van financiële verslagen betreft, moet de exploitant van een mkb-groeimarkt zelf kunnen bepalen dat emittenten wier financiële instrumenten op zijn handelsplatform worden verhandeld de internationale standaarden voor financiële verslaglegging hanteren of standaarden voor financiële verslaggeving die door lokale wet- en regelgeving zijn toegestaan, of beide. De termijnen voor de publicatie van financiële verslagen dienen minder strikt te zijn dan die van Richtlijn 2004/109/EG, aangezien ruimere termijnen beter lijken te passen bij de omstandigheden en behoeften van het mkb.
- (115) Aangezien de regels inzake verspreiding van informatie over emittenten op gereguleerde markten in het kader van Richtlijn 2004/109/EG te omslachtig zouden zijn voor emittenten op mkb-groeimarkten, is het raadzaam de website van de exploitant van de mkb-groeimarkt te gebruiken als verzamelpunt voor beleggers die informatie over de emittenten op dat handelsplatform zoeken. Openbaarmaking op de website van de exploitant van de mkb-groeimarkt kan ook gebeuren via een rechtstreekse link naar de website van de emittent, indien de informatie daar wordt gepubliceerd en rechtstreeks wordt doorgeleid naar het relevante deel van de website van de emittent, waar beleggers de wettelijk verplichte informatie gemakkelijk kunnen vinden.
- (116) Er dient nader te worden gespecificeerd wanneer een opschorting of uitsluiting van de handel in een financieel instrument de belangen van de belegger of de ordelijke werking van de markt aanzienlijke schade zou kunnen berokkenen. Hierbij is convergentie noodzakelijk om te garanderen dat marktdeelnemers in een lidstaat waar de handel in financiële instrumenten is opgeschort of financiële instrumenten zijn uitgesloten niet worden benadeeld ten opzichte van marktdeelnemers in een andere lidstaat waar deze nog steeds worden verhandeld.
- (117) Om het vereiste niveau van convergentie te bereiken, is het aangewezen een lijst van omstandigheden te specificeren waaronder de belangen van de beleggers of de ordelijke werking van de markt aanzienlijk worden geschaad aan de hand waarvan een bevoegde nationale autoriteit, een beleggingsonderneming of een marktexploitant die een MTF of een OTF exploiteert, kan afzien van een verzoek tot opschorting of uitsluiting van de handel in een financieel instrument of geen gevolg kan geven aan een daartoe strekkende kennisgeving. Een dergelijke lijst is bij voorkeur niet limitatief omdat de nationale bevoegde autoriteiten dan over een kader beschikken om hun oordeel uit te spreken en voldoende flexibiliteit hebben om individuele gevallen te beoordelen.
- (118) De artikelen 31, lid 2, en 54, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU verplichten beleggingsondernemingen en marktdeelnemers die een MTF of een OTF gebruiken en exploitanten van gereguleerde markten ertoe onder bepaalde omstandigheden hun nationale bevoegde autoriteiten onverwijld op de hoogte te stellen. Dat is nodig om ervoor te zorgen dat de nationale bevoegde instanties hun regelgevende taken kunnen vervullen en tijdig informatie ontvangen over relevante incidenten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de werking en integriteit van de markten. Aan de hand van de door exploitanten van handelsplatformen geleverde informatie moeten de nationale bevoegde autoriteiten de risico's voor de markten en hun deelnemers kunnen identificeren en beoordelen alsook efficiënt kunnen reageren en indien nodig maatregelen treffen.

- (119) Het verdient aanbeveling om een niet-uitputtende lijst op te stellen van omstandigheden waaronder kan worden uitgegaan van ernstige inbreuken op de regels van een handelsplatform, handelsvoorwaarden die de ordelijke werking van de markt verstoren of systeemverstoringen in verband met een financieel instrument hetgeen de exploitanten van handelsplatformen ertoe verplicht hun bevoegde autoriteiten onmiddellijk op de hoogte te stellen zoals omschreven in de artikelen 31, lid 2, en 54, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU. Daartoe moeten de "regels van een handelsplatform" in ruime zin worden opgevat, dat wil zeggen alle regels, *rulings*, orders alsook algemene voorwaarden voor contractuele overeenkomsten tussen het handelsplatform en de deelnemers eraan, waarin de voorwaarden voor de handel en de toegang tot het handelsplatform zijn opgenomen.
- (120) Met betrekking tot gedragingen die kunnen wijzen op frauduleus gedrag binnen het toepassingsgebied van Verordening (EU) nr. 596/2014 is het ook aangewezen om een niet-uitputtende lijst van signalen van handel met voorwetenschap en marktmanipulatie op te stellen, waarmee de exploitant van een handelsplatform rekening moet houden bij het doorlichten van transacties of orders om vast te stellen of de betrokken nationale bevoegde autoriteit als vastgelegd in de artikelen 31, lid 2, en 54, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU, op de hoogte moet worden gebracht. Daartoe dient de term "handelsorder" te slaan op alle soorten opdrachten, met inbegrip van initiële orders, wijzigingen, updates en annuleringen van orders, ongeacht of zij al dan niet zijn uitgevoerd en ongeacht de middelen die zijn gebruikt om toegang tot het handelsplatform te krijgen.
- (121) De lijst van signalen van handel met voorwetenschap en marktmanipulatie mag ten aanzien van marktmisbruik of pogingen tot marktmisbruik definitief noch uitputtend zijn, aangezien elk van de signalen afzonderlijk niet noodzakelijkerwijs op marktmisbruik of pogingen tot marktmisbruik hoeft te duiden. Transacties of handelsorders die één of meer signalen vertonen, kunnen om legitieme redenen zijn uitgevoerd of in overeenstemming zijn met de regels van het handelsplatform.
- (122) Om belanghebbenden op de markt transparantie te verschaffen, marktmisbruik te voorkomen en de identiteit van positiehouders geheim te houden, mogen geaggregeerde wekelijkse verslagen over de posities als bedoeld in artikel 58, lid 1, onder a), van Richtlijn 2014/65/EU alleen openbaar worden gemaakt in het geval van contracten die door een bepaald aantal personen en boven een bepaalde omvang worden verhandeld, zoals in deze verordening gespecificeerd.
- (123) Om ervoor te zorgen dat marktgegevens tegen redelijke commerciële voorwaarden en op uniforme wijze in de Unie worden aangeboden, specificeert deze verordening de voorwaarden waaraan APA's en CTP's moeten voldoen. Deze voorwaarden moeten de verplichting om marktgegevens tegen redelijke commerciële voorwaarden te verstrekken voldoende duidelijk maken zodat deze doeltreffend en uniform kunnen worden toegepast, waarbij rekening moet worden gehouden met de verschillende operationele modellen en kostenstructuren van gegevensaanbieders.
- (124) Om ervoor te zorgen dat de vergoedingen voor marktgegevens op een redelijk niveau worden vastgesteld, vereist de nakoming van de verplichting om gegevens tegen redelijke commerciële voorwaarden te verstrekken dat de prijzen in een redelijke verhouding staan tot de kosten voor de productie en verspreiding van die gegevens. Onverminderd de toepassing van de concurrentieregels moeten gegevensaanbieders hun vergoedingen daarom bepalen op basis van hun kosten waarbij zij een redelijke marge mogen ontvangen, die is gebaseerd op factoren zoals de operationele

winstmarge, het kostenrendement, het rendement van de activa en het rendement op kapitaal. Wanneer gegevensaanbieders gemeenschappelijke kosten voor het verstrekken van gegevens en het verrichten van andere diensten maken, mogen de kosten voor de gegevensverstrekking een passend aandeel omvatten van de kosten die voortvloeien uit de andere relevante diensten. Aangezien het specificeren van de exacte kosten een zeer complexe onderneming is, moeten in plaats daarvan methoden voor kostentoerekening en kostenverdeling worden gespecificeerd, waarbij de specificatie van deze kosten aan de aanbieders van marktgegevens wordt overgelaten.

- (125) Marktgegevens moeten op niet-discriminerende basis worden verstrekt, hetgeen vereist dat dezelfde prijs en andere voorwaarden op basis van objectieve en gepubliceerde criteria aan alle klanten binnen dezelfde categorie moeten worden aangeboden.
- (126) Marktgegevens moeten los van andere gegevens worden aangeboden zodat gebruikers van die gegevens ze kunnen verwerven zonder andere diensten te moeten aanschaffen. Om te voorkomen dat gebruikers van gegevens bij het aanschaffen van marktgegevens bij verschillende distributeurs meer dan eenmaal voor dezelfde marktgegevens moeten betalen, moeten marktgegevens per gebruiker worden aangeboden tenzij zulks niet in verhouding zou staan tot de kosten voor het aanbieden van die gegevens, gezien de reikwijdte en schaal van de door de APA en de CTP verstrekte marktgegevens.
- (127) Alle essentiële voorwaarden voor de verstrekking van marktgegevens moeten openbaar worden gemaakt zodat gebruikers van gegevens en de bevoegde autoriteiten effectief kunnen nagaan of de gegevens tegen redelijke commerciële voorwaarden worden verstrekt. Gegevensleveranciers moeten daarom informatie verschaffen over hun tarieven en de inhoud van de marktgegevens en over de methoden voor kostprijsadministratie die worden gebruikt voor het bepalen van hun kosten zonder dat hun werkelijke kosten openbaar moeten worden gemaakt.
- (128) Het is nodig criteria vast te stellen om te bepalen wanneer de activiteiten van een gereguleerde markt, een MTF of een OTF van substantieel belang zijn in een lidstaat om te vermijden dat op een handelsplatform de verplichting ontstaat met meer dan een bevoegde autoriteit betrekkingen te onderhouden of zich aan het toezicht van meer dan een bevoegde autoriteit te onderwerpen wanneer dat overeenkomstig Richtlijn 2014/65/EU niet nodig is. In het geval van MTF's en OTF's is het aangewezen dat enkel MTF's en OTF's met een aanzienlijk marktaandeel als van aanzienlijk belang worden beschouwd, zodat niet elke nieuwe toewijzing of verwerving van een uit economisch oogpunt onbeduidende MTF of OTF automatisch leidt tot toepassing van de samenwerkingsregelingen als bedoeld in artikel 79, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU.
- (129) Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen die zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het Handvest) in acht. Derhalve dient deze verordening in overeenstemming met deze rechten en beginselen te worden uitgelegd en toegepast, met name het recht op bescherming van persoonsgegevens, de vrijheid van ondernemerschap, het recht op consumentenbescherming, het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van deze verordening dient te gebeuren in overeenstemming met de grondrechten, met inbegrip van het recht op de eerbiediging van het privéleven en van het familie- en gezinsleven en het recht op bescherming van persoonsgegevens uit hoofde van de artikelen 7 en 8

van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en daarbij moeten Richtlijn 95/46/EG en Verordening (EG) nr. 45/2001 worden nageleefd.

- (130) ESMA, opgericht bij Verordening (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad¹², is voor technisch advies geraadpleegd.
- (131) Om bevoegde autoriteiten en beleggingsondernemingen in staat te stellen zich aan de nieuwe vereisten in deze verordening aan te passen zodat deze op efficiënte en effectieve wijze kunnen worden toegepast, moet de aanvangsdatum van toepassing van deze verordening op de datum van inwerkingtreding van Richtlijn 2014/65/EU worden afgestemd,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I TOEPASSINGSGEBIED EN DEFINITIES

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. Hoofdstuk II, en afdelingen 1 tot en met 4, artikelen 59, lid 4, en 60 en afdelingen 6 en 8 van hoofdstuk III en, voor zover zij betrekking hebben op die bepalingen, hoofdstuk I en afdeling 9 van hoofdstuk III en hoofdstuk IV van deze verordening zijn van toepassing op beheermaatschappijen in overeenstemming met artikel 6, lid 4, van Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad¹³ en artikel 6, lid 6, van Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad¹⁴.
2. Met betrekking tot alle vereisten waarvan sprake in artikel 1, leden 3 en 4, van Richtlijn 2014/65/EU en de uitvoeringsbepalingen ervan als vervat in deze verordening wordt met "beleggingsondernemingen" ook "kredietinstellingen" en met "financiële instrumenten" ook "gestructureerde deposito's" bedoeld.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

1. 'relevante persoon' (met betrekking tot een beleggingsonderneming): een van de volgende personen:
 - (a) een directeur, een vennoot of daarmee gelijk te stellen persoon, een bestuurder of een verbonden agent van de onderneming;
 - (b) een directeur, een vennoot of daarmee gelijk te stellen persoon, of een bestuurder van een verbonden agent van de onderneming;

¹² Verordening (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichhoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor effecten en markten), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/77/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 84)

¹³ Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) (PB L 302 van 17.11.2009, blz. 32).

¹⁴ Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) nr. 1060/2009 en (EU) nr. 1095/2010 (PB L 174 van 1.7.2011, blz. 1).

- (c) een werknemer van de onderneming of van een verbonden agent van de onderneming, alsook enigerlei andere natuurlijke persoon wiens diensten ter beschikking en onder de zeggenschap staan van de onderneming of een verbonden agent en die betrokken is bij het verrichten door de onderneming van beleggingsdiensten en -activiteiten;
 - (d) een natuurlijke persoon die uit hoofde van een uitbestedingsovereenkomst met het oog op het verrichten door de beleggingsonderneming van beleggingsdiensten en -activiteiten rechtstreeks betrokken is bij het verrichten van diensten ten behoeve van de beleggingsonderneming of haar verbonden agent;
2. 'financieel analist': een relevante persoon die tastbaar onderzoek op beleggingsgebied produceert;
 3. 'uitbesteding': een overeenkomst van om het even welke vorm tussen een beleggingsonderneming en een dienstverlener op grond waarvan deze dienstverlener een proces, een dienst of een activiteit verricht die anders door de beleggingsonderneming zelf zou worden verricht;
 - (a) 'persoon met wie een relevante persoon familiebanden heeft': een van de volgende personen:
 - (b) de echtgeno(o)t(e) van de relevante persoon of een partner van deze persoon die door het nationale recht als gelijkwaardig met een echtgeno(o)t(e) wordt aangemerkt;
 - (c) een kind of stiefkind ten laste van de relevante persoon;
 - (d) een ander familielid van de relevante persoon die op de datum van de persoonlijke transactie in kwestie gedurende ten minste een jaar tot hetzelfde huishouden als de relevante persoon heeft behoord;
 4. 'effectenfinancieringstransactie': effectenfinancieringstransactie als gedefinieerd in artikel 3, lid 11, van Verordening (EU) 2015/2365 van het Europees Parlement en de Raad¹⁵.
 5. 'beloning': alle vormen van betalingen of financiële of niet-financiële voordelen die door ondernemingen direct of indirect aan relevante personen worden verstrekt bij het verlenen van beleggings- of nevendiensten aan cliënten;
 6. 'grondstof': fungibele goederen die kunnen worden geleverd, met inbegrip van metalen, metaalertsen, metaallegeringen en landbouwproducten, alsook energie, zoals elektriciteit.

Artikel 3

Voorwaarden die gelden voor de verstrekking van informatie

1. Wanneer voor de toepassing van deze verordening informatie op een duurzame drager moet worden verstrekt als gedefinieerd in artikel 4, lid 1, punt 62), van Richtlijn 2014/65/EU, dan hebben beleggingsondernemingen alleen het recht om die informatie op een andere duurzame drager dan papier te verstrekken als:

¹⁵ Verordening (EU) 2015/2365 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende de transparantie van effectenfinancieringstransacties en van hergebruik en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 337 van 23.12.2015, blz. 1).

- (a) de verstrekking van deze informatie op de desbetreffende drager past in de context waarin de onderneming met de cliënt zakendoet of zaken gaat doen; en
 - (b) de persoon aan wie de informatie moet worden verstrekt, wanneer deze voor de keuze wordt gesteld tussen informatie op papier of op deze andere duurzame drager, uitdrukkelijk voor deze andere drager kiest.
2. Wanneer een beleggingsonderneming overeenkomstig de artikelen 46, 47, 48, 49, 50 of 66, lid 3, van deze verordening aan een cliënt via een website informatie verstrekt en deze informatie niet tot de cliënt persoonlijk gericht is, zorgen de beleggingsondernemingen ervoor dat aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
- (a) de verstrekking van deze informatie op de desbetreffende drager past in de context waarin de onderneming met de cliënt zakendoet of zaken gaat doen;
 - (b) de cliënt moet uitdrukkelijk instemmen met de verstrekking van informatie in deze vorm;
 - (c) de cliënt moet elektronisch op de hoogte worden gebracht van het adres van de website en de plaats op de website waar toegang kan worden verkregen tot de informatie;
 - (d) de informatie is actueel;
 - (e) de informatie moet onafgebroken toegankelijk blijven via deze website gedurende de tijd die de cliënt redelijkerwijs nodig heeft om deze in te zien.
3. Voor de toepassing van dit artikel wordt de verstrekking van informatie via elektronische mededelingen geacht te passen in de context waarin de onderneming met de cliënt zakendoet of zaken gaat doen indien bewezen is dat de cliënt regelmatig toegang tot internet heeft. Dit wordt als bewezen aangemerkt als de cliënt een e-mailadres opgeeft om zaken te kunnen doen.

Artikel 4

Het incidenteel verlenen van beleggingsdiensten

(artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

Voor de toepassing van de vrijstelling onder c) van artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU wordt een beleggingsdienst geacht incidenteel te worden verleend in het kader van een beroepsactiviteit indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- (a) er bestaat een nauw en feitelijk verband tussen de beroepsactiviteit en de verlening van de beleggingsdienst aan dezelfde cliënt, zodat de beleggingsdienst kan worden geacht bij de voornaamste beroepsactiviteit te behoren;
- (b) de verlening van beleggingsdiensten aan de cliënten van de voornaamste beroepsactiviteit beoogt niet een systematische bron van inkomsten te verschaffen aan de persoon die de beroepsactiviteit verricht; en
- (c) de persoon die de beroepsactiviteit verricht, biedt zijn vermogen om beleggingsdiensten te verlenen niet te koop aan of promoot deze niet anderszins, behalve indien aan de cliënten wordt bekendgemaakt dat deze bij de voornaamste beroepsactiviteit behoren.

Artikel 5

Voor de groothandel bestemde energieproducten die door middel van materiële levering

moeten worden afgewikkeld

(artikel 4, lid 1, punt 2), van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Voor de toepassing van deel C, punt 6), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU moet een contract voor een voor de groothandel bestemd energieproduct door middel van materiële levering worden afgewikkeld indien aan alle onderstaande voorwaarden wordt voldaan:
 - (a) het bevat bepalingen die waarborgen dat de partijen bij het contract evenredige regelingen in werking hebben gesteld om de onderliggende grondstof te leveren of in ontvangst te nemen; een balanceringsovereenkomst met de transmissiesysteembeheerder op het gebied van elektriciteit en gas wordt als een evenredige regeling beschouwd indien de partijen bij de overeenkomst voor de materiële levering van elektriciteit of gas moeten zorgen;
 - (b) het stelt onvoorwaardelijke, onbeperkte en afdwingbare verplichtingen van de partijen bij het contract in om de onderliggende grondstof te leveren of in ontvangst te nemen;
 - (c) het staat geen van de partijen toe materiële levering door afwikkeling in contanten te vervangen;
 - (d) de verplichtingen op grond van het contract kunnen niet worden gecompenseerd met verplichtingen uit hoofde van andere contracten tussen de betrokken partijen, onverminderd de rechten van de partijen bij het contract om hun verplichtingen tot contante betaling te verrekenen.

Voor de toepassing van punt d) wordt operationele verrekening op de elektriciteits- en gasmarkten niet als compensatie van verplichtingen op grond van een contract met verplichtingen uit hoofde van andere contracten beschouwd.

2. Onder operationele verrekening wordt verstaan een nominatie van hoeveelheden elektriciteit en gas die aan een net moeten worden toegevoerd wanneer dit vereist is uit hoofde van de regels of verzoeken van een transmissiesysteembeheerder als gedefinieerd in artikel 2, lid 4, van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad¹⁶ voor een entiteit die een gelijkwaardige taak als een transmissiesysteembeheerder op nationaal niveau verricht. Een nominatie van hoeveelheden op basis van operationele verrekening staat niet aan de discretie van de partijen bij de overeenkomst.
3. Voor de toepassing van deel C, punt 6, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU omvat overmacht een uitzonderlijke gebeurtenis of een reeks omstandigheden buiten de controle van de partijen bij het contract, die de partijen bij het contract redelijkerwijs niet konden voorzien of voorkomen door het in acht nemen van passende en redelijke zorgvuldigheid en die verhinderen dat één of beide partijen bij het contract hun contractuele verplichtingen nakomen.
4. Voor de toepassing van deel C, punt 6), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU omvat een andere bona fide reden waarom niet kan worden afgewikkeld een gebeurtenis of reeks omstandigheden die niet als overmacht kwalificeren als bedoeld in lid 3 en objectief en uitdrukkelijk in de contractvoorwaarden worden omschreven, waarbij

¹⁶ Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en houdende intrekking van Richtlijn 2003/54/EG (PB L 211 van 14.8.2009, blz. 55).

één of beide partijen bij het contract, die handelen te goeder trouw, hun contractuele verplichtingen niet nakomen.

5. Het bestaan van bepalingen inzake overmacht of een bona fide reden waarom niet kan worden afgewikkeld belet niet dat een contract wordt beschouwd als 'afgewikkeld door middel van materiële levering' voor de toepassing van deel C, punt 6), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU.
6. Het bestaan van wanbetalingsclausules waardoor een partij recht heeft op een financiële vergoeding voor de niet-uitvoering of gebrekkige uitvoering van het contract belet niet dat het contract wordt beschouwd als 'afgewikkeld door middel van materiële levering' in de zin van deel C, punt 6), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU.
7. De leveringsmethoden voor de contracten die worden beschouwd als 'afgewikkeld door middel van materiële levering' in de zin van deel C, punt 6), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU omvatten ten minste:
 - (a) materiële levering van de relevante goederen zelf;
 - (b) aflevering van een document dat eigendomsrechten verleent met betrekking tot de relevante grondstoffen of de relevante hoeveelheid betrokken grondstoffen;
 - (c) andere methoden voor het tot stand brengen van de overdracht van eigendomsrechten met betrekking tot de relevante hoeveelheid goederen zonder deze materieel te leveren met inbegrip van kennisgeving, inplanning of nominatie van de exploitant van een energieleveringsnet, waardoor de ontvanger recht heeft op de relevante hoeveelheid goederen.

Artikel 6

Energiederivatencontracten met betrekking tot olie en kolen en voor de groothandel bestemde energieproducten

(artikel 4, lid 1, punt 2), van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Voor de toepassing van deel C, punt 6), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU wordt onder energiederivatencontracten met betrekking tot olie verstaan contracten met minerale olie, van enigerlei aard, en petroleumgas, vloeibaar of dampvormig, inclusief producten, componenten en derivaten van olie en olievervoersbrandstoffen, inclusief die met biobrandstofadditieven, als onderliggende waarde.
2. Voor de toepassing van deel C, punt 6), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU wordt onder energiederivatencontracten met betrekking tot kolen contracten verstaan met kolen, gedefinieerd als een zwarte of donkerbruine brandbare minerale stof bestaande uit verkoolde plantaardige materie, die als brandstof worden gebruikt, als onderliggende waarde.
3. Voor de toepassing van deel C, punt 6), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU wordt onder derivatencontracten die de kenmerken hebben van voor de groothandel bestemde energieproducten als gedefinieerd in artikel 2, lid 4, van Verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad¹⁷ derivaten verstaan met

¹⁷ Verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie (PB L 326 van 8.12.2011, blz. 1).

elektriciteit of aardgas als onderliggende waarde, in overeenstemming met de punten b) en d) van artikel 2, lid 4, van die verordening.

Artikel 7

Andere afgeleide financiële instrumenten

(artikel 4, lid 1, punt 2), van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Voor de toepassing van deel C, punt 7, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU wordt een contract dat geen spotcontract is in overeenstemming met lid 2 en niet voor commerciële doeleinden bestemd is als vastgesteld in lid 4 geacht de kenmerken van andere afgeleide financiële instrumenten te hebben indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - (a) het voldoet aan een van de volgende criteria:
 - i) het wordt verhandeld op een handelsplatform van een derde land dat een functie vervult die vergelijkbaar is met die van een gereguleerde markt, een MTF of een OTF;
 - ii) het bepaalt uitdrukkelijk dat het wordt verhandeld op, dan wel onderworpen is aan de regels van, een gereguleerde markt, een MTF, een OTF of een soortgelijk handelsplatform van een derde land;
 - iii) het is wat betreft de prijs, partij, leverdatum en andere contractuele voorwaarden gelijkwaardig aan een contract dat verhandeld wordt op een gereguleerde markt, MTF, een OTF of een dergelijk handelsplatform van een derde land;
 - (b) het is zodanig gestandaardiseerd dat de prijs, partij, leverdatum en andere voorwaarden hoofdzakelijk worden bepaald onder verwijzing naar periodiek bekendgemaakte prijzen, standaardpartijen of standaardleverdata.
2. Voor de toepassing van lid 1 wordt onder spotcontract het volgende verstaan: een contract voor de verkoop van een grondstof, een activum of een recht, waarin is bepaald dat de levering moet plaatsvinden binnen een van de volgende termijnen, al naargelang welke termijn de langste is:
 - (a) 2 handelsdagen;
 - (b) de termijn die op de markt voor de grondstof, het activum of het recht in kwestie algemeen wordt aanvaard als de standaardlevertermijn.

Een contract wordt evenwel niet als een spotcontract beschouwd indien er, ongeacht de uitdrukkelijke voorwaarden ervan, tussen de contractpartijen een afspraak bestaat dat de levering van de onderliggende waarde mag worden uitgesteld en niet binnen de termijn waarvan sprake in lid 2 behoeft plaats te vinden.
3. Voor de toepassing van deel C, punt 10, van bijlage I bij Richtlijn 2004/39/EU wordt een derivatencontract met betrekking tot een onderliggende waarde zoals bedoeld in dat deel of in artikel 8 van deze verordening geacht de kenmerken van andere afgeleide financiële instrumenten te bezitten indien aan een van de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - (a) het wordt in contanten afgewikkeld of mag in contanten worden afgewikkeld naar keuze van een of meer van de partijen, om een andere reden dan het in gebreke blijven of een andere gebeurtenis die beëindiging van het contract tot gevolg heeft;

- (b) het wordt verhandeld op een gereguleerde markt, een MTF, een OTF of een handelsplatform van een derde land dat een functie vervult die vergelijkbaar is met die van een gereguleerde markt, MTF of een OTF;
 - (c) het contract voldoet aan de voorwaarden van lid 1.
4. Een contract wordt geacht voor commerciële doeleinden bestemd te zijn voor de toepassing van deel C, punt 7), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU en niet de kenmerken van andere afgeleide financiële instrumenten te hebben voor de toepassing van deel C, punten 7) en 10), van die bijlage, indien aan beide volgende voorwaarden wordt voldaan:
- (a) het wordt aangegaan met of door een exploitant of beheerder van een energietransmissienet, mechanisme voor de balancering van de energiestromen of pijpleidingennetwerk,
 - (b) het is noodzakelijk om de energielevering en -afname op een bepaald tijdstip in evenwicht te houden, met inbegrip van het geval waarin de reservecapaciteit waarvoor door een elektriciteitstransmissiesysteembeheerder als gedefinieerd in artikel 2, lid 4, van Richtlijn 2009/72/EG een contract is gesloten van de ene vooraf gekwalificeerde aanbieder van een balanceringsdienst aan de andere vooraf gekwalificeerde aanbieder van een balanceringsdienst wordt overgedragen met instemming van de relevante transmissiesysteembeheerder.

Artikel 8

Derivaten onder deel C, punt 10), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU *(artikel 4, lid 1, punt 2), van Richtlijn 2014/65/EU)*

Naast de derivatencontracten die uitdrukkelijk worden genoemd in deel C, punt 10), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU is een derivatencontract onderworpen aan de bepalingen in dat deel indien het voldoet aan de criteria vervat in dat deel en in artikel 7, lid 3, van deze verordening en betrekking heeft op een van de volgende elementen:

- (a) breedbandtelecommunicatie;
- (b) grondstofopslagcapaciteit;
- (c) transmissie- of transportcapaciteit met betrekking tot grondstoffen, ongeacht of het om kabels, pijpleidingen of andere middelen gaat, met uitzondering van transmissierechten met betrekking tot zoneoverschrijdende elektriciteitstransmissiecapaciteiten wanneer zij op de primaire markt worden aangegaan met of door een transmissiesysteembeheerder of personen die in hun naam als dienstverlener optreden en teneinde de transmissiecapaciteit toe te wijzen;
- (d) een rechtstreeks met de levering, de distributie of het verbruik van energie uit duurzame hulpbronnen verband houdend(e) vergoeding, krediet, vergunning, recht of vergelijkbaar activum, behalve als het contract reeds binnen het toepassingsgebied ligt van deel C, punt 4), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU;
- (e) een geologische, ecologische of andere fysieke variabele, behalve als het contract betrekking heeft op eenheden waarvan is vastgesteld dat deze in overeenstemming

zijn met de vereisten van Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad¹⁸;

- (f) andere fungibele activa of rechten die geen rechten op de ontvangst van diensten zijn en kunnen worden overgedragen;
- (g) een index of maatstaf die betrekking heeft op de prijs of waarde, dan wel het volume van transacties in een activum, recht, dienst of verbintenis;
- (h) een index of maatstaf op basis van actuariële statistieken.

Artikel 9

Beleggingsadvies

(artikel 4, lid 1, punt 4), van Richtlijn 2014/65/EU)

Voor de toepassing van de in artikel 4, lid 1, punt 4, van Richtlijn 2014/65/EU opgenomen definitie van beleggingsadvies geldt als een gepersonaliseerde aanbeveling een aanbeveling die gedaan wordt aan een persoon in diens hoedanigheid van belegger of potentiële belegger of in diens hoedanigheid van agent voor een belegger of potentiële belegger.

Deze aanbeveling wordt voorgesteld als een aanbeveling die geschikt is voor de betrokken persoon, of berust op een afweging van diens persoonlijke omstandigheden en heeft als oogmerk dat een van de volgende reeks stappen wordt gezet:

- (a) een bepaald financieel instrument wordt gekocht, verkocht, geruild, te gelde gemaakt, gehouden, overgenomen of er wordt daarop ingetekend;
- (b) een aan een bepaald financieel instrument verbonden recht wordt uitgeoefend of juist niet uitgeoefend om een financieel instrument te kopen, te verkopen, te ruilen, te gelde te maken of daarop in te tekenen.

Een aanbeveling wordt niet als een gepersonaliseerde aanbeveling beschouwd als deze uitsluitend aan het publiek wordt gedaan.

Artikel 10

Kenmerken van andere derivatencontracten betreffende valuta's

1. Voor de toepassing van deel C, punt 4, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EG zijn andere derivatencontracten betreffende een valuta geen financieel instrument indien het om een van de volgende contracten gaat:
 - (a) een spotcontract in de zin van lid 2 van dit artikel,
 - (b) een betaalmiddel dat:
 - i) door middel van materiële levering moet worden afgewikkeld om een andere reden dan het in gebreke blijven of een andere gebeurtenis die beëindiging van het contract tot gevolg heeft;
 - ii) wordt aangegaan door ten minste een persoon die geen financiële tegenpartij is in de zin van artikel 2, lid 8, van Verordening (EU) 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad¹⁹;

¹⁸ Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32).

- iii) wordt aangegaan teneinde betaling te vergemakkelijken voor identificeerbare goederen, diensten of directe investeringen; en
 - iv) niet op een handelsplatform wordt verhandeld.
2. Voor de toepassing van lid 1 wordt onder spotcontract het volgende verstaan: een contract voor de ruil van een valuta tegen een andere valuta, waarin is bepaald dat de levering moet plaatsvinden binnen een van de volgende termijnen, al naargelang welke termijn de langste is:
- (a) 2 handelsdagen ten aanzien van twee van de belangrijke valuta's vermeld in lid 3;
 - (b) voor een valutapaar waarvan ten minste één valuta geen belangrijke valuta is, 2 handelsdagen of de termijn die op de markt over het algemeen als de standaard leveringstermijn voor dat valutapaar wordt aanvaard, al naargelang welke termijn de langste is;
 - (c) indien het contract voor de ruil van die valuta's hoofdzakelijk wordt gebruikt voor de aankoop of verkoop van een effect of een recht van deelneming in een instelling voor collectieve belegging, de termijn die op de markt over het algemeen als de standaard leveringstermijn voor de afwikkeling van dat effect of een recht van deelneming in een instelling voor collectieve belegging wordt aanvaard of 5 handelsdagen, al naargelang welke termijn de kortste is.

Een contract wordt niet als een spotcontract beschouwd indien er, ongeacht de uitdrukkelijke voorwaarden ervan, tussen de contractpartijen een afspraak bestaat dat de levering van de valuta mag worden uitgesteld en niet binnen de termijn waarvan sprake in de eerste alinea behoeft plaats te vinden.

3. De belangrijke valuta's voor de toepassing van lid 2 zijn alleen de US-dollar, de euro, de Japanse yen, het pond sterling, de Australische dollar, de Zwitserse frank, de Canadese dollar, de Hongkongdollar, de Zweedse kroon, de Nieuw-Zeelandse dollar, de Singaporedollar, de Noorse kroon, de Mexicaanse peso, de Kroatische kuna, de Bulgaarse lev, de Tsjechische kroon, de Deense kroon, de Hongaarse forint, de Poolse zloty en de Roemeense leu.
4. Voor de toepassing van lid 2 wordt onder een handelsdag verstaan, een dag van normale handel in het rechtsgebied van beide valuta's die worden geruild ingevolge het contract voor de ruil van die valuta's en in het rechtsgebied van een derde valuta indien aan een van de volgende voorwaarden wordt voldaan:
- (a) bij de ruil van die valuta's worden zij voor liquiditeitsdoeleinden via die derde valuta geconverteerd;
 - (b) de standaard leveringstermijn voor de ruil van die valuta's refereert aan het rechtsgebied van die derde valuta.

¹⁹ Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende otc-derivaten, centrale tegenpartijen en transactieregisters (PB L 201 van 27.7.2012, blz. 1).

Artikel 11

Geldmarktinstrumenten

(artikel 4, lid 1, punt 17), van Richtlijn 2014/65/EU)

Geldmarktinstrumenten in overeenstemming met artikel 4, lid 1, punt 17), van Richtlijn 2014/65/EU omvatten schatkistpapier, depositocertificaten, commercial paper en andere instrumenten met substantieel gelijkwaardige eigenschappen, indien zij de volgende kenmerken hebben:

- (a) zij hebben een waarde die te allen tijde kan worden vastgesteld;
- (b) het zijn geen derivaten;
- (c) zij hebben bij uitgifte een looptijd van 397 dagen of minder.

Artikel 12

Beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling van aandelen, "representatieve certificaten" (depository receipts), "beursverhandelde fondsen (exchange-traded funds)", certificaten en andere soortgelijke financiële instrumenten

(artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU)

Een beleggingsonderneming wordt ten aanzien van elk aandeel, elk "representatief certificaat" (depository receipt), elk "beursverhandeld fonds (exchange-traded fund)", elk certificaat en andere vergelijkbare financiële instrumenten als een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling in overeenstemming met artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU beschouwd indien zij overeenkomstig de volgende criteria intern afhandelt:

- (a) frequent en systematisch in het financieel instrument waarvoor een liquide markt bestaat in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), onder b), van Verordening (EU) nr. 600/2014 indien gedurende de laatste 6 maanden:
 - i) het aantal otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gelijk is aan of groter is dan 0,4 % van het totale aantal transacties in het relevante financiële instrument dat in de Unie gedurende dezelfde periode op een handelsplatform of otc is uitgevoerd;
 - ii) de otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders in het relevant financieel instrument gemiddeld dagelijks plaatsvinden;
- (b) frequent en systematisch in het financieel instrument waarvoor er geen liquide markt is in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), onder b), van Verordening (EU) nr. 600/2014 indien gedurende de laatste 6 maanden de otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gemiddeld dagelijks plaatsvinden;
- (c) substantieel in het financieel instrument indien het aantal otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gedurende de laatste 6 maanden gelijk is aan of groter is dan:
 - i) 15 % van de totale omzet in dat financieel instrument uitgevoerd door de beleggingsonderneming voor eigen rekening of voor rekening van cliënten en uitgevoerd op een handelsplatform of otc;

- ii) 0,4 % van de totale omzet in dat financieel instrument uitgevoerd in de Unie op een handelsplatform of otc.

Artikel 13

Beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling van obligaties

(artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU)

Een beleggingsonderneming wordt als een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling in overeenstemming met artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU beschouwd ten aanzien van alle obligaties die behoren tot een categorie obligaties die zijn uitgegeven door dezelfde entiteit of door een entiteit binnen dezelfde groep indien zij met betrekking tot een dergelijke obligatie overeenkomstig de volgende criteria intern afhandelt:

- (a) frequent en systematisch in een obligatie waarvoor een liquide markt bestaat in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), onder b), van Verordening (EU) nr. 600/2014 indien gedurende de laatste 6 maanden:
 - i) het aantal otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gelijk is aan of groter is dan 2,5 % van het totale aantal transacties in de relevante obligatie die in de Unie gedurende dezelfde periode op een handelsplatform of otc is uitgevoerd;
 - ii) de otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders in het relevant financieel instrument gemiddeld eenmaal per week plaatsvinden;
- (b) frequent en systematisch in een obligatie waarvoor er geen liquide markt is in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), onder b), van Verordening (EU) nr. 600/2014 indien gedurende de laatste 6 maanden de otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gemiddeld eenmaal per week plaatsvinden;
- (c) substantieel in de obligatie indien het aantal otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gedurende de laatste 6 maanden gelijk is aan of groter is dan:
 - i) 25 % van het totale nominale bedrag verhandeld in die obligatie uitgevoerd door de beleggingsonderneming voor eigen rekening of voor rekening van cliënten en uitgevoerd op een handelsplatform of otc;
 - ii) 1 % van het totale nominale bedrag verhandeld in die obligatie uitgevoerd in de Unie op een handelsplatform of otc.

Artikel 14

Beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling van gestructureerde financiële producten

(artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU)

Een beleggingsonderneming wordt als een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling in overeenstemming met artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU beschouwd ten aanzien van gestructureerde financiële producten die behoren tot een categorie gestructureerde financiële producten die zijn uitgegeven door dezelfde entiteit of door een entiteit binnen dezelfde groep indien zij met betrekking tot een dergelijk gestructureerd financieel product overeenkomstig de volgende criteria intern afhandelt:

- (a) frequent en systematisch in een gestructureerd financieel product waarvoor een liquide markt bestaat in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), onder b), van Verordening (EU) nr. 600/2014 indien gedurende de laatste 6 maanden:
 - i) het aantal otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gelijk is aan of groter is dan 4 % van het totale aantal transacties in het relevant gestructureerd financieel product die in de Unie gedurende dezelfde periode op een handelsplatform of otc zijn uitgevoerd;
 - ii) de otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders in het relevant financieel instrument gemiddeld eenmaal per week plaatsvinden;
- (b) frequent en systematisch in een gestructureerd financieel product waarvoor er geen liquide markt is in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), onder b), van Verordening (EU) nr. 600/2014 indien gedurende de laatste 6 maanden de otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gemiddeld eenmaal per week plaatsvinden;
- (c) substantieel in het gestructureerd financieel product indien het aantal otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gedurende de laatste 6 maanden gelijk is aan of groter is dan:
 - i) 30 % van het totale nominale bedrag verhandeld in dat gestructureerd financieel product uitgevoerd door de beleggingsonderneming voor eigen rekening of voor rekening van cliënten en uitgevoerd op een handelsplatform of otc;
 - ii) 2,25 % van het totale nominale bedrag verhandeld in dat gestructureerd financieel product uitgevoerd in de Unie op een handelsplatform of otc.

Artikel 15

Beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling van derivaten (artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU)

Een beleggingsonderneming wordt als een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling in overeenstemming met artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU beschouwd ten aanzien van alle derivaten die behoren tot een categorie derivaten indien zij, met betrekking tot een dergelijk derivaat, overeenkomstig de volgende criteria intern afhandelt:

- (a) frequent en systematisch in een derivaat waarvoor een liquide markt bestaat in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), onder b), van Verordening (EU) nr. 600/2014 indien gedurende de laatste 6 maanden:
 - i) het aantal otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gelijk is aan of groter is dan 2,5 % van het totale aantal transacties in de relevante categorie derivaten die in de Unie gedurende dezelfde periode op een handelsplatform of otc is uitgevoerd;
 - ii) de otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders in deze categorie derivaten gemiddeld eenmaal per week plaatsvinden;

- (b) frequent en systematisch in een derivaat waarvoor er geen liquide markt is in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), onder b), van Verordening (EU) nr. 600/2014 indien gedurende de laatste 6 maanden de otc-transacties die door haar voor eigen rekening in de relevante categorie derivaten worden verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gemiddeld eenmaal per week plaatsvinden;
- (c) substantieel in het derivaat indien het aantal otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gedurende de laatste 6 maanden gelijk is aan of groter is dan:
 - i) 25 % van het totale nominale bedrag verhandeld in die categorie derivaten uitgevoerd door de beleggingsonderneming voor eigen rekening of voor rekening van cliënten en uitgevoerd op een handelsplatform of otc; of
 - ii) 1 % van het totale nominale bedrag verhandeld in die categorie derivaten uitgevoerd in de Unie op een handelsplatform of otc.

Artikel 16

Beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling van emissierechten (artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU)

Een beleggingsonderneming wordt als een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling in overeenstemming met artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU beschouwd ten aanzien van emissierechten indien zij, met betrekking tot een dergelijk instrument, overeenkomstig de volgende criteria intern afhandelt:

- (a) frequent en systematisch in een emissierecht waarvoor een liquide markt bestaat in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), onder b), van Verordening (EU) nr. 600/2014 indien gedurende de laatste 6 maanden:
 - i) het aantal otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gelijk is aan of groter is dan 4 % van het totale aantal transacties in het relevante type emissierechten die in de Unie gedurende dezelfde periode op een handelsplatform of otc zijn uitgevoerd;
 - ii) de otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders in dit type emissierechten gemiddeld eenmaal per week plaatsvinden;
- (b) frequent en systematisch in een emissierecht waarvoor er geen liquide markt is in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), onder b), van Verordening (EU) nr. 600/2014 indien gedurende de laatste 6 maanden de otc-transacties die door haar voor eigen rekening in het relevante type emissierechten worden verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gemiddeld eenmaal per week plaatsvinden;
- (c) een beleggingsonderneming handelt substantieel intern af in het emissierecht indien het aantal otc-transacties die door haar voor eigen rekening zijn verricht bij het uitvoeren van cliëntenorders gedurende de laatste 6 maanden, gelijk is aan of groter is dan:
 - i) 30 % van het totale nominale bedrag verhandeld in dat type emissierechten uitgevoerd door de beleggingsonderneming voor eigen rekening of voor rekening van cliënten en uitgevoerd op een handelsplatform of otc; of

- ii) 2,25 % van het totale nominale bedrag verhandeld in dat type emissierechten uitgevoerd in de Unie op een handelsplatform of etc.

Artikel 17

Relevante beoordelingsperioden

(artikel 4, lid 1, punt 20), van Richtlijn 2014/65/EU)

De voorwaarden vermeld in de artikelen 12 tot en met 16 worden per kwartaal beoordeeld op basis van gegevens van de laatste 6 maanden. De beoordelingsperiode begint op de eerste werkdag van de maanden januari, april, juli en oktober.

Pas uitgegeven instrumenten worden bij de beoordeling alleen in aanmerking genomen wanneer de historische gegevens een periode bestrijken van ten minste drie maanden in geval van aandelen, "representatieve certificaten" (depository receipts), "beursverhandelde fondsen (exchange-traded funds)", certificaten en andere soortgelijke financiële instrumenten, en zes weken in geval van obligaties, gestructureerde financiële producten en derivaten.

Artikel 18

Algoritmische handel

(artikel 4, lid 1, punt 39), van Richtlijn 2014/65/EU)

Ten behoeve van de nadere bepaling van de definitie van algoritmische handel in overeenstemming met artikel 4, lid 1, punt 39, van Richtlijn 2014/65/EU wordt er geacht sprake te zijn van een systeem met weinig of geen menselijk ingrijpen indien voor een proces van genereren van orders of noteringen of een proces om de uitvoering van orders te optimaliseren een geautomatiseerd systeem beslissingen neemt in het stadium van het initiëren, genereren, geleiden en uitvoeren van orders of noteringen volgens vooraf bepaalde parameters.

Artikel 19

Techniek van hoogfrequentie algoritmische handel

(artikel 4, lid 1, punt 40), van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Een groot aantal berichten in overeenstemming met artikel 4, lid 1, punt 40), van Richtlijn 2014/65/EU bestaat in de indiening van gemiddeld:
 - (a) ten minste 2 berichten per seconde met betrekking tot één financieel instrument dat op een handelsplatform wordt verhandeld;
 - (b) ten minste 4 berichten per seconde met betrekking tot alle financiële instrumenten die op een handelsplatform worden verhandeld.
2. Voor de toepassing van lid 1 worden berichten betreffende financiële instrumenten waarvoor een liquide markt bestaat in overeenstemming met artikel 2, lid 1, punt 17), van Verordening (EU) nr. 600/2014 meegerekend. Berichten die worden ingevoerd voor handelsdoeleinden welke voldoen aan de criteria in artikel 17, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU worden meegerekend.
3. Voor de toepassing van lid 1 worden berichten die worden ingediend ten behoeve van de handel voor eigen rekening meegerekend. Berichten die worden ingediend via andere handelstechnieken dan die welke op handel in eigen rekening steunen worden meegerekend indien de uitvoeringstechniek van het bedrijf op een dergelijke wijze is gestructureerd dat wordt vermeden dat de uitvoering voor eigen rekening plaatsvindt.

4. Voor de toepassing van lid 1 worden voor de berekening van een groot aantal berichten met betrekking tot aanbieders van directe elektronische toegang (DEA) berichten die door hun DEA-cliënten worden ingediend niet meegerekend.
5. Voor de toepassing van lid 1 stellen handelsplatformen op verzoek voor de betrokken bedrijven schattingen ter beschikking van het gemiddelde aantal berichten per seconde op maandbasis twee weken na het einde van elke kalendermaand rekening houdend met alle boodschappen die gedurende de voorafgaande 12 maanden zijn ingediend.

Artikel 20

Directe elektronische toegang

(artikel 4, lid 1, punt 41), van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Een persoon wordt geacht niet in staat te zijn tot elektronische doorgifte van orders met betrekking tot een financieel instrument direct aan een handelsplatform in overeenstemming met artikel 4, lid 1, punt 41), van Richtlijn 2014/65/EU, indien die persoon niet over discretionaire ruimte beschikt betreffende de precieze fractie van een seconde van orderinvoer en de levensduur van het order binnen dat tijdsbestek.
2. Een persoon wordt geacht niet in staat te zijn tot dergelijke directe elektronische doorgifte van orders indien deze plaatsvindt via regelingen voor optimalisering van orderuitvoeringsprocessen die de parameters bepalen van het order behalve het platform of de platformen waar het order moet worden ingediend, tenzij deze regelingen zijn ingebed in de systemen van de cliënten en niet in die van het lid van of de deelnemer aan een gereguleerde markt of een MTF of een cliënt van een OTF.

HOOFDSTUK II ORGANISATORISCHE VEREISTEN

AFDELING 1 ORGANISATIE

Artikel 21

Algemene organisatorische vereisten

(artikel 16, leden 2 tot en met 10, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen voldoen aan de volgende organisatorische vereisten:
 - (a) besluitvormingsprocedures en een organisatiestructuur vaststellen, implementeren en in stand houden die op duidelijke en gedocumenteerde wijze de rapportagelijnen specificeren en de functies en verantwoordelijkheden verdelen;
 - (b) ervoor zorgen dat hun relevante personen op de hoogte zijn van de procedures die moeten worden gevolgd voor een goede uitoefening van hun verantwoordelijkheden;
 - (c) adequate internecontroleprocedures vaststellen, implementeren en in stand houden om te waarborgen dat beslissingen en procedures op alle niveaus van de beleggingsonderneming in acht worden genomen;

- (d) medewerkers in dienst hebben die over de nodige vakbekwaamheid, kennis en deskundigheid beschikken om de hun toevertrouwde verantwoordelijkheden uit te oefenen;
- (e) op alle relevante niveaus van de beleggingsonderneming een effectieve interne rapportage en communicatie van informatie opzetten, implementeren en in stand houden;
- (f) passende en overzichtelijke gegevens over hun bedrijf en interne organisatie bijhouden;
- (g) ervoor zorgen dat relevante personen die meerdere functies uitoefenen, daardoor niet worden of kunnen worden belet een van deze functies op degelijke, eerlijke en professionele wijze uit te oefenen.

Bij de naleving van de vereisten vervat in dit lid houden beleggingsondernemingen rekening met de aard, schaal en complexiteit van hun bedrijf en met de aard en het gamma van de beleggingsdiensten en -activiteiten die in het kader van dit bedrijf worden verricht.

2. Beleggingsondernemingen gaan over tot het opzetten, implementeren en in stand houden van afdoende systemen en procedures om de veiligheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie te waarborgen, rekening houdend met de aard van de informatie in kwestie.
3. Beleggingsondernemingen belasten zich ermee een adequaat bedrijfscontinuïteitsbeleid vast te stellen, te implementeren en in stand te houden teneinde te waarborgen dat bij een onderbreking van hun systemen en procedures kritieke gegevens en bedrijfsfuncties beschermd zijn en hun beleggingsdiensten en -activiteiten worden voortgezet, of — wanneer dat niet mogelijk is — dat deze gegevens en bedrijfsfuncties zo spoedig mogelijk worden hersteld en hun beleggingsdiensten en -activiteiten zo spoedig mogelijk worden hervat.
4. Beleggingsondernemingen belasten zich ermee gedragsregels en procedures op het gebied van de financiële verslaggeving vast te stellen, te implementeren en in stand te houden die hen in staat stellen de bevoegde autoriteit op haar verzoek zo spoedig mogelijk in het bezit te stellen van financiële verslagen die een getrouw beeld geven van hun financiële positie en die aan alle toepasselijke standaarden en regels voor de financiële verslaggeving voldoen.
5. Beleggingsondernemingen houden toezicht op en gaan op gezette tijden over tot een evaluatie van de deugdelijkheid en effectiviteit van de door hen overeenkomstig de leden 1 tot en met 4 opgezette systemen, internecontroleprocedures en regelingen, en nemen passende maatregelen om eventuele onvolkomenheden te verhelpen.

Artikel 22

Nakoming

(artikel 16, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen gaan over tot de vaststelling, implementatie en instandhouding van adequate gedragsregels en afdoende procedures waarmee elk risico dat de beleggingsonderneming niet aan haar verplichtingen uit hoofde van Richtlijn 2014/65/EU voldoet, alsmede alle daaraan verbonden risico's kunnen worden opgespoord, en voorzien in passende maatregelen en procedures die

dergelijke risico's tot een minimum beperken en de bevoegde autoriteiten in staat stellen de hun bij die richtlijn verleende bevoegdheden daadwerkelijk uit te oefenen.

Beleggingsondernemingen houden rekening met de aard, schaal en complexiteit van hun bedrijf en met de aard en het gamma van de diensten en activiteiten die in het kader van dat bedrijf worden verricht.

2. Beleggingsondernemingen gaan over tot de instelling en instandhouding van een permanente en effectieve compliancefunctie die onafhankelijk is en de volgende verantwoordelijkheden heeft:
 - (a) permanent toezicht houden op en op gezette tijden evalueren van de deugdelijkheid en effectiviteit van de overeenkomstig lid 1, eerste alinea, ingevoerde maatregelen, gedragsregels en procedures, alsook de maatregelen die zijn genomen om eventuele onvolkomenheden bij het nakomen van deze verplichtingen door de onderneming te verhelpen;
 - (b) de relevante personen die verantwoordelijk zijn voor het verrichten van beleggingsdiensten en -activiteiten, adviseren en bijstaan om de krachtens Richtlijn 2014/65/EU op de onderneming rustende verplichtingen na te komen;
 - (c) ten minste jaarlijks verslag uitbrengen aan het leidinggevend orgaan over de implementatie en effectiviteit van de algemene controleomgeving voor beleggingsdiensten en -activiteiten, over de geïdentificeerde risico's en over de klachtenbehandelingsrapportage alsook de remedies die zijn of zullen worden ondernomen;
 - (d) de activiteiten monitoren van het klachtenbehandelingsproces en klachten beschouwen als een bron van relevante informatie in de context van hun algemene monitoringverantwoordelijkheden.

Om te voldoen aan de punten a) en b) van dit lid verricht de compliancefunctie een beoordeling op basis waarvan zij een risicogebaseerd monitoringprogramma opstelt dat rekening houdt met alle terreinen van de beleggingsdiensten, activiteiten en relevante nevendiensten van de beleggingsonderneming, met inbegrip van relevante verzamelde informatie met betrekking tot de monitoring van de klachtenbehandeling. In het monitoringprogramma worden prioriteiten vastgesteld die zijn bepaald aan de hand van de beoordeling van het compliancerisico en waarborgen dat het compliancerisico uitgebreid wordt gemonitord.

3. Om de in lid 2 bedoelde compliancefunctie in staat te stellen haar verantwoordelijkheden naar behoren en onafhankelijk uit te oefenen, zorgen beleggingsondernemingen ervoor dat aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - (a) de compliancefunctie beschikt over de nodige autoriteit, middelen en deskundigheid en heeft toegang tot alle dienstige informatie;
 - (b) door het leidinggevend orgaan wordt een compliancefunctionaris aangesteld en vervangen die verantwoordelijk is voor de compliancefunctie en voor alle rapportage vereist bij Richtlijn 2014/65/EU en artikel 25, lid 2 van deze verordening;
 - (c) de compliancefunctie rapporteert op ad hoc-basis rechtstreeks aan het leidinggevend orgaan indien zij een significant risico van niet-nakoming door de onderneming van haar verplichtingen op grond van Richtlijn 2014/65/EU ontdekt;

- (d) de relevante personen die betrokken zijn bij de compliancefunctie zijn niet betrokken bij de verrichting van diensten of activiteiten die zij monitoren;
 - (e) de wijze waarop de beloning wordt vastgesteld van de relevante personen die bij de compliancefunctie zijn betrokken, brengt hun objectiviteit niet in gevaar en zal dat waarschijnlijk niet doen.
4. Een beleggingsonderneming hoeft niet aan de onder d) of e) van lid 3 gestelde eisen te voldoen indien zij kan aantonen dat deze gezien de aard, schaal en complexiteit van haar bedrijf en de aard en het gamma van haar beleggingsdiensten en -activiteiten niet evenredig zijn en dat de effectiviteit van haar compliancefunctie gegarandeerd blijft. In dat geval beoordeelt de beleggingsonderneming of de doeltreffendheid van de compliancefunctie in gevaar komt. De beoordeling wordt regelmatig getoetst.

Artikel 23

Risicobeheer

(artikel 16, lid 5, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen nemen de volgende maatregelen met betrekking tot risicobeheer:
- (a) adequate gedragsregels en afdoende procedures voor het risicobeheer vaststellen, implementeren en in stand houden die de risico's onderkennen die aan de activiteiten, processen en systemen van de beleggingsonderneming verbonden zijn en die zo nodig de risico-omvang bepalen die door de ondernemingen wordt getolereerd;
 - (b) effectieve regelingen, processen en mechanismen vaststellen om de aan de activiteiten, processen en systemen van de onderneming verbonden risico's te beheren in het licht van deze risicotolerantie;
 - (c) het volgende te monitoren:
 - i) de deugdelijkheid en effectiviteit van de door de beleggingsonderneming vastgestelde gedragsregels en procedures voor het risicobeheer;
 - ii) de mate waarin de beleggingsonderneming en haar relevante personen de overeenkomstig punt b) vastgestelde regelingen, procedures en mechanismen in acht nemen;
 - iii) de deugdelijkheid en effectiviteit van de maatregelen die genomen zijn tegen eventuele onvolkomenheden in deze gedragsregels, procedures, regelingen, processen en mechanismen, zoals verzuim van de relevante personen om deze regelingen, processen en mechanismen in acht te nemen of deze gedragsregels en procedures te volgen.
2. Beleggingsondernemingen belasten zich ermee, indien zulks passend en evenredig is gezien de aard, schaal en complexiteit van hun bedrijf en de aard en het gamma van de beleggingsdiensten en -activiteiten die in het kader van dit bedrijf worden verricht, een onafhankelijk werkende risicobeheerfunctie in te stellen en in stand te houden die zorgt voor:
- (a) uitvoering van de in lid 1 bedoelde gedragsregels en procedures;
 - (b) rapportage en adviesverlening aan de directie overeenkomstig artikel 25, lid 2.

Indien een beleggingsonderneming geen risicobeheerfunctie instelt en in stand houdt overeenkomstig de eerste alinea, is zij in staat op verzoek aan te tonen dat de gedragsregels en procedures die zij overeenkomstig lid 1 heeft vastgesteld, aan de daarin gestelde vereisten voldoen.

Artikel 24

Interne controle

(artikel 16, lid 5, van Richtlijn 2014/65/EU)

Beleggingsondernemingen belasten zich ermee, indien zulks passend en evenredig is gezien de aard, schaal en complexiteit van hun bedrijf en de aard en het gamma van de beleggingsdiensten en -activiteiten die in het kader van dit bedrijf worden verricht, een internecontrolefunctie in te stellen en in stand te houden die los staat en onafhankelijk is van de andere functies en activiteiten van de beleggingsonderneming en die de volgende verantwoordelijkheden heeft:

- (a) vaststellen, implementeren en in stand houden van een controleplan om de deugdelijkheid en effectiviteit van de systemen, internecontroleprocedures en regelingen van de beleggingsonderneming te onderzoeken en te beoordelen;
- (b) doen van aanbevelingen op basis van het resultaat van de overeenkomstig punt a) uitgevoerde werkzaamheden en nagaan of die aanbevelingen zijn nageleefd;
- (c) rapporteren over internecontroleaangelegenheden overeenkomstig artikel 25, lid 2.

Artikel 25

Verantwoordelijkheid van de directie

(artikel 16, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen zorgen er bij de interne verdeling van de functies voor dat de directie en in voorkomend geval de toezichtfunctie verantwoordelijk zijn voor het garanderen dat de onderneming haar verplichtingen uit hoofde van Richtlijn 2014/65/EU nakomt. Meer in het bijzonder worden de directie en in voorkomend geval de toezichtfunctie verplicht over te gaan tot een toetsing en periodieke evaluatie van de effectiviteit van de gedragsregels, regelingen en procedures waarin is voorzien om de verplichtingen uit hoofde van Richtlijn 2014/65/EG na te komen, en passende maatregelen te nemen tegen eventuele onvolkomenheden.

Bij de verdeling van significante functies onder directieleden wordt duidelijk vastgelegd wie verantwoordelijk is voor het toezicht op en de handhaving van de organisatorische vereisten van de onderneming. De gegevens over de verdeling van significante functies worden actueel gehouden.

2. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat hun directie frequent en ten minste jaarlijks schriftelijke rapporten ontvangt over de door de artikelen 22, 23 en 24 bestreken aangelegenheden, waarin met name wordt aangegeven of passende maatregelen zijn genomen in geval van onvolkomenheden.
3. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat indien er een toezichtsfunctie is, zij regelmatig schriftelijke verslagen ontvangt over de aangelegenheden die worden geregeld door de artikelen 22, 23 en 24.

4. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder toezichtfunctie verstaan: de functie binnen een beleggingsonderneming die verantwoordelijk is voor het toezicht op haar directie.

Artikel 26

Behandeling van klachten

(artikel 16, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen belasten zich met het instellen, implementeren en in stand houden van effectieve en transparante gedragsregels en procedures inzake klachtenbeheer voor de snelle behandeling van klachten van cliënten of potentiële cliënten. Beleggingsondernemingen houden gegevens bij over ontvangen klachten en maatregelen die zijn genomen om deze op te lossen.

In het kader van het beleid inzake klachtenbeheer wordt duidelijke, nauwkeurige en actuele informatie verstrekt over de procedure voor de behandeling van klachten. Dit beleid wordt bevestigd door het leidinggevend orgaan van de onderneming.
2. Beleggingsondernemingen maken bijzonderheden bekend over het proces dat moet worden gevolgd bij de behandeling van een klacht. Dergelijke bijzonderheden omvatten informatie over het beleid inzake klachtenbeheer en de contactgegevens van de klachtenbehandelingsfunctie. De informatie wordt op verzoek of bij ontvangstbevestiging van een klacht aan cliënten of potentiële cliënten verstrekt. Beleggingsondernemingen stellen cliënten en potentiële cliënten in staat kosteloos klacht in te dienen.
3. Beleggingsondernemingen zetten een klachtenbeheerfunctie op die verantwoordelijk is voor het onderzoek van klachten. Deze functie kan door de compliancefunctie worden vervuld.
4. Bij de behandeling van een klacht communiceren beleggingsondernemingen duidelijk met cliënten of potentiële cliënten in een eenvoudige taal die gemakkelijk te begrijpen is en beantwoorden zij de klacht zonder onnodig uitstel.
5. Beleggingsondernemingen delen het standpunt van de onderneming over de klacht aan cliënten of potentiële cliënten mee en brengen de cliënten of potentiële cliënten op de hoogte van hun opties, onder meer dat zij de klacht mogelijk kunnen voorleggen aan een alternatieve entiteit voor geschillenbeslechting, als omschreven in artikel 4, onder h), van Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen of dat de cliënt mogelijk een civiele procedure kan aanspannen.
6. Beleggingsondernemingen verstrekken informatie over klachten en klachtenbehandeling aan de relevante bevoegde autoriteiten en, indien toepasselijk onder nationaal recht, aan een alternatieve entiteit voor beslechting van consumentengeschillen.
7. De compliancefunctie van beleggingsondernemingen analyseert gegevens over klachten en klachtenbehandeling om ervoor te zorgen dat alle risico's of kwesties worden geïdentificeerd en aangepakt.

Artikel 27

Beloningsbeleid en beloningspraktijken (artikelen 16, 23 en 24 van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen omschrijven en implementeren het beloningsbeleid en de beloningspraktijken op grond van passende interne procedures met inachtneming van de belangen van alle cliënten van de onderneming, om ervoor te zorgen dat klanten rechtvaardig worden behandeld en hun belangen op korte, middellange of lange termijn door de door de onderneming vastgestelde beloningspraktijken niet worden geschaad.

Het beloningsbeleid en de beloningspraktijken worden zodanig opgezet dat geen belangenconflict of prikkel wordt gecreëerd die relevante personen ertoe kan aanzetten hun eigen belangen of de belangen van de onderneming te bevoordelen tot potentieel nadeel van een cliënt.

2. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat hun beloningsbeleid en beloningspraktijken van toepassing zijn op alle relevante personen met een directe of indirecte impact op de beleggings- en nevendiensten die door de beleggingsonderneming worden verleend of op haar zakelijke gedrag, ongeacht het type cliënten, voor zover de beloning van dergelijke personen en soortgelijke prikkels een belangenconflict kunnen creëren dat hen ertoe aanmoedigt om tegen de belangen van een cliënt van de onderneming in te handelen.
3. Het leidinggevend orgaan van de beleggingsonderneming keurt, na het inwinnen van het advies van de compliancefunctie, het beloningsbeleid van de onderneming goed. De directie van de beleggingsonderneming is verantwoordelijk voor de dagelijkse implementatie van het beloningsbeleid en de monitoring van de compliancerisico's in verband met het beleid.
4. Beloningen en soortgelijke prikkels zijn niet uitsluitend of hoofdzakelijk gebaseerd op kwantitatieve commerciële criteria en houden ten volle rekening met passende kwalitatieve criteria die de naleving van de geldende voorschriften, de rechtvaardige behandeling van de cliënten en de kwaliteit van de dienstverlening aan de cliënten weergeven.

Te allen tijde wordt aan een evenwicht tussen vaste en variabele beloningscomponenten vastgehouden, zodat de beloningsstructuur niet de belangen van de beleggingsonderneming of haar relevante personen tegen de belangen van een cliënt in bevoordeelt.

Artikel 28

Toepassingsgebied van persoonlijke transacties (artikel 16, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU)

Voor de toepassing van de artikelen 29 en 37 wordt onder persoonlijke transactie verstaan: een handelstransactie in een financieel instrument die wordt verricht door of in naam van een relevante persoon, waarbij aan ten minste een van de volgende criteria wordt voldaan:

- (a) de relevante persoon handelt buiten het kader van de werkzaamheden die hij in zijn professionele hoedanigheid verricht;
- (b) de handelstransactie wordt verricht voor rekening van een van de volgende personen:
 - i) de relevante persoon;

- ii) een persoon met wie hij of zij familiebanden of andere nauwe banden heeft;
- iii) een persoon met betrekking waartoe de relevante persoon een direct of indirect wezenlijk belang heeft bij het resultaat van de handelstransactie, afgezien van een vergoeding of provisie voor de uitvoering van de handelstransactie.

Artikel 29

Persoonlijke transacties

(artikel 16, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen belasten zich ermee adequate regelingen vast te stellen, te implementeren en in stand te houden die de activiteiten waarvan sprake in de leden 2, 3 en 4 voorkomen ingeval een relevante persoon betrokken is bij activiteiten die een belangenconflict kunnen doen ontstaan, of als gevolg van een activiteit die hij in naam van de onderneming uitoefent, toegang heeft tot voorwetenschap in de zin van artikel 7, lid 1, van Verordening (EU) nr. 596/2014 of tot andere vertrouwelijke informatie over cliënten of transacties met of voor cliënten.
2. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat relevante personen geen persoonlijke transactie aangaan die aan ten minste een van de volgende criteria voldoet:
 - a) zij mag op grond van Verordening (EU) nr. 596/2014 niet door de betrokken persoon worden aangegaan;
 - b) ze gaat gepaard met misbruik of ongeoorloofde bekendmaking van deze vertrouwelijke informatie;
 - c) ze is in strijd of kan in strijd zijn met een krachtens Richtlijn 2014/65/EU op de beleggingsonderneming rustende verplichting.
3. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat relevante personen in een ander kader dan het normale kader van zijn of haar arbeids- of dienstencontract een andere persoon niet adviseren of aanbevelen om een transactie in financiële instrumenten aan te gaan die, mocht dit een persoonlijke transactie van de relevante persoon zijn, onder lid 2 of artikel 37, lid 2, onder a) of b), of artikel 67, lid 3, zou vallen;
4. Onverminderd artikel 10, lid 1, van Verordening (EU) nr. 596/2014, zorgen beleggingsondernemingen ervoor dat relevante personen in een ander kader dan het normale kader van zijn of haar arbeids- of dienstencontract, geen informatie of advies openbaar maken aan een andere persoon indien de relevante persoon weet of redelijkerwijze zou moeten weten dat de andere persoon daardoor een van de volgende stappen zal zetten of zou kunnen zetten:
 - a) aangaan van een transactie in financiële instrumenten die, mocht dit een persoonlijke transactie van de relevante persoon zijn, onder de leden 2 of 3 of artikel 37, lid 2, onder a) of b), of artikel 67, lid 3, zou vallen;
 - b) adviseren of aansporen van een andere persoon om een dergelijke transactie aan te gaan.
5. De in het kader van lid 1 vereiste regelingen moeten ervoor zorgen dat:
 - (a) elke onder de leden 1, 2, 3 en 4 vallende relevante persoon zich bewust is van de beperkingen op persoonlijke transacties en van de maatregelen die de

beleggingsonderneming overeenkomstig de leden 1, 2, 3 en 4 heeft vastgesteld ten aanzien van persoonlijke transacties en bekendmaking;

- (b) de beleggingsonderneming onmiddellijk in kennis wordt gesteld van elke persoonlijke transactie die door een relevante persoon wordt aangegaan, hetzij door melding van een dergelijke transactie, hetzij volgens andere procedures die de beleggingsonderneming in staat stellen dergelijke transacties te onderkennen;
- (c) gegevens over de aan de onderneming gemelde of door haar onderkende persoonlijke transacties worden bijgehouden waarin in voorkomend geval ook wordt gemeld of de desbetreffende transactie goedgekeurd of verboden is.

Bij uitbestedingsovereenkomsten zorgt de beleggingsonderneming ervoor dat de onderneming waaraan de activiteit wordt uitbesteed, gegevens bijhoudt over persoonlijke transacties die door een relevante persoon worden aangegaan, en deze informatie desgevraagd onmiddellijk aan de beleggingsonderneming verstrekt;

6. De leden 1 tot en met 5 zijn niet van toepassing op de volgende persoonlijke transacties:

- (a) persoonlijke transacties verricht in het kader van vermogensbeheer waarbij de portefeuille op discretionaire basis wordt beheerd en waarbij over de transactie geen voorafgaande communicatie heeft plaatsgevonden tussen de vermogensbeheerder en de relevante persoon of de andere persoon voor wiens rekening de transactie wordt uitgevoerd;
- (b) persoonlijke transacties in instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) of abi's die onder toezicht staan in het kader van de wetgeving van een lidstaat die een gelijkwaardige risicospreiding voor hun activa voorschrijft, waarbij de relevante persoon en enigerlei andere persoon voor wiens rekening de transacties worden uitgevoerd, niet bij de leiding van de instelling in kwestie betrokken zijn.

AFDELING 2 UITBESTEDING

Artikel 30

Toepassingsgebied van kritieke en belangrijke operationele taken

(artikel 16, lid 2, en artikel 16, lid 5, eerste alinea, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Voor de toepassing van artikel 16, lid 5, eerste alinea, van Richtlijn 2014/65/EU wordt een operationele taak als kritiek of belangrijk aangemerkt indien een gebrekkige of tekortschietende uitvoering ervan wezenlijke nadelige gevolgen zou hebben voor de voortdurende inachtneming door een beleggingsonderneming van de vergunningsvoorwaarden en -verplichtingen of andere verplichtingen waaraan zij uit hoofde van Richtlijn 2014/65/EG onderworpen is, dan wel voor haar financiële resultaten of de soliditeit of continuïteit van haar beleggingsdiensten en -activiteiten.
2. Onverminderd de status van enigerlei andere taak worden de volgende taken voor de toepassing van lid 1 niet aangemerkt als kritiek of belangrijk:
 - (a) verlening aan de onderneming van advies en andere diensten die geen onderdeel vormen van het beleggingsbedrijf van de onderneming, met inbegrip van de verlening van juridisch advies aan de onderneming, de opleiding van

personeel van de onderneming, factureringsdiensten en de beveiliging van de gebouwen en het personeel van de onderneming;

- (b) de aankoop van gestandaardiseerde diensten, met inbegrip van markt- en koersinformatiediensten.

Artikel 31

Uitbesteding van kritieke of belangrijke operationele taken

(artikel 16, lid 2, en artikel 16, lid 5, eerste alinea, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen die kritieke of belangrijke operationele taken uitbesteden, blijven volledig verantwoordelijk voor de nakoming van al hun verplichtingen op grond van Richtlijn 2014/65/EU en voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - (a) de uitbesteding resulteert niet in het delegeren door de directie van haar verantwoordelijkheid;
 - (b) de relatie en verplichtingen van de beleggingsonderneming jegens haar cliënten uit hoofde van Richtlijn 2014/65/EG wordt niet gewijzigd;
 - (c) de voorwaarden waaraan de beleggingsonderneming moet voldoen om overeenkomstig artikel 5 van Richtlijn 2014/65/EU een vergunning te verkrijgen, en deze te behouden, worden niet ondermijnd;
 - (d) geen van de andere voorwaarden waaronder de vergunning aan de onderneming is verleend, worden opgeheven of gewijzigd.

2. Beleggingsondernemingen leggen de nodige bekwaamheid, zorgvuldigheid en waakzaamheid aan de dag bij het aangaan, beheren of beëindigen van een overeenkomst voor de uitbesteding van kritieke of belangrijke operationele taken aan een dienstverlener en doen de noodzakelijke stappen om ervoor te zorgen dat de volgende voorwaarden worden vervuld:
 - (a) de dienstverlener beschikt over de bekwaamheid, capaciteit, voldoende middelen, een passende organisatiestructuur ter ondersteuning van de uitvoering van de uitbestede taken en elke bij wet vereiste vergunning om de uitbestede taken op betrouwbare en professionele wijze uit te voeren;
 - (b) de dienstverlener voert de uitbestede diensten daadwerkelijk en met inachtneming van de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften uit, en daartoe heeft de onderneming methoden en procedures ingesteld om het prestatieniveau van de dienstverlener te beoordelen en om doorlopend de door de dienstverlener verleende diensten te toetsen;
 - (c) de dienstverlener houdt afdoende toezicht op de uitvoering van de uitbestede taken en beheert de aan de uitbesteding verbonden risico's op adequate wijze;
 - (d) er wordt passende actie ondernomen mocht blijken dat de dienstverlener de taken niet efficiënt en met inachtneming van de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften uitvoert;
 - (e) de beleggingsonderneming houdt daadwerkelijk toezicht op de uitbestede taken of diensten en beheert de risico's in verband met de uitbesteding en te dien einde behoudt de onderneming de noodzakelijke deskundigheid en middelen om daadwerkelijk toezicht uit te oefenen op de uitbestede taken en die risico's te beheren;

- (f) de dienstverlener heeft de beleggingsonderneming in kennis gesteld van elke ontwikkeling die van wezenlijke invloed kan zijn op zijn of haar vermogen om de uitbestede taken efficiënt en met inachtneming van de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften uit te voeren;
 - (g) de beleggingsonderneming kan de uitbestedingsovereenkomst indien nodig met onmiddellijke ingang beëindigen wanneer dit in het belang is van haar cliënten, zonder dat dit nadelige gevolgen heeft voor de continuïteit en de kwaliteit van haar dienstverlening aan cliënten;
 - (h) de dienstverlener werkt met betrekking tot de uitbestede taken samen met de bevoegde autoriteiten van de beleggingsonderneming;
 - (i) de beleggingsonderneming, haar accountants en de relevante bevoegde autoriteiten hebben effectieve toegang tot de gegevens over de uitbestede taken en tot de relevante bedrijfsruimten van de dienstverlener indien noodzakelijk voor daadwerkelijk toezicht in overeenstemming met dit artikel, en de bevoegde autoriteiten kunnen die toegangsrechten uitoefenen;
 - (j) de dienstverlener beschermt alle vertrouwelijke informatie over de beleggingsonderneming en haar cliënten;
 - (k) de beleggingsonderneming en de dienstverlener hebben een noodplan vastgesteld, geïmplementeerd en in stand gehouden dat voorziet in calamiteitenbeheersing en in een periodieke controle van de back-upvoorzieningen wanneer dit noodzakelijk is gelet op de uitbestede functie, dienst of activiteit;
 - (l) de beleggingsonderneming heeft ervoor gezorgd dat de continuïteit en de kwaliteit van de uitbestede taken of diensten ook in geval van de beëindiging van de uitbesteding gehandhaafd blijven door ofwel de uitbestede taken of diensten aan een andere derde over te dragen, of deze zelf te vervullen;
3. De respectieve rechten en plichten van de beleggingsonderneming en de dienstverlener zijn duidelijk afgebakend en in een schriftelijke overeenkomst omschreven. De beleggingsonderneming behoudt met name haar instructie- en beëindigingsrechten, haar recht op informatie en haar recht op inspectie en op toegang tot de boeken en bedrijfsruimten. De overeenkomst waarborgt dat uitbesteding door de dienstverlener slechts met schriftelijke toestemming van de beleggingsonderneming plaatsvindt.
4. Indien de beleggingsonderneming en de dienstverlener tot dezelfde groep behoren, mag de beleggingsonderneming voor de naleving van dit artikel en artikel 32 rekening houden met de mate waarin de onderneming zeggenschap heeft over de dienstverlener of invloed kan uitoefenen op diens handelingen.
5. Beleggingsondernemingen stellen desgevraagd de bevoegde autoriteit alle informatie beschikbaar die zij nodig heeft om toezicht te kunnen uitoefenen op de inachtneming bij de vervulling van de uitbestede taken van de vereisten van Richtlijn 2014/65/EU en de uitvoeringsmaatregelen daarvan.

Artikel 32

Dienstverleners in derde landen

(artikel 16, lid 2, en eerste alinea van artikel 16, lid 5, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Naast hetgeen in artikel 31 is voorgeschreven, zorgt, indien een beleggingsonderneming taken in verband met het beheer van vermogen van cliënten uitbesteedt aan een dienstverlener in een derde land, die beleggingsonderneming ervoor dat aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - (a) de dienstverlener heeft in zijn lidstaat van herkomst een vergunning of is daar geregistreerd om die dienst te verlenen en staat in dat derde land daadwerkelijk onder toezicht van een bevoegde autoriteit;
 - (b) er bestaat een passende samenwerkingsovereenkomst tussen de bevoegde autoriteit van de beleggingsonderneming en de toezichthoudende autoriteit van de dienstverlener.
2. De samenwerkingsovereenkomst waarvan sprake in punt b) van lid 1 waarborgt dat de bevoegde autoriteiten van de beleggingsonderneming ten minste in staat zijn om:
 - (a) op verzoek de informatie te verkrijgen die noodzakelijk is voor het uitvoeren van hun toezichttaken krachtens Richtlijn 2014/65/EU en Verordening (EU) nr. 600/2014;
 - (b) inzage te krijgen in alle in het betrokken derde land bewaarde documenten die relevant zijn voor de uitoefening van hun toezichttaken;
 - (c) zo spoedig mogelijk informatie van de toezichthoudende autoriteit in het derde land te ontvangen voor het onderzoeken van kennelijke schendingen van de vereisten van Richtlijn 2014/65/EU en de uitvoeringsmaatregelen daarvan en Verordening (EU) nr. 600/2014;
 - (d) overeenkomstig het op de toezichthoudende autoriteit van het derde land en de bevoegde autoriteiten van de EU toepasselijke nationale en internationale recht samen te werken in het kader van handhavingsacties bij schendingen van de vereisten van Richtlijn 2014/65/EU en de uitvoeringsmaatregelen daarvan en het toepasselijke nationale recht.
3. De bevoegde autoriteiten publiceren op hun website een lijst van toezichthoudende autoriteiten in derde landen met wie zij een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in lid 1, onder b), hebben gesloten.

De bevoegde autoriteiten actualiseren de samenwerkingsovereenkomsten die zijn gesloten vóór de datum waarop deze verordening van toepassing wordt binnen zes maanden vanaf die datum.

AFDELING 3

BELANGENCONFLICTEN

Artikel 33

Belangenconflicten die de belangen van een cliënt kunnen schaden

(artikel 16, lid 3, en artikel 23 van Richtlijn 2014/65/EU)

Beleggingsondernemingen houden er, ter bepaling van de soorten belangenconflicten die zich bij het verrichten van beleggings- en nevendiensten of beleggingsactiviteiten of een combinatie daarvan voordoen en de belangen van een cliënt kunnen schaden, ten minste

rekening mee of op de beleggingsonderneming of een relevante persoon, dan wel op een persoon die direct of indirect met de onderneming verbonden is door een zeggenschapsband, een van de volgende situaties van toepassing is, ongeacht of deze voortvloeit uit de verrichting van beleggings- of nevendiensten of beleggingsactiviteiten, dan wel een andere oorzaak heeft:

- (a) de onderneming of deze persoon kan financieel gewin behalen of een financieel verlies vermijden ten koste van de cliënt;
- (b) de onderneming of deze persoon heeft een belang bij het resultaat van een ten behoeve van de cliënt verrichte dienst of een namens de cliënt uitgevoerde transactie, dat verschilt van het belang van de cliënt bij dit resultaat;
- (c) de onderneming of deze persoon heeft een financiële of andere drijfveer om het belang van een andere cliënt of groep cliënten te laten primeren op het belang van de cliënt;
- (d) de onderneming of deze persoon oefent hetzelfde bedrijf uit als de cliënt;
- (e) de onderneming of deze persoon ontvangt of zal van een andere persoon dan de cliënt voor een ten behoeve van de cliënt verrichte dienst een inducement ontvangen in de vorm van geldelijke of niet-geldelijke voordelen of diensten.

Artikel 34

Beleid inzake belangenconflicten

(artikel 16, lid 3, en artikel 23 van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen belasten zich ermee in schriftelijke vorm een effectief beleid inzake belangenconflicten vast te stellen, te implementeren en in stand te houden dat evenredig is aan de omvang en organisatie van de onderneming en aan de aard, schaal en complexiteit van haar bedrijf.
Wanneer de onderneming tot een groep behoort, houdt het beleid ook rekening met alle omstandigheden waarvan de onderneming weet of zou moeten weten dat ze een belangenconflict kunnen doen ontstaan als gevolg van de structuur en bedrijfsactiviteiten van andere leden van de groep.
2. Het overeenkomstig lid 1 vastgestelde beleid inzake belangenconflicten:
 - (a) moet onder verwijzing naar de specifieke beleggingsdiensten en -activiteiten en nevendiensten die door of in naam van de beleggingsonderneming worden verricht, de omstandigheden omschrijven die een belangenconflict vormen of kunnen doen ontstaan dat een risico met zich brengt dat de belangen van een of meer cliënten worden geschaad;
 - (b) moet de te volgen procedures en te nemen maatregelen voor de preventie of het beheer van een dergelijk conflict vermelden.
3. De in lid 2, onder b), bedoelde procedures en maatregelen garanderen dat relevante personen die betrokken zijn bij verschillende bedrijfsactiviteiten waarbij het risico bestaat op een belangenconflict als bedoeld in lid 2, onder a), deze activiteiten verrichten in een mate van onafhankelijkheid die evenredig is aan de omvang en activiteiten van de beleggingsonderneming en de groep waartoe zij behoort, en aan het risico dat de belangen van de cliënt worden geschaad.

Voor de toepassing van lid 2, onder b) omvatten de te volgen procedures en te nemen maatregelen ten minste de elementen in de volgende lijst die nodig zijn om de voorgeschreven mate van onafhankelijkheid te garanderen:

- (a) effectieve procedures ter voorkoming of ter controle van de uitwisseling van informatie tussen relevante personen die verschillende activiteiten verrichten waarbij het risico bestaat op een belangenconflict wanneer de uitwisseling van deze informatie de belangen van een of meer cliënten kan schaden;
- (b) apart toezicht op relevante personen wier hoofdtaken bestaan in het uitoefenen van activiteiten in naam van, of het verlenen van diensten aan cliënten wier belangen met elkaar in strijd kunnen zijn, of die anderszins verschillende belangen (met inbegrip van die van de onderneming) hebben die met elkaar in strijd kunnen zijn;
- (c) de uitschakeling van elk direct verband tussen, enerzijds, de beloning van relevante personen die hoofdzakelijk betrokken zijn bij de ene activiteit en, anderzijds, de beloning van of de inkomsten gegenereerd door andere relevante personen die hoofdzakelijk betrokken zijn bij een andere activiteit, wanneer met betrekking tot deze activiteiten een belangenconflict kan ontstaan;
- (d) maatregelen om te voorkomen of het risico te beperken dat een persoon ongepaste invloed uitoefent op de wijze waarop een relevante persoon beleggingsdiensten of -activiteiten of nevendiensten verricht;
- (e) maatregelen ter voorkoming of ter controle van de gelijktijdige of achtereenvolgende betrokkenheid van een relevante persoon bij aparte beleggingsdiensten of -activiteiten of nevendiensten wanneer een dergelijke betrokkenheid afbreuk kan doen aan een passend beheer van belangenconflicten.

4. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat de bekendmaking aan cliënten overeenkomstig artikel 23, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU een laatste redmiddel is dat alleen wordt gebruikt wanneer de effectieve organisatorische en administratieve regelingen die door de beleggingsonderneming zijn ingesteld voor het voorkomen of beheren van haar belangenconflicten overeenkomstig artikel 23 van Richtlijn 2014/65/EU niet volstaan om met redelijke zekerheid te kunnen aannemen dat risico's op het schaden van de belangen van de cliënt zullen worden voorkomen.

Bij die bekendmaking wordt duidelijk vermeld dat de organisatorische en administratieve regelingen die door de beleggingsonderneming zijn ingesteld om dat conflict te voorkomen of te beheren niet volstaan om met redelijke zekerheid te kunnen aannemen dat risico's op het schaden van de belangen van de cliënt zullen worden voorkomen. Bij de bekendmaking worden specifiek de belangenconflicten beschreven die bij het verrichten van beleggings- en/of nevendiensten optreden, waarbij rekening wordt gehouden met de aard van de cliënt aan wie de bekendmaking wordt gedaan. De beschrijving omvat een toelichting over de algemene aard en bronnen van belangenconflicten alsook de risico's die voor de cliënt ontstaan als gevolg van belangenconflicten en de stappen die zijn gedaan om die risico's te limiteren, die voldoende gedetailleerd is dan dat die cliënt met kennis van zaken een beslissing kan nemen ten aanzien van de beleggings- of nevendienst in verband waarmee het belangenconflict optreedt.

5. Beleggingsondernemingen beoordelen en toetsen periodiek, ten minste jaarlijks, het beleid inzake belangenconflicten dat is ingevoerd in overeenstemming met de leden

1 tot en met 4 en neemt alle passende maatregelen om tekortkomingen aan te pakken. Overmatig vertrouwen op bekendmaking van belangenconflicten wordt beschouwd als een tekortkoming van het beleid inzake belangenconflicten van de beleggingsonderneming.

Artikel 35

Gegevens over diensten of activiteiten die schadelijke belangenconflicten doen ontstaan (artikel 16, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU)

Beleggingsondernemingen belasten zich ermee gegevens bij te houden en regelmatig te actualiseren die betrekking hebben op de soorten door of in naam van de onderneming verrichte beleggings- of nevendiensten of beleggingsactiviteiten waarbij een belangenconflict is ontstaan of — in het geval van een nog lopende dienst of activiteit — kan ontstaan dat een risico met zich brengt dat de belangen van een of meer cliënten worden geschaad.

De directie ontvangt frequent, en ten minste eenmaal per jaar, schriftelijke verslagen over de in lid 1 bedoelde werkzaamheden.

Artikel 36

Onderzoek op beleggingsgebied en publicitaire mededelingen (artikel 24, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Voor de toepassing van artikel 37 wordt onder onderzoek op beleggingsgebied verstaan: onderzoek of andere voor distributiekkanalen of voor het publiek bestemde informatie waarbij expliciet of impliciet een beleggingsstrategie wordt aanbevolen of voorgesteld ten aanzien van één of meerdere financiële instrumenten of uitgevende instellingen van financiële instrumenten, met inbegrip van adviezen betreffende de huidige of toekomstige waarde of koers van dergelijke instrumenten; hierbij wordt aan de volgende criteria voldaan:
 - (a) het onderzoek of de informatie wordt als onderzoek op beleggingsgebied bestempeld of in soortgelijke bewoordingen aangeduid of wordt op enigerlei andere wijze voorgesteld als een objectieve of onafhankelijke verklaring van de aangelegenheden die in de aanbeveling aan de orde komen;
 - (b) het zou geen verlening van beleggingsadvies overeenkomstig Richtlijn 2014/65/EU betreffen mocht de aanbeveling in kwestie door een beleggingsonderneming aan een cliënt worden gedaan.
2. Een aanbeveling van het type dat valt onder artikel 3, lid 1, punt 35, van Verordening (EU) 596/2014 die niet voldoet aan de criteria van lid 1, wordt behandeld als een publicitaire mededeling in de zin van Richtlijn 2014/65/EG en beleggingsondernemingen die die aanbeveling opstellen of verspreiden zorgen ervoor dat deze duidelijk als zodanig herkenbaar is.

Voorts zorgen ondernemingen ervoor dat in een dergelijke aanbeveling (ook wanneer deze mondeling wordt gedaan) op duidelijke wijze wordt aangegeven dat deze niet is opgesteld overeenkomstig de wettelijke voorschriften ter bevordering van de onafhankelijkheid van onderzoek op beleggingsgebied en evenmin onderworpen is aan een verbod om al vóór de verspreiding van onderzoek op beleggingsgebied te handelen.

Artikel 37

Bijkomende organisatorische vereisten met betrekking tot onderzoek op

beleggingsgebied of publicitaire mededelingen

(artikel 16, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen die onderzoek op beleggingsgebied produceren of laten produceren waarvan het de bedoeling is of aangenomen mag worden dat het daarna onder eigen verantwoordelijkheid of onder de verantwoordelijkheid van een lid van hun groep onder cliënten van de onderneming of onder het publiek wordt verspreid, dragen er zorg voor dat de in artikel 34, lid 3, van deze richtlijn beschreven maatregelen ten uitvoer worden gelegd ten aanzien van de financieel analisten die betrokken zijn bij de productie van het onderzoek op beleggingsgebied, en andere relevante personen wier verantwoordelijkheden of zakelijke belangen in strijd kunnen zijn met de belangen van de personen onder wie het onderzoek op beleggingsgebied wordt verspreid.

De verplichtingen in de eerste alinea zijn ook van toepassing op in artikel 36, lid 2, bedoelde aanbevelingen.

2. Beleggingsondernemingen als bedoeld in lid 1, eerste alinea, treffen regelingen die ervoor zorgen dat aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - (a) financieel analisten en andere relevante personen verrichten behalve als bonafide marketmaker die zijn of haar gewone activiteiten uitoefent of een niet-gevraagde cliëntenorder uitvoert, namens een andere persoon, met inbegrip van de beleggingsonderneming, geen persoonlijke transacties of handelstransacties in financiële instrumenten waarop het onderzoek op beleggingsgebied betrekking heeft, dan wel in enigerlei daarmee gelieerde financiële instrumenten indien ze kennis hebben van de vermoedelijke timing of inhoud van dit onderzoek op beleggingsgebied en deze kennis niet beschikbaar is voor het publiek of voor de cliënten en evenmin direct kan worden afgeleid uit de informatie die wel beschikbaar is, totdat de ontvangers van het onderzoek op beleggingsgebied een redelijke kans hebben gehad om ernaar te handelen;
 - (b) financieel analisten en andere relevante personen die bij de productie van onderzoek op beleggingsgebied zijn betrokken, verrichten in niet onder a) vallende omstandigheden geen met de gangbare aanbevelingen strijdige persoonlijke transacties in financiële instrumenten waarop het onderzoek op beleggingsgebied betrekking heeft, dan wel in enigerlei daarmee gelieerde financiële instrumenten, behalve in uitzonderingsgevallen en met voorafgaande toestemming van een medewerker van de juridische of compliancefunctie van de onderneming;
 - (c) er bestaat een fysieke scheiding tussen de financieel analisten die betrokken zijn bij de productie van onderzoek op beleggingsgebied en andere relevante personen wier verantwoordelijkheden of zakelijke belangen in strijd kunnen zijn met de belangen van de personen onder wie het onderzoek op beleggingsgebied wordt verspreid of, wanneer dit niet geschikt geacht wordt gezien de omvang en organisatie van de onderneming alsook de aard, schaal en complexiteit van haar activiteiten, de opstelling en implementatie van geschikte alternatieve informatiebarrières;
 - (d) de beleggingsondernemingen zelf, financieel analisten en andere relevante personen die bij de productie van onderzoek op beleggingsgebied zijn

betrokken, aanvaarden geen inducements van degenen die een wezenlijk belang hebben bij het onderwerp van het onderzoek op beleggingsgebied;

- (e) de beleggingsondernemingen zelf, financieel analisten en andere relevante personen die bij de productie van onderzoek op beleggingsgebied zijn betrokken, beloven uitgevende instellingen geen gunstige behandeling in hun onderzoek;
- (f) uitgevende instellingen, relevante personen die geen financieel analist zijn, en andere personen mogen vóór de verspreiding van onderzoek op beleggingsgebied geen inzage krijgen in een ontwerp van het onderzoek op beleggingsgebied ter controle van de juistheid van de feitelijke beweringen in dit onderzoek of voor enigerlei andere doeleinden dan een controle op de naleving van de juridische verplichtingen van de onderneming, indien het ontwerp-onderzoek een aanbeveling of richtprijs bevat.

Voor de toepassing van dit lid wordt onder een gelieerd financieel instrument verstaan: een financieel instrument waarvan de prijs sterk wordt beïnvloed door prijsschommelingen van een ander financieel instrument dat het onderwerp van onderzoek op beleggingsgebied is, met inbegrip van een van dit andere financiële instrument afgeleid instrument (derivaat).

- 3. Beleggingsondernemingen die door een andere persoon geproduceerd onderzoek op beleggingsgebied onder het publiek of onder cliënten verspreiden, zijn ontheven van de verplichtingen van lid 1, als aan de volgende criteria wordt voldaan:
 - (a) de persoon die dit onderzoek op beleggingsgebied produceert, is geen lid van de groep waartoe de beleggingsonderneming behoort;
 - (b) de beleggingsonderneming brengt geen ingrijpende wijzigingen aan in de aanbevelingen in dit onderzoek op beleggingsgebied;
 - (c) de beleggingsonderneming stelt dit onderzoek op beleggingsgebied niet voor als onderzoek dat zij zelf heeft geproduceerd;
 - (d) de beleggingsonderneming vergewist zich ervan dat de producent van het onderzoek aan verplichtingen voldoet die wat de productie van dit onderzoek betreft gelijkwaardig zijn aan de verplichtingen uit hoofde van deze verordening, dan wel een beleid heeft vastgesteld waarin dergelijke verplichtingen zijn opgenomen.

Artikel 38

Bijkomende algemene vereisten met betrekking tot overneming of plaatsing

(artikel 16, lid 3, artikel 23 en artikel 24 van Richtlijn 2014/65/EU)

- 1. Beleggingsondernemingen die advies verlenen over een bedrijfsfinancieringsstrategie waarvan sprake in bijlage I, deel B, punt 3, en de dienst van overneming of plaatsing van financiële instrumenten verlenen stellen, alvorens een mandaat te aanvaarden om de aanbidding te beheren, regelingen in werking om de emissiecliënt in kennis te stellen van het volgende:
 - (a) de verschillende financieringsalternatieven die de onderneming ter beschikking staan en de transactiekosten met betrekking tot elk alternatief;
 - (b) de timing en het proces in verband met het bedrijfsfinancieringsadvies over de prijsstelling van de aanbidding;

- (c) de timing en het proces in verband met het bedrijfsfinancieringsadvies over de plaatsing van de aanbieding;
 - (d) informatie over de beleggersdoelgroep waaraan de onderneming voornemens is de financiële instrumenten aan te bieden;
 - (e) de functiebenaming en afdeling van de relevante personen die betrokken zijn bij het verlenen van bedrijfsfinancieringsadvies over de prijs en toewijzing; en
 - (f) de regelingen van de onderneming voor het voorkomen of beheren van belangenconflicten die kunnen ontstaan indien de onderneming de relevante financiële instrumenten bij haar beleggingscliënten plaatst of zelf in portefeuille neemt.
2. Beleggingsondernemingen stellen een gecentraliseerd proces in werking om alle overnemings- en plaatsingsactiviteiten van de onderneming te identificeren en informatie daarover te registreren, met inbegrip van de gegevens aan de hand waarvan de onderneming van potentiële overnemings- en plaatsingsactiviteiten op de hoogte is gesteld. Ondernemingen identificeren alle potentiële belangenconflicten uit hoofde van andere activiteiten van de beleggingsonderneming of beleggingsgroep en implementeren passende beheerprocedures. In gevallen waarin een beleggingsonderneming een belangenconflict niet kan beheren door het implementeren van passende procedures, neemt de beleggingsonderneming niet aan de activiteit deel.
 3. Beleggingsondernemingen die uitvoerings- en onderzoeksdiensten verlenen alsmede overnemings- en plaatsingsactiviteiten uitvoeren, zorgen ervoor dat toereikende controles in werking worden gesteld voor het beheren van potentiële belangenconflicten tussen deze activiteiten en tussen hun verschillende cliënten die deze diensten ontvangen.

Artikel 39

Bijkomende vereisten in verband met de prijsstelling van aanbiedingen met betrekking tot de emissie van financiële instrumenten

(artikel 16, lid 3, artikel 23 en artikel 24 van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen stellen systemen, controles en procedures in werking om belangenconflicten die ontstaan in verband met een mogelijke onderprijzing of overprijzing van een emissie of betrokkenheid van relevante partijen bij het proces te identificeren en te voorkomen of te beheren. Met name belasten beleggingsondernemingen zich als minimumvereiste met het instellen, implementeren en in stand houden van interne regelingen om:
 - (a) ervoor te zorgen dat de prijsstelling van de aanbieding de belangen van andere cliënten of de eigen belangen van de onderneming niet bevordert op een wijze die met de belangen van de emissiecliënt kan conflicteren; en
 - (b) een situatie te voorkomen of te beheren waarbij personen die verantwoordelijk zijn voor het verlenen van diensten aan de beleggingscliënten van de onderneming rechtstreeks betrokken zijn bij besluiten over bedrijfsfinancieringsadvies over prijsstelling aan de emissiecliënt.
2. Beleggingsondernemingen verstrekken cliënten informatie over de wijze waarop de aanbeveling wat betreft de prijs van de aanbieding en de betrokken timings wordt vastgesteld. Met name belast de onderneming zich ermee de emissiecliënt op de

hoogte te brengen van en met hem te overleggen over afdekkings- of stabilisatiestrategieën die zij voornemens is te hanteren met betrekking tot de aanbieding, met inbegrip van de wijze waarop deze strategieën impact kunnen hebben op de belangen van emissiecliënten. Tijdens het aanbiedingsproces doen ondernemingen eveneens alle redelijke stappen om de emissiecliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen met betrekking tot de prijsstelling van de emissie.

Artikel 40

Bijkomende vereisten met betrekking tot plaatsing

(artikel 16, lid 3, artikel 23 en artikel 24 van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen die financiële instrumenten plaatsen, belasten zich ermee effectieve regelingen in te stellen, te implementeren en in stand te houden om te voorkomen dat aanbevelingen over plaatsing op ongepaste wijze door bestaande of toekomstige betrekkingen worden beïnvloed.
2. Beleggingsondernemingen belasten zich ermee effectieve interne regelingen in te stellen, te implementeren en in stand te houden om belangenconflicten te voorkomen of te beheren die ontstaan indien personen die verantwoordelijk zijn voor het verlenen van diensten aan de beleggingscliënten van de onderneming rechtstreeks betrokken zijn bij besluiten over aanbevelingen aan de emissiecliënt over toewijzing.
3. Beleggingsondernemingen aanvaarden geen betalingen of voordelen van derden tenzij dergelijke betalingen of voordelen voldoen aan de vereisten inzake inducements vastgesteld in artikel 24 van Richtlijn 2014/65/EU. Met name de volgende praktijken worden geacht niet aan die vereisten te voldoen en worden derhalve niet aanvaardbaar geacht:
 - (a) een toewijzing om tot betaling te stimuleren van onevenredig hoge vergoedingen voor niet gerelateerde diensten die door de beleggingsonderneming worden verleend ('laddering'), zoals onevenredig hoge vergoedingen of provisies die door een beleggingscliënt worden betaald, of onevenredig hoge volumes zaken op normale provisioniveaus die door de beleggingscliënt worden geleverd als compensatie voor het ontvangen van een toewijzing van de emissie;
 - (b) een toewijzing aan een hoge directeur of een leidinggevend functionaris van een bestaande of potentiële emissiecliënt, als tegenprestatie voor de toekomstige of vroegere toekenning van bedrijfsfinancieringszaken ('spinning');
 - (c) een toewijzing die expliciet of impliciet afhankelijk is van de ontvangst van toekomstige opdrachten of de aankoop van een andere dienst bij de beleggingsonderneming door een beleggingscliënt of een entiteit waarbij de belegger een leidinggevende functionaris is.
4. Beleggingsondernemingen belasten zich ermee een toewijzingsbeleid in te stellen, te implementeren en in stand te houden dat het proces beschrijft om toewijzingsaanbevelingen te ontwikkelen. De emissiecliënt wordt in kennis gesteld van het toewijzingsbeleid alvorens ermee akkoord te gaan plaatsingsdiensten te verlenen. In het kader van dat beleid wordt de relevante informatie beschreven die in dat stadium beschikbaar is over de voorgestelde toewijzingsmethodologie voor de emissie.

5. Beleggingsondernemingen betrekken de emissiecliënt bij besprekingen over het plaatsingsproces zodat de onderneming inzicht kan verkrijgen in de belangen en doelstellingen van de cliënt en er rekening mee kan houden. De beleggingsonderneming verkrijgt het akkoord van de emissiecliënt met haar voorgestelde toewijzing per type cliënt voor de transactie overeenkomstig het toewijzingsbeleid.

Artikel 41

Bijkomende vereisten met betrekking tot advies, distributie en self-placement

(artikel 16, lid 3, artikel 23 en artikel 24 van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen stellen systemen, controles en procedures in werking om de belangenconflicten te identificeren en te beheren die ontstaan bij het verlenen van een beleggingsdienst aan een beleggingscliënt om aan een nieuwe emissie deel te nemen, indien de beleggingsonderneming provisies, vergoedingen of geldelijke of niet-geldelijke voordelen ontvangt in verband met het regelen van de emissie. Provisies, vergoedingen of geldelijke of niet-geldelijke voordelen voldoen aan de vereisten in artikel 24, leden 7 t/m 9, van Richtlijn 2014/65/EU, worden gedocumenteerd in het kader van het beleid inzake belangenconflicten van de beleggingsonderneming en worden weergegeven in de regelingen op het gebied van inducements van de onderneming.
2. Beleggingsondernemingen die betrokken zijn bij de plaatsing van financiële instrumenten uitgegeven door henzelf of door entiteiten binnen dezelfde groep bij hun eigen cliënten, met inbegrip van hun bestaande depositohoudende cliënten in geval van kredietinstellingen, of beleggingsfondsen die beheerd worden door entiteiten van hun groep belasten zich met de identificatie, preventie of het beheer van de potentiële belangenconflicten die zich voordoen in verband met dit type activiteit. In het kader van die regelingen wordt onder de aandacht gebracht die activiteit niet te ondernemen indien belangenconflicten niet op geschikte wijze kunnen worden beheerd om negatieve effecten op cliënten te voorkomen.
3. Wanneer bekendmaking van belangenconflicten vereist is, voldoen beleggingsondernemingen aan de vereisten in artikel 34, lid 4, en verstrekken zij ook een toelichting over de aard en de bron van de belangenconflicten inherent aan dit type activiteit en bijzonderheden over de specifieke risico's in verband met dergelijke praktijken om cliënten in staat te stellen met kennis van zaken een beleggingsbeslissing te nemen.
4. Beleggingsondernemingen die betrokken zijn bij het aanbieden van financiële instrumenten welke door henzelf of door andere groepsentiteiten voor hun cliënten zijn uitgegeven, verstrekken, wanneer die instrumenten worden meegerekend voor de prudentiële vereisten als bepaald in Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad²⁰, Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad²¹ of Richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad²², deze

²⁰ Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1).

²¹ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 338).

cliënten bijkomende informatie over de verschillen tussen de financiële instrumenten en bankdeposito's wat betreft rendement, risico, liquiditeit en bescherming in overeenstemming met Richtlijn 2014/49/EU van het Europees Parlement en de Raad²³.

Artikel 42

Bijkomende vereisten met betrekking tot het lenen van geld of kredietverlening in de context van overneming of plaatsing

(artikel 16, lid 3, artikel 23 en artikel 24 van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Indien een vroegere lening of een vroeger krediet aan de emissiecliënt door een beleggingsonderneming of een entiteit binnen dezelfde groep kan worden terugbetaald met de opbrengsten van een emissie, stelt de beleggingsonderneming regelingen in werking om belangenconflicten die daaruit kunnen voortvloeien te identificeren en te voorkomen of te beheren.
2. Indien de regelingen die zijn getroffen om belangenconflicten te beheren ontoereikend blijken om ervoor te zorgen dat het risico van schade voor de emissiecliënt zou worden voorkomen, maken beleggingsondernemingen aan de emissiecliënt bekend welke specifieke belangenconflicten zijn ontstaan in verband met hun activiteiten of de activiteiten van groepsentiteiten in de hoedanigheid van kredietverlener en hun activiteiten in verband met effectenaanbieding.
3. Het beleid inzake belangenconflicten van beleggingsondernemingen vereist dat informatie over de financiële situatie van de emittent wordt gedeeld met groepsentiteiten die als kredietverlener optreden, op voorwaarde dat daarbij geen inbreuk wordt gemaakt op informatiebarrières die door de onderneming zijn ingesteld om de belangen van een cliënt te beschermen.

Artikel 43

Bijhouden van gegevens met betrekking tot overneming of plaatsing

(artikel 16, lid 3, artikel 23 en artikel 24 van Richtlijn 2014/65/EU)

Beleggingsondernemingen houden gegevens bij over de inhoud en de timing van de instructies die van cliënten zijn ontvangen. Er worden over de toewijzingsbesluiten die voor elke activiteit zijn genomen gegevens bijgehouden om te zorgen voor een volledig controlespoor tussen de bewegingen geregistreerd in de rekeningen van cliënten en de instructies die door de beleggingsonderneming zijn ontvangen. Met name de definitieve toewijzing aan elke beleggingscliënt wordt duidelijk gemotiveerd en geregistreerd. Het volledige controlespoor van de wezenlijke stappen in het proces van het overnemen en plaatsen van financiële instrumenten wordt op verzoek ter beschikking gesteld van de bevoegde autoriteiten.

²² Richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Richtlijn 82/891/EEG van de Raad en de Richtlijnen 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU en 2013/36/EU en de Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 190).

²³ Richtlijn 2014/49/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake de depositogarantiestelsels (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 149).

HOOFDSTUK III

DOOR BELEGGINGSONDERNEMINGEN IN ACHT TE NEMEN VOORWAARDEN VOOR DE BEDRIJFSUITOEFENING

AFDELING 1

INFORMATIEVERSTREKKING AAN CLIËNTEN EN POTENTIËLE CLIËNTEN

Artikel 44

Vereisten inzake correcte, duidelijke en niet-misleidende informatie

(Artikel 24, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat alle informatie, met inbegrip van reclame-uitingen, die zij tot niet-professionele of professionele cliënten of tot potentiële niet-professionele of professionele cliënten richten, dan wel zodanig verspreiden dat ze waarschijnlijk door deze cliënten wordt ontvangen, aan de voorwaarden van de leden 2 tot en met 8 voldoet.
2. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat de in lid 1 bedoelde informatie aan de volgende voorwaarden voldoet:
 - (a) de informatie bevat de naam van de beleggingsonderneming;
 - (b) de informatie is accuraat en geeft steeds een correcte en duidelijke indicatie van de desbetreffende risico's wanneer op de mogelijke voordelen van een beleggingsdienst of financieel instrument wordt gewezen;
 - (c) bij het geven van een indicatie van de desbetreffende risico's wordt in de informatie gebruikgemaakt van zowel een lettergrootte die ten minste gelijk is aan de lettergrootte die overwegend in het geheel van de verstrekte informatie wordt gebruikt, als van een lay-out die de duidelijkheid van de indicatie in kwestie waarborgt;
 - (d) de informatie is toereikend en door de presentatie ervan te begrijpen voor het gemiddelde lid van de groep tot wie zij is gericht of door wie zij waarschijnlijk zal worden ontvangen;
 - (e) belangrijke zaken, vermeldingen of waarschuwingen worden niet door de informatie verhuld, afgezwakt of verdoezeld;
 - (f) de informatie wordt consequent in dezelfde taal gepresenteerd in alle vormen van informatie- en reclamemateriaal dat aan iedere cliënt wordt verstrekt, tenzij de cliënt heeft geaccepteerd informatie in meer dan één taal te ontvangen;
 - (g) de informatie is actueel en relevant voor het gebruikte communicatiemiddel.
3. Wanneer in de informatie beleggings- of nevendiensten, financiële instrumenten of personen die beleggings- of nevendiensten verrichten, onderling worden vergeleken, zorgen beleggingsondernemingen ervoor dat aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - (a) de vergelijking is zinvol en wordt op correcte en evenwichtige wijze voorgesteld;
 - (b) de voor de vergelijking gebruikte informatiebronnen worden vermeld;

- (c) de voornaamste voor de vergelijking gebruikte feiten en aannames worden vermeld.
4. Wanneer de informatie een indicatie bevat van de resultaten die in het verleden met een financieel instrument, een financiële index of een beleggingsdienst zijn behaald, zorgen beleggingsondernemingen ervoor dat aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
- (a) deze indicatie is niet het meest opvallende kenmerk van de mededeling;
 - (b) de informatie bevat passende gegevens over de resultaten over de voorafgaande vijf jaar of over de gehele periode waarin het financiële instrument is aangeboden, de financiële index is vastgesteld of de beleggingsdienst is verricht, indien deze periode korter is dan vijf jaar, dan wel over een door de onderneming gekozen langere periode; daarbij wordt altijd uitgegaan van volledige perioden van twaalf maanden;
 - (c) de referentieperiode en de informatiebron worden duidelijk aangegeven;
 - (d) in de informatie wordt duidelijk gewaarschuwd dat het om resultaten uit het verleden gaat en dat deze geen betrouwbare indicator voor toekomstige resultaten vormen;
 - (e) wanneer de indicatie berust op gegevens die in een andere valuta luiden dan die van de lidstaat waarin de niet-professionele cliënt of potentiële niet-professionele cliënt woonachtig is, wordt de desbetreffende valuta duidelijk vermeld en wordt tegelijk gewaarschuwd dat het rendement door valutaschommelingen hoger of lager kan uitvallen;
 - (f) wanneer de indicatie op brutoresultaten berust, wordt het effect van provisies, vergoedingen en andere lasten vermeld.
5. Wanneer de informatie gesimuleerde, in het verleden behaalde resultaten bevat of daarnaar verwijst, zorgen beleggingsondernemingen ervoor dat de informatie betrekking heeft op een financieel instrument of een financiële index en dat aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
- (a) de gesimuleerde, in het verleden behaalde resultaten berusten op de feitelijke resultaten die in het verleden zijn behaald met een of meer financiële instrumenten of financiële indexen die identiek of in wezen identiek zijn aan, dan wel de onderliggende waarde vormen van het betrokken financiële instrument;
 - (b) voor de onder a) bedoelde feitelijke resultaten die in het verleden zijn behaald, wordt voldaan aan de voorwaarden van lid 4, onder a), b), c), e) en f);
 - (c) in de informatie wordt duidelijk gewaarschuwd dat het om gesimuleerde, in het verleden behaalde resultaten gaat en dat in het verleden behaalde resultaten geen betrouwbare indicator voor toekomstige resultaten vormen.
6. Wanneer de informatie gegevens over toekomstige resultaten bevat, zorgen beleggingsondernemingen ervoor dat aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
- (a) in de informatie wordt niet uitgegaan van of verwezen naar gesimuleerde, in het verleden behaalde resultaten;
 - (b) de informatie is gebaseerd op redelijke aannames die door objectieve gegevens worden ondersteund;

- (c) wanneer de informatie op brutoresultaten berust, wordt het effect van provisies, vergoedingen en andere lasten vermeld;
 - (d) de informatie berust op prestatiescenario's onder verschillende marktomstandigheden (zowel negatieve als positieve scenario's) en geeft de aard en risico's aan van de soorten instrumenten in kwestie waarop de analyse betrekking heeft;
 - (e) in de informatie wordt duidelijk gewaarschuwd dat dergelijke prognoses geen betrouwbare indicator voor toekomstige resultaten vormen.
7. Wanneer de informatie verwijst naar een bepaalde fiscale behandeling, wordt duidelijk aangegeven dat deze behandeling afhangt van de individuele omstandigheden van een cliënt en in de toekomst aan wijzigingen onderhevig kan zijn.
8. In de informatie wordt de naam van de bevoegde autoriteit niet zodanig gebruikt dat daarmee wordt aangegeven of gesuggereerd dat deze autoriteit de producten of diensten van de beleggingsonderneming steunt of aanbeveelt.

Artikel 45

Informatie over de categorie-indeling van cliënten

(Artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen brengen nieuwe en bestaande cliënten die de beleggingsonderneming zoals voorgeschreven bij Richtlijn 2014/65/EU in een andere categorie heeft ingedeeld, op de hoogte van hun indeling in de categorie niet-professionele cliënt, professionele cliënt dan wel in aanmerking komende tegenpartij in de zin van genoemde richtlijn.
2. Beleggingsondernemingen informeren cliënten op een duurzame drager over de rechten van de cliënt op een andere categorie-indeling en over het eventuele lagere beschermingsniveau voor de cliënt dat uit een andere categorie-indeling voortvloeit.
3. Beleggingsondernemingen kunnen op eigen initiatief dan wel op verzoek van de betrokken cliënt een cliënt op de volgende wijze behandelen:
 - (a) als professionele of niet-professionele cliënt indien de betrokken cliënt anders overeenkomstig artikel 30, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU als in aanmerking komende tegenpartij zou worden geclassificeerd;
 - (b) als niet-professionele cliënt indien de betrokken cliënt overeenkomstig deel I van bijlage II bij Richtlijn 2014/65/EU als professionele cliënt wordt aangemerkt.

Artikel 46

Algemene vereisten voor de informatieverstrekking aan cliënten

(Artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen verstrekken geruime tijd voordat een cliënt of potentiële cliënt gebonden is aan een contract om bepaalde beleggings- of nevendiensten af te nemen, of - als dit vroeger in de tijd ligt - vóór de verrichting van deze diensten, de betrokken cliënt of potentiële cliënt de volgende informatie:
 - (a) de voorwaarden van een dergelijk contract;

- (b) de op grond van artikel 47 vereiste informatie over dit contract of deze beleggings- of nevendiensten.
2. Beleggingsondernemingen verstrekken geruime tijd voordat voor cliënten of potentiële cliënten beleggings- of nevendiensten worden verricht, de op grond van de artikelen 47 tot en met 50 vereiste informatie.
 3. De in de leden 1 en 2 bedoelde informatie wordt verstrekt op een duurzame drager of via een website (ingeval deze geen duurzame drager is), mits aan de in artikel 3, lid 2, genoemde voorwaarden wordt voldaan.
 4. Beleggingsondernemingen geven een cliënt tijdig kennis van ingrijpende wijzigingen in de op grond van de artikelen 47 tot en met 50 verstrekte informatie welke van belang zijn voor een dienst die de onderneming voor deze cliënt verricht. Deze kennisgeving wordt gedaan op een duurzame drager als de desbetreffende informatie ook op een duurzame drager is verstrekt.
 5. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat informatie in een reclame-uiting in overeenstemming is met alle andere informatie die de onderneming in het kader van de verrichting van beleggings- en nevendiensten aan cliënten verstrekt.
 6. Wanneer een reclame-uiting een aanbod of uitnodiging van de volgende aard bevat en aangeeft hoe kan worden gereageerd of een reactieformulier bevat, is daarin ook de in de artikelen 47 tot en met 50 genoemde informatie opgenomen die voor dit aanbod of deze uitnodiging van belang is:
 - (a) een aanbod om een contract aan te gaan dat betrekking heeft op een financieel instrument of een beleggings- of nevendienst, met een persoon die op de mededeling reageert;
 - (b) een uitnodiging om een persoon die op de mededeling reageert, een aanbod te doen om een contract aan te gaan dat betrekking heeft op een financieel instrument of een beleggings- of nevendienst.

De eerste alinea is echter niet van toepassing als de potentiële cliënt voor een reactie op een aanbod of uitnodiging in de reclame-uiting wordt verwezen naar een ander document of andere documenten die afzonderlijk of tezamen deze informatie bevatten.

Artikel 47

Informatie over de beleggingsonderneming en haar diensten aan cliënten en potentiële cliënten

(Artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen verstrekken cliënten of potentiële cliënten, voor zover van toepassing, de volgende algemene informatie:
 - (a) naam en adres van de beleggingsonderneming, alsmede de contactgegevens die cliënten voor een effectieve communicatie met de onderneming nodig hebben;
 - (b) de talen waarin de cliënt met de beleggingsonderneming kan communiceren en stukken en andere informatie van de onderneming kan ontvangen;
 - (c) methoden van communicatie tussen de beleggingsonderneming en de cliënt, waaronder, voor zover van toepassing, die voor het versturen en ontvangen van orders;

- (d) een verklaring waarin staat dat de beleggingsonderneming over een vergunning beschikt, alsmede de naam en het contactadres van de bevoegde autoriteit die de vergunning heeft verleend;
- (e) wanneer de beleggingsonderneming werkt met een verbonden agent: een verklaring waarin dit staat en waarin de lidstaat wordt vermeld waar deze agent in een register ingeschreven staat;
- (f) aard, frequentie en tijdschema van de rapporten over de verrichting van de dienst die overeenkomstig artikel 25, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU door de beleggingsonderneming aan de cliënt moeten worden toegezonden;
- (g) ingeval de beleggingsonderneming financiële instrumenten of gelden van cliënten aanhoudt: een korte beschrijving van de maatregelen die zij neemt om deze te beschermen, alsmede beknopte gegevens over enigerlei beleggerscompensatie- of depositogarantiestelsel dat op de onderneming van toepassing is op grond van haar activiteiten in een lidstaat;
- (h) een beschrijving, die in beknopte vorm mag worden verstrekt, van het beleid inzake belangenconflicten dat de onderneming overeenkomstig artikel 34 voert;
- (i) wanneer de cliënt daarom verzoekt: nadere bijzonderheden over dit beleid inzake belangenconflicten op een duurzame drager of via een website (ingeval deze geen duurzame drager is), mits aan de in artikel 3, lid 2, genoemde voorwaarden wordt voldaan.

De onder a) tot en met i) vermelde informatie wordt verstrekt geruime tijd voordat voor cliënten of potentiële cliënten beleggings- of nevendiensten worden verricht.

2. Wanneer beleggingsondernemingen vermogensbeheerdiensten verrichten, stellen zij op basis van de beleggingsdoelstellingen van de cliënt en de soorten financiële instrumenten in de portefeuille van de cliënt een geschikte evaluatie- en vergelijkingsmethode, zoals een zinvolle benchmark, vast zodat de cliënt voor wie de dienst wordt verricht, de prestaties van de onderneming kan beoordelen.
3. Wanneer beleggingsondernemingen een cliënt of potentiële cliënt vermogensbeheerdiensten aanbieden, verstrekken zij hem naast de informatie die op grond van lid 1 is vereist, voor zover van toepassing, de volgende informatie:
 - (a) informatie over de waarderingsmethode en -frequentie voor de financiële instrumenten in de portefeuille van de cliënt;
 - (b) bijzonderheden over een eventuele delegatie van het beheer op discretionaire basis van alle of een deel van de financiële instrumenten of gelden in de portefeuille van de cliënt;
 - (c) een vermelding van elke benchmark waartegen de resultaten van de portefeuille van de cliënt worden afgezet;
 - (d) de soorten financiële instrumenten die in de portefeuille van de cliënt mogen worden opgenomen en de soorten transacties die in deze instrumenten mogen worden verricht, alsook de begrenzingsen;
 - (e) de beheersdoelstellingen, de omvang van het risico dat voortvloeit uit de speelruimte die de beheerder heeft, alsmede eventuele specifieke beperkingen van deze speelruimte.

De onder a) tot en met e) vermelde informatie wordt verstrekt geruime tijd voordat voor cliënten of potentiële cliënten beleggings- of nevendiensten worden verricht.

Artikel 48

Informatie over financiële instrumenten (*Artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU*)

1. Beleggingsondernemingen verstrekken cliënten of potentiële cliënten geruime tijd voordat voor cliënten of potentiële cliënten beleggings- of nevendiensten worden verricht, een algemene beschrijving van de aard en risico's van financiële instrumenten, en houden daarbij met name rekening met de indeling van de cliënt in de categorie niet-professionele cliënten, professionele cliënten of in aanmerking komende tegenpartijen. Deze beschrijving bevat uitleg over de aard van het specifieke type financiële instrument, over de werking en prestaties van het financiële instrument onder verschillende marktomstandigheden (waaronder zowel positieve als negatieve omstandigheden), alsook over de aan dat specifieke type financiële instrument verbonden risico's, die gedetailleerd genoeg is om de cliënt in staat te stellen met kennis van zaken beleggingsbeslissingen te nemen.
2. De beschrijving van de in lid 1 bedoelde risico's omvat, voor zover dit voor het type instrument in kwestie en voor de status en het kennisniveau van de cliënt van belang is, ook de volgende elementen:
 - (a) de risico's die aan het type financiële instrument in kwestie verbonden zijn, waaronder een uitleg over de hefboomwerking en de gevolgen daarvan, en het risico dat de gehele belegging verloren gaat, inclusief de risico's die aan de insolventie van de emittent of daarmee samenhangende gebeurtenissen, zoals een bail-in, verbonden zijn;
 - (b) de volatiliteit van de prijs van dergelijke instrumenten en eventuele beperkingen in de bestaande markt voor dergelijke instrumenten;
 - (c) informatie over belemmeringen of restricties voor het afstoten van instrumenten, zoals het geval kan zijn voor illiquide financiële instrumenten of financiële instrumenten met een vaste looptijd, met illustratie van de mogelijke uitstapmethoden en gevolgen van een uitstap, mogelijke beperkingen en hoe lang naar schatting met de verkoop van het financiële instrument moet worden gewacht voordat de initiële kosten van de transactie in dat type financiële instrumenten worden terugverdiend;
 - (d) het feit dat een belegger met transacties in dergelijke instrumenten naast de aanschaffingskosten van de instrumenten extra financiële en andere verplichtingen, waaronder voorwaardelijke verplichtingen, zou kunnen aangaan;
 - (e) eventuele marge- of soortgelijke verplichtingen die op dit type instrumenten van toepassing zijn.
3. Ingeval een beleggingsonderneming een niet-professionele cliënt of potentiële niet-professionele cliënt informatie verstrekt over een financieel instrument dat op dat moment aan het publiek wordt aangeboden en als in verband met deze aanbieding overeenkomstig Richtlijn 2003/71/EG een prospectus is gepubliceerd, deelt deze onderneming geruime tijd voordat voor cliënten of potentiële cliënten beleggings- of nevendiensten worden verricht, de cliënt of potentiële cliënt mede waar dit prospectus verkrijgbaar is.

4. Bij een financieel instrument dat uit twee of meer verschillende financiële instrumenten of diensten bestaat, verstrekt de beleggingsonderneming een adequate beschrijving van de juridische aard van het financiële instrument, van de componenten van dit instrument en van de risicoverhogende wisselwerking daartussen.
5. Bij financiële instrumenten waarin een garantie of kapitaalbescherming is vervat, verstrekt de beleggingsonderneming een cliënt of potentiële cliënt informatie over de aard en reikwijdte van een dergelijke garantie of kapitaalbescherming. Wanneer de garantie door een derde is verleend, bevat de informatie over de garantie voldoende bijzonderheden over de garantiegiver en de garantie opdat een cliënt of potentiële cliënt zich een behoorlijk beeld van de garantie kan vormen.

Artikel 49

Informatie over de vrijwaring van financiële instrumenten of gelden van cliënten

(Artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Wanneer beleggingsondernemingen financiële instrumenten of gelden aanhouden die aan cliënten toebehoren, verstrekken zij deze cliënten of potentiële cliënten, voor zover van toepassing, de in de leden 2 tot en met 7 bedoelde informatie.
2. Wanneer een derde de financiële instrumenten of gelden van de cliënt of potentiële cliënt namens de beleggingsonderneming mag aanhouden, brengt de beleggingsonderneming deze cliënt op de hoogte van dit feit en van de verantwoordelijkheid die zij overeenkomstig de toepasselijke nationale wetgeving draagt voor handelingen of nalatigheden van de derde en voor de gevolgen die insolventie van de derde voor de cliënt heeft.
3. Wanneer een derde, voor zover de nationale wetgeving dit toelaat, financiële instrumenten van de cliënt of potentiële cliënt op een omnibusrekening mag aanhouden, brengt de beleggingsonderneming de cliënt daarvan op de hoogte en waarschuwt zij op duidelijke wijze voor de risico's die daaruit voortvloeien.
4. Wanneer het op grond van de nationale wetgeving niet mogelijk is om bij een derde aangehouden financiële instrumenten van een cliënt te onderscheiden van de financiële instrumenten die deze derde of de beleggingsonderneming zelf bezit, brengt de beleggingsonderneming de cliënt of potentiële cliënt daarvan op de hoogte en waarschuwt zij op duidelijke wijze voor de risico's die daaruit voortvloeien.
5. Wanneer rekeningen met financiële instrumenten of gelden die aan de cliënt of potentiële cliënt toebehoren, onderworpen zijn of zullen zijn aan de wetgeving van een ander rechtsgebied dan dat van een lidstaat, brengt de beleggingsonderneming deze cliënt of potentiële cliënt daarvan op de hoogte en wijst zij erop dat dit van invloed kan zijn op de rechten van de cliënt of potentiële cliënt welke aan deze financiële instrumenten of gelden verbonden zijn.
6. Een beleggingsonderneming brengt de cliënt op de hoogte van het bestaan en de voorwaarden van enigerlei zakelijk zekerheidsrecht of voorrecht dat de onderneming heeft of kan hebben op financiële instrumenten of gelden van de cliënt, of van haar recht van verrekening op deze instrumenten of gelden. Voor zover van toepassing brengt zij de cliënt er ook van op de hoogte dat een bewaarder een zakelijk zekerheidsrecht, een voorrecht of een recht van verrekening op deze instrumenten of gelden kan hebben.

7. Voordat een beleggingsonderneming effectenfinancieringstransacties aangaat met betrekking tot financiële instrumenten die zij namens een cliënt aanhoudt, dan wel van dergelijke financiële instrumenten anderszins voor eigen rekening of voor rekening van een andere cliënt gebruikmaakt, verstrekt zij de cliënt geruime tijd voor het gebruik van deze instrumenten op een duurzame drager duidelijke, volledige en accurate informatie over de verplichtingen en verantwoordelijkheden van de beleggingsonderneming met betrekking tot het gebruik van deze financiële instrumenten, met inbegrip van de voorwaarden voor restitutie ervan, alsmede over de risico's die eruit voortvloeien.

Artikel 50

Informatie over kosten en bijbehorende lasten

(Artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Bij de verstrekking van informatie aan cliënten over alle kosten en lasten in overeenstemming met artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU voldoen beleggingsondernemingen aan de gedetailleerde vereisten van de leden 2 tot en met 10.

Onverminderd de verplichtingen uit hoofde van artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU, hebben beleggingsondernemingen die voor professionele cliënten beleggingsdiensten verrichten, het recht met deze cliënten een beperkte toepassing van de gedetailleerde vereisten van dit artikel overeen te komen. Beleggingsondernemingen mogen dergelijke beperkingen niet overeenkomen wanneer de beleggingsadvies- of vermogensbeheerdiensten worden verricht, dan wel wanneer, ongeacht de verrichte beleggingsdienst, in de betrokken financiële instrumenten een derivaat is vervat.

Onverminderd de verplichtingen uit hoofde van artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU, hebben beleggingsondernemingen die voor in aanmerking komende tegenpartijen beleggingsdiensten verrichten, het recht met een beperkte toepassing van de gedetailleerde vereisten van dit artikel in te stemmen, behalve wanneer, ongeacht de verrichte beleggingsdienst, in de betrokken financiële instrumenten een derivaat is vervat en de in aanmerking komende tegenpartij voornemens is deze dienst aan haar cliënten aan te bieden.

2. Met het oog op de verstrekking vooraf en achteraf van informatie over kosten en lasten aan cliënten aggregeren beleggingsondernemingen het volgende:
 - (a) alle kosten en bijbehorende lasten die in rekening worden gebracht door de beleggingsonderneming, of door andere partijen wanneer de cliënt naar dergelijke andere partijen is doorverwezen, voor beleggings- en/of nevendiensten die voor de cliënt worden verricht; en
 - (b) alle kosten en bijbehorende lasten die met de ontwikkeling en het beheer van de financiële instrumenten verband houden.

De onder a) en b) bedoelde kosten zijn vermeld in bijlage II bij deze verordening. Voor de toepassing punt a) worden betalingen die beleggingsondernemingen in verband met de voor een cliënt verrichte beleggingsdienst van derden ontvangen, afzonderlijk gespecificeerd en wordt het totaal van de geaggregeerde kosten en lasten berekend en zowel in een geldbedrag als in een percentage uitgedrukt.

3. Wanneer een deel van de totale kosten en lasten in een buitenlandse valuta moet worden betaald of luidt, geven beleggingsondernemingen een indicatie van de

desbetreffende valuta en van de toepasselijke omrekeningskoers en wisselkosten. Beleggingsondernemingen verstrekken ook informatie over de regelingen voor de uitvoering van de betaling of andere prestaties.

4. Wat de verstrekking van informatie over niet in de UCITS KIID (icbe-document met essentiële beleggersinformatie) opgenomen productkosten en -lasten betreft, berekenen beleggingsondernemingen deze kosten en delen zij deze mede; zij nemen daartoe bijvoorbeeld contact op met icbe-beheermaatschappijen teneinde de desbetreffende informatie in te winnen.
5. De verplichting om geruime tijd van tevoren alle informatie te verstrekken over de geaggregeerde kosten en lasten die met het financiële instrument en met de verrichte beleggings- of nevendienst verband houden, is in de volgende situaties op beleggingsondernemingen van toepassing:
 - (a) wanneer de beleggingsondernemingen financiële instrumenten aan cliënten aanbeveelt of verkoopt; of
 - (b) wanneer de beleggingsonderneming die beleggingsdiensten verricht, overeenkomstig Uniewetgeving ter zake verplicht is cliënten een UCITS KIID of een PRIIPs KID (essentiële-informatiedocument voor verpakte retailbeleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten) met betrekking tot de financiële instrumenten in kwestie te verstrekken.
6. Beleggingsondernemingen die geen financieel instrument aan de cliënt aanbevelen of verkopen of die niet overeenkomstig Uniewetgeving ter zake verplicht zijn de cliënt een KIID/KID te verstrekken, brengen hun cliënten op de hoogte van alle kosten en lasten die aan de verrichte beleggings- en/of nevendienst verbonden zijn.
7. Ingeval meer dan één beleggingsonderneming beleggings- of nevendiensten voor de cliënt verricht, verstrekt elke beleggingsonderneming informatie over de kosten van de beleggings- of nevendiensten die zij verricht. Een beleggingsonderneming die door een andere onderneming verrichte diensten aan haar cliënten aanbeveelt of verkoopt, aggregeert de kosten en lasten van haar diensten met de kosten en lasten van de diensten die door de andere onderneming worden verricht. Een beleggingsonderneming houdt met de kosten en bijbehorende lasten voor de verrichting van andere beleggings- of nevendiensten rekening door andere ondernemingen wanneer zij de cliënt naar deze andere ondernemingen heeft doorverwezen.
8. Bij de berekening van kosten en lasten op ex-antebasis maken beleggingsondernemingen gebruik van werkelijk gemaakte kosten als indicator voor de verwachte kosten en lasten. Ingeval er geen werkelijke kosten beschikbaar zijn, maakt de beleggingsonderneming redelijke schattingen van die kosten. Beleggingsondernemingen toetsen vooraf gemaakte aannames aan de ervaring achteraf en passen deze aannames indien nodig aan.
9. Beleggingsondernemingen verstrekken jaarlijkse informatie achteraf over alle kosten en lasten die verbonden zijn aan zowel het (de) financiële instrument(en) als de beleggings- en nevendienst(en) wanneer zij het (de) financiële instrument(en) hebben aanbevolen of verkocht of wanneer zij de cliënt de KID/KIID met betrekking tot het (de) financiële instrument(en) hebben verstrekt en zij tijdens het jaar een lopende relatie met de cliënt hebben of gehad hebben. Die informatie is gebaseerd op gemaakte kosten en wordt op gepersonaliseerde basis verstrekt.

Beleggingsondernemingen kunnen ervoor kiezen deze geaggregeerde informatie over kosten en lasten van de beleggingsdiensten en financiële instrumenten samen met bestaande periodieke rapportage aan cliënten te verstrekken.

10. Bij de verrichting van beleggingsdiensten verstrekken beleggingsondernemingen hun cliënten een illustratie van de cumulatieve effecten van de kosten op het rendement. Een dergelijke illustratie wordt zowel op ex-ante- als op ex-postbasis verstrekt. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat de illustratie aan de volgende vereisten voldoet:
 - (a) de illustratie toont het effect van de totale kosten en lasten op het rendement van de belegging;
 - (b) de illustratie toont verwachte kostenpieken of -schommelingen; en
 - (c) de illustratie gaat vergezeld van een beschrijving van de illustratie.

Artikel 51

Overeenkomstig Richtlijn 2009/65/EG en Verordening (EU) nr. 1286/2014 verstreckte informatie

(Artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU)

Beleggingsondernemingen die rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging of PRIIP's distribueren, verstrekken hun cliënten aanvullende informatie over alle andere kosten en bijbehorende lasten die aan het product verbonden zijn en die mogelijk niet in de UCITS KID of de PRIIPs KID zijn vermeld, alsook over de kosten en lasten die aan de verrichting van de beleggingsdienst met betrekking tot dat financiële instrument verbonden zijn.

AFDELING 2 BELEGGINGSADVIES

Artikel 52

Informatie over beleggingsadvies

(Artikel 24, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen leggen kort en duidelijk uit of en waarom het beleggingsadvies als onafhankelijk of niet-onafhankelijk moet worden aangemerkt en van welke soort en aard de geldende beperkingen zijn, waarbij onder meer melding wordt gemaakt van het verbod om inducements te aanvaarden of te behouden wanneer zij beleggingsadvies op onafhankelijke basis verlenen.

Ingeval aan dezelfde cliënt zowel op onafhankelijke als op niet-onafhankelijke basis advies wordt aangeboden of verleend, lichten beleggingsondernemingen de reikwijdte van beide diensten toe teneinde beleggers inzicht te bieden in de verschillen tussen beide soorten advies en presenteren zij zich niet als een onafhankelijke beleggingsadviseur voor de volledige activiteit. Bij hun communicatie met cliënten vestigen ondernemingen geen overmatige aandacht op hun onafhankelijke beleggingsadviesdiensten in vergelijking met hun niet-onafhankelijke beleggingsadviesdiensten.
2. Beleggingsondernemingen die op onafhankelijke of op niet-onafhankelijke basis beleggingsadvies verlenen, geven de cliënt uitleg over het scala aan financiële instrumenten dat kan worden aanbevolen, met vermelding van hun relatie met de emittenten of aanbieders van de instrumenten.

3. Beleggingsondernemingen geven een beschrijving van de beschouwde soorten financiële instrumenten, het scala aan financiële instrumenten en aanbieders, geanalyseerd per type instrument volgens de reikwijdte van de dienst, en, bij de verlening van onafhankelijk advies, van de wijze waarop de verrichte dienst aan de voorwaarden voor het verlenen van beleggingsadvies op onafhankelijke basis voldoet en van de factoren die tijdens de door de beleggingsonderneming gevolgde selectieprocedure in aanmerking zijn genomen om financiële instrumenten aan te bevelen, zoals risico's, kosten en complexiteit van de financiële instrumenten.
4. Wanneer het scala aan financiële instrumenten dat is beoordeeld door de beleggingsonderneming die beleggingsadvies op onafhankelijke basis verleent, bestaat uit eigen financiële instrumenten van de beleggingsonderneming of financiële instrumenten die worden uitgegeven of aangeboden zowel door entiteiten die nauwe banden hebben of in een ander nauw juridisch of economisch verband staan met de beleggingsonderneming, als door andere emittenten of aanbieders die geen banden of verband met de beleggingsonderneming hebben, onderscheidt de beleggingsonderneming voor elk type financieel instrument het scala aan financiële instrumenten dat wordt uitgegeven of aangeboden door entiteiten die geen banden met de beleggingsonderneming hebben.
5. Beleggingsondernemingen die overeenkomstig artikel 54, lid 12, een periodieke beoordeling van de geschiktheid van de gedane aanbevelingen verschaffen, verstrekken alle volgende informatie:
 - (a) de frequentie en reikwijdte van de periodieke geschiktheidsbeoordeling en, in voorkomend geval, de voorwaarden die tot de uitvoering van een dergelijke beoordeling aanleiding geven;
 - (b) in hoeverre de eerder ingewonnen informatie aan een herbeoordeling zal worden onderworpen; en
 - (c) de wijze waarop een geactualiseerde aanbeveling aan de cliënt zal worden medegedeeld.

Artikel 53

Beleggingsadvies op onafhankelijke basis

(Artikel 24, leden 4 en 7, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen die beleggingsadvies op onafhankelijke basis verlenen, bepalen en implementeren een selectieprocedure om overeenkomstig artikel 24, lid 7, onder a), van Richtlijn 2014/65/EU een voldoende groot scala aan op de markt verkrijgbare financiële instrumenten te beoordelen en te vergelijken. De selectieprocedure omvat de volgende elementen:
 - (a) het aantal beschouwde financiële instrumenten en de diversiteit ervan staan in verhouding tot de reikwijdte van de beleggingsadviesdiensten die door de onafhankelijke beleggingsadviseur worden aangeboden;
 - (b) het aantal beschouwde financiële instrumenten en de diversiteit ervan zijn voldoende representatief voor de op de markt verkrijgbare financiële instrumenten;
 - (c) de hoeveelheid financiële instrumenten die door de beleggingsonderneming zelf of door entiteiten met nauwe banden met de beleggingsonderneming zelf

worden uitgegeven, is in evenredigheid met de totale hoeveelheid beschouwde financiële instrumenten; en

- (d) de criteria voor de selectie van de diverse financiële instrumenten omvatten alle relevante aspecten, zoals risico's, kosten en complexiteit, alsook de kenmerken van de cliënten van de beleggingsonderneming, en waarborgen dat de selectie van de instrumenten die kunnen worden aanbevolen, niet bevooroordeeld is.

Ingeval een dergelijke vergelijking niet mogelijk is wegens het bedrijfsmodel of de specifieke reikwijdte van de verrichte dienst, presenteert de beleggingsonderneming die het beleggingsadvies verleent, zichzelf niet als onafhankelijk.

- 2. Een beleggingsonderneming die beleggingsadvies op onafhankelijke basis verleent en die zich op bepaalde categorieën van of op een bepaald scala aan financiële instrumenten toespitst, voldoet aan de volgende vereisten:
 - (a) de onderneming zet zichzelf op zodanige wijze in de markt dat alleen cliënten worden aangetrokken wier voorkeur naar de betrokken categorieën van of het betrokken scala aan financiële instrumenten uitgaat;
 - (b) de onderneming verlangt dat cliënten aangeven dat zij alleen interesse hebben in beleggingen in de gespecificeerde categorie van of het gespecificeerde scala aan financiële instrumenten; en
 - (c) voordat de onderneming de dienst verricht, verzekert zij zich ervan dat haar dienst passend is voor iedere nieuwe cliënt door te verifiëren of haar bedrijfsmodel aan de behoeften en doelstellingen van de cliënt beantwoordt, en of het scala aan financiële instrumenten geschikt is voor de cliënt. Indien zulks niet het geval is, verricht de onderneming de dienst niet voor de cliënt.
- 3. Een beleggingsonderneming die zowel op onafhankelijke basis als op niet-onafhankelijke basis beleggingsadvies aanbiedt, voldoet aan de volgende verplichtingen:
 - (a) geruime tijd voordat de beleggingsonderneming diensten verricht, laat zij haar cliënten overeenkomstig artikel 24, lid 4, onder a), van Richtlijn 2014/65/EU en de uitvoeringsmaatregelen daarvan op een duurzame drager weten of het advies op onafhankelijke of op niet-onafhankelijke basis wordt verleend;
 - (b) de beleggingsonderneming heeft zichzelf voor haar bedrijfsactiviteiten als geheel als onafhankelijk gepresenteerd, maar heeft dat alleen gedaan voor de diensten waarvoor zij beleggingsadvies op onafhankelijke basis verleent; en
 - (c) de beleggingsonderneming heeft in afdoende organisatorische vereisten en controles voorzien opdat beide soorten adviesdiensten en adviseurs duidelijk van elkaar gescheiden zijn, opdat er onder cliënten geen verwarring kan ontstaan omtrent het type advies dat zij ontvangen, en opdat aan cliënten het type advies wordt gegeven dat voor hen geschikt is. De beleggingsonderneming staat een natuurlijke persoon niet toe zowel op onafhankelijke basis als op niet-onafhankelijke basis advies te verlenen.

AFDELING 3

BEOORDELING VAN DE GESCHIKTHEID EN PASSENDHEID

Artikel 54

Beoordeling van de geschiktheid en geschiktheidsverslagen *(Artikel 25, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU)*

1. Bij de beoordeling van de geschiktheid van beleggingsdiensten of financiële instrumenten in overeenstemming met artikel 25, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU doen beleggingsondernemingen geen dubbelzinnigheid of verwarring ontstaan omtrent de verantwoordelijkheden die zij in het kader van dit proces dragen. Bij de uitvoering van de geschiktheidsbeoordeling deelt de onderneming cliënten of potentiële cliënten op heldere en eenvoudige wijze mede dat de geschiktheidsbeoordeling is bedoeld om de onderneming in staat te stellen zich voor de belangen van de cliënt in te zetten.

Wanneer beleggingsadvies- of vermogensbeheerdiensten geheel of gedeeltelijk via een geautomatiseerd of semigeautomatiseerd systeem worden verricht, berust de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de geschiktheidsbeoordeling bij de beleggingsonderneming die de dienst verricht en wordt deze onverlet gelaten door het gebruik van een elektronisch systeem voor het doen van de gepersonaliseerde aanbeveling of het nemen van de handelsbeslissing.

2. Bij de bepaling in hoeverre informatie over cliënten moet worden ingewonnen, houden beleggingsondernemingen rekening met alle kenmerken van de beleggingsadvies- of vermogensbeheerdiensten die voor deze cliënten worden verricht. Beleggingsondernemingen vragen bij cliënten of potentiële cliënten alle informatie op die de onderneming nodig heeft om inzicht te krijgen in de belangrijkste feiten over de cliënt en om er gelet op de aard en reikwijdte van de verrichte dienst redelijkerwijs van uit te kunnen gaan dat de specifieke transactie die zal worden aanbevolen of in het kader van het vermogensbeheer zal worden aangegaan, aan de volgende criteria voldoet:
 - (a) de transactie voldoet aan de beleggingsdoelstellingen van de betrokken cliënt, inclusief de risicotolerantie van de cliënt;
 - (b) de transactie is van dien aard dat de cliënt in overeenstemming met zijn beleggingsdoelstellingen alle daarmee samenhangende beleggingsrisico's financieel kan dragen;
 - (c) de transactie is van dien aard dat de cliënt de nodige ervaring en kennis heeft om te begrijpen welke risico's aan de transactie of aan het beheer van zijn portefeuille verbonden zijn.

3. Wanneer een beleggingsonderneming voor een professionele cliënt een beleggingsdienst verricht, mag zij er voor de toepassing van lid 2, onder c), van uitgaan dat de cliënt voor de producten, transacties en diensten waarvoor deze als professionele cliënt wordt aangemerkt, over de nodige ervaring en kennis beschikt.

Wanneer deze beleggingsdienst bestaat in de verlening van beleggingsadvies aan een professionele cliënt die onder deel 1 van bijlage II bij Richtlijn 2014/65/EU valt, mag de beleggingsonderneming er voor de toepassing van lid 2, onder b), van uitgaan dat de cliënt alle gerelateerde beleggingsrisico's die met zijn beleggingsdoelstellingen in overeenstemming zijn, financieel kan dragen.

4. De informatie over de financiële situatie van de cliënt of potentiële cliënt bevat, voor zover van toepassing, gegevens over de bron en omvang van diens periodieke inkomsten, diens vermogen, waaronder liquide middelen, beleggingen en onroerend goed, en diens financiële verplichtingen.
5. De informatie over de beleggingsdoelstellingen van de cliënt of potentiële cliënt bevat, voor zover van toepassing, gegevens over de duur van de periode waarin deze de belegging wenst aan te houden, diens voorkeur wat betreft het nemen van bepaalde risico's, diens risicoprofiel en de bedoeling van de belegging.
6. Ingeval een cliënt een rechtspersoon of een groep van twee of meer natuurlijke personen is of ingeval één of meer natuurlijke personen door een andere natuurlijke persoon worden vertegenwoordigd, gaat de beleggingsonderneming over tot de vaststelling en implementatie van een beleid om te bepalen wie aan de geschiktheidsbeoordeling moet worden onderworpen en hoe deze beoordeling in de praktijk zal worden uitgevoerd, waarbij onder meer wordt vastgelegd van wie informatie over de kennis en ervaring, de financiële situatie en de beleggingsdoelstellingen moet worden ingewonnen. De beleggingsonderneming stelt dit beleid op schrift.

Ingeval een natuurlijke persoon door een andere natuurlijke persoon wordt vertegenwoordigd, of ingeval een rechtspersoon die overeenkomstig deel 2 van bijlage II bij Richtlijn 2014/65/EU om behandeling als een professionele cliënt heeft verzocht, aan de geschiktheidsbeoordeling wordt onderworpen, zijn de financiële situatie en beleggingsdoelstellingen die van de rechtspersoon of, bij de natuurlijke persoon, die van de onderliggende cliënt in plaats van die van de vertegenwoordiger. De kennis en ervaring zijn die van de vertegenwoordiger van de natuurlijke persoon of van de persoon die transacties namens de onderliggende cliënt mag uitvoeren.

7. Beleggingsondernemingen nemen alle redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat de over hun cliënten of potentiële cliënten ingewonnen informatie betrouwbaar is. Deze maatregelen omvatten onder meer, maar niet uitsluitend, het volgende:
 - (a) ervoor zorgen dat cliënten zich bewust zijn van het belang van het verstrekken van accurate en actuele informatie;
 - (b) erop toezien dat alle in het kader van het geschiktheidsbeoordelingsproces gehanteerde instrumenten, zoals de instrumenten om risico's in te schatten en de instrumenten om de kennis en ervaring van een cliënt te beoordelen, geschikt zijn voor het beoogde doel en zodanig zijn ontworpen dat zij voor hun cliënten kunnen worden gebruikt, waarbij eventuele beperkingen ervan zijn aangegeven en in het kader van het geschiktheidsbeoordelingsproces actief worden ondervangen;
 - (c) ervoor zorgen dat de in het kader van het proces gebruikte vragen door cliënten worden begrepen, in een correct beeld van de doelstellingen en behoeften van de cliënt resulteren, en de voor de uitvoering van de geschiktheidsbeoordeling vereiste informatie opleveren; en
 - (d) in voorkomend geval, stappen ondernemen om de consistentie van de cliëntgegevens te waarborgen, door bijvoorbeeld na te gaan of de door de cliënten verstrekte informatie geen evidente onjuistheden bevat.

Beleggingsondernemingen die een lopende relatie met een cliënt hebben, bijvoorbeeld door een doorlopende advies- of vermogensbeheerdienst te verrichten, beschikken over passende gedragslijnen en procedures om adequate en actuele

informatie over cliënten bij te houden voor zover zulks noodzakelijk is om aan de vereisten van lid 2 te voldoen, en kunnen dit ook aantonen.

8. Wanneer een beleggingsonderneming bij de verrichting van de beleggingsdienst in de vorm van beleggingsadvies of vermogensbeheer niet de op grond van artikel 25, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU vereiste informatie opvraagt, beveelt zij de cliënt of potentiële cliënt geen beleggingsdiensten of financiële instrumenten aan.
9. Beleggingsondernemingen beschikken over adequate gedragslijnen en procedures om ervoor te zorgen dat zij inzicht hebben in de aard en kenmerken, met inbegrip van de kosten en risico's, van de voor hun cliënten geselecteerde beleggingsdiensten en financiële instrumenten, en dat zij, rekening houdend met de kosten en complexiteit, toetsen of gelijkwaardige beleggingsdiensten of financiële instrumenten aan het profiel van hun cliënten kunnen beantwoorden, en kunnen dit ook aantonen.
10. Bij de verrichting van de beleggingsdienst in de vorm van beleggingsadvies of vermogensbeheer doet een beleggingsonderneming geen aanbeveling of neemt zij geen handelsbeslissing wanneer geen van de diensten of instrumenten geschikt is voor de cliënt.
11. Bij de verrichting van beleggingsadvies- of vermogensbeheerdiensten waarbij van belegging wordt gewisseld, hetzij door een instrument te verkopen en een ander te kopen, hetzij door een recht om een verandering teweeg te brengen uit te oefenen met betrekking tot een bestaand instrument, winnen beleggingsondernemingen de nodige informatie over de bestaande beleggingen van de cliënt en over de aanbevolen nieuwe beleggingen in en gaan zij over tot een kosten-batenanalyse van de wissel, zodat zij redelijkerwijs kunnen aantonen dat de baten om van belegging te wisselen groter zijn dan de kosten.
12. Bij de verlening van beleggingsadvies verstrekken beleggingsondernemingen een verslag aan de niet-professionele cliënt waarin het gegeven advies wordt geschetst en tevens wordt aangegeven hoe de gedane aanbeveling geschikt is voor de niet-professionele cliënt, waarbij onder meer wordt vermeld hoe deze op de doelstellingen en de persoonlijke situatie van de cliënt is toegesneden onder verwijzing naar de vereiste looptijd van de belegging, de kennis en ervaring van de cliënt en de risicobereidheid en verliescapaciteit van de cliënt.

Beleggingsondernemingen vestigen de aandacht van de cliënten op en nemen in het geschiktheidsverslag informatie op over de kans dat de aanbevolen diensten of instrumenten de niet-professionele cliënt tot een periodieke herziening van de desbetreffende regelingen nopen.

Wanneer een beleggingsonderneming een dienst verricht die periodieke geschiktheidsbeoordelingen en -verslagen vereist, mogen de latere verslagen nadat de initiële dienst tot stand is gebracht, alleen betrekking hebben op wijzigingen in de betrokken diensten of instrumenten en/of in de situatie van de cliënt, en hoeven daarin niet alle bijzonderheden van het eerste verslag te worden herhaald.

13. Beleggingsondernemingen die een periodieke geschiktheidsbeoordeling verstrekken, toetsen ten minste elk jaar de geschiktheid van de gedane aanbevelingen met het oog op een verbetering van de dienst. De frequentie van deze beoordeling wordt opgevoerd naar gelang van het risicoprofiel van de cliënt en het type aanbevolen financiële instrumenten.

Artikel 55

Gemeenschappelijke bepalingen voor de beoordeling van de geschiktheid en passendheid *(Artikel 25, leden 2 en 3, van Richtlijn 2014/65/EU)*

1. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat de informatie over de kennis en ervaring van de cliënt of potentiële cliënt op beleggingsgebied een aan het type cliënt, de aard en omvang van de te verrichten dienst en aan het beoogde type product of transactie, de complexiteit ervan en de eruit voortvloeiende risico's evenredige hoeveelheid gegevens bevat over:
 - (a) het type dienst, transactie en financieel instrument waarmee de cliënt vertrouwd is;
 - (b) de aard, het volume en de frequentie van de transacties van de cliënt in financiële instrumenten en de periode waarover deze zijn verricht;
 - (c) het opleidingsniveau en het beroep of, voor zover relevant, het vroegere beroep van de cliënt of potentiële cliënt.
2. Een beleggingsonderneming ontmoedigt een cliënt of potentiële cliënt niet om de voor de toepassing van artikel 25, leden 2 en 3, van Richtlijn 2014/65/EU benodigde informatie te verstrekken.
3. Een beleggingsonderneming mag zich verlaten op de informatie die haar cliënten of potentiële cliënten verstrekken, tenzij zij weet of zou moeten weten dat deze informatie duidelijk gedateerd, onnauwkeurig of onvolledig is.

Artikel 56

Beoordeling van de passendheid en de daarmee verband houdende verplichtingen betreffende het bijhouden van gegevens *(Artikel 25, leden 3 en 5, van Richtlijn 2014/65/EU)*

1. Bij de beoordeling of een beleggingsdienst als bedoeld in artikel 25, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU passend is voor een cliënt, gaan beleggingsondernemingen na of deze cliënt over de nodige ervaring en kennis beschikt om te begrijpen welke risico's verbonden zijn aan het product of de beleggingsdienst die wordt aangeboden of gevraagd.

Een beleggingsonderneming mag ervan uitgaan dat een professionele cliënt over de nodige ervaring en kennis beschikt om te begrijpen welke risico's verbonden zijn aan deze beleggingsdiensten of transacties of aan het type transactie of product waarvoor de cliënt als professionele cliënt wordt aangemerkt.
2. Beleggingsondernemingen houden gegevens over de uitgevoerde passendheidsbeoordelingen bij die onder meer op het volgende betrekking hebben:
 - (a) de uitkomst van de passendheidsbeoordeling;
 - (b) een eventueel aan de cliënt gegeven waarschuwing indien de gekochte beleggingsdienst of het gekochte product als mogelijk niet passend voor de cliënt werd aangemerkt, of de cliënt ondanks de waarschuwing heeft gevraagd de transactie toch uit te voeren, en, in voorkomend geval, of de onderneming het verzoek van de cliënt om de transactie toch uit te voeren, heeft ingewilligd;
 - (c) een eventueel aan de cliënt gegeven waarschuwing indien de cliënt onvoldoende informatie had verstrekt om de onderneming in staat te stellen een

passendheidsbeoordeling uit te voeren, of de cliënt ondanks de waarschuwing heeft gevraagd de transactie toch uit te voeren, en, in voorkomend geval, of de onderneming het verzoek van de cliënt om de transactie toch uit te voeren, heeft ingewilligd;

Artikel 57

Verrichten van diensten met betrekking tot niet-complexe instrumenten

(Artikel 25, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU)

Een financieel instrument dat in artikel 25, lid 4, onder a), van Richtlijn 2014/65/EU niet uitdrukkelijk wordt genoemd, wordt voor de toepassing van artikel 25, lid 4, onder a) vi), van Richtlijn 2014/65/EU als niet-complex aangemerkt als aan de volgende criteria wordt voldaan:

- (a) het valt niet onder artikel 4, lid 1, punt 44, onder c), van of onder deel C, punten 4 tot en met 11, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU;
- (b) er doet zich vaak een gelegenheid voor om dit instrument van de hand te doen, te gelde te maken of anderszins te realiseren tegen prijzen die voor de marktdeelnemers publiekelijk beschikbaar zijn en waarbij het gaat om ofwel marktprijzen, ofwel prijzen die afkomstig zijn van of gevalideerd zijn door waarderingssystemen die onafhankelijk zijn van de emittent;
- (c) het brengt voor de cliënt geen feitelijke of mogelijke verplichtingen met zich mee die verder gaan dan de aanschaffingskosten van het instrument;
- (d) er is geen clause, voorwaarde of trigger in vervat die de aard of het risico van de belegging of het uitbetalingsprofiel fundamenteel kan wijzigen, zoals bij beleggingen waarin een recht is vervat om het instrument in een verschillend instrument om te zetten;
- (e) er zijn geen expliciete of impliciete uitstapkosten in vervat die tot gevolg hebben dat de belegging illiquide wordt, ook al doet er zich technisch vaak een gelegenheid voor om het instrument van de hand te doen, te gelde te maken of anderszins te realiseren;
- (f) er is voor het publiek voldoende informatie over de kenmerken ervan beschikbaar waarvan mag worden aangenomen dat deze dermate goed te begrijpen is dat de gemiddelde niet-professionele cliënt met kennis van zaken een beslissing over een eventuele transactie in dit instrument kan nemen.

Artikel 58

Overeenkomsten met niet-professionele en professionele cliënten

(Artikel 24, lid 1, en artikel 25, lid 5, van Richtlijn 2014/65/EU)

Beleggingsondernemingen die na de datum van toepassing van deze verordening voor een cliënt een beleggingsdienst of de in deel B, punt (1), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU genoemde nevendienst verrichten, gaan met de cliënt, op papier of op een andere duurzame drager, een schriftelijke basisovereenkomst aan waarin de belangrijkste rechten en plichten van de onderneming en de cliënt zijn vastgelegd. Beleggingsondernemingen die beleggingsadvies verlenen, voldoen alleen aan deze verplichting wanneer er een periodieke beoordeling van de geschiktheid van de aanbevolen financiële instrumenten of diensten wordt uitgevoerd.

In de schriftelijke overeenkomst zijn de belangrijkste rechten en plichten van de partijen vastgelegd en zijn onder meer de volgende elementen opgenomen:

- (a) een beschrijving van de te verrichten diensten en, in voorkomend geval, van de aard en reikwijdte van het te verlenen beleggingsadvies;
- (b) bij vermogensbeheerdiensten, de soorten financiële instrumenten die mogen worden gekocht en verkocht en de soorten transacties die namens de cliënt mogen worden uitgevoerd, alsook alle verboden instrumenten of transacties; en
- (c) een beschrijving van de hoofdkenmerken van enigerlei in deel B, punt (1), van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU genoemde diensten die moeten worden verricht, in voorkomend geval met vermelding van de rol van de onderneming ten aanzien van met de instrumenten van de cliënt verband houdende corporate actions en van de voorwaarden waaronder effectenfinancieringstransacties waarmee effecten van cliënten zijn gemoeid, een rendement voor de cliënt opleveren.

AFDELING 4

RAPPORTAGE AAN CLIËNTEN

Artikel 59

Rapportageplicht met betrekking tot de uitvoering van andere orders dan die in het kader van vermogensbeheer

(Artikel 25, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen die namens een cliënt een andere order dan een order in het kader van vermogensbeheer hebben uitgevoerd, ondernemen met betrekking tot deze order de volgende actie:
 - (a) zij verstrekken de cliënt onmiddellijk op een duurzame drager de belangrijkste informatie over de uitvoering van deze order;
 - (b) zij geven de cliënt op een duurzame drager kennis van de uitvoering van de order, en wel zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk de eerste werkdag na uitvoering ervan of, indien de beleggingsonderneming een bevestiging ontvangt van een derde, uiterlijk de eerste werkdag na ontvangst van de bevestiging van deze derde.

Punt b) is niet van toepassing wanneer de bevestiging dezelfde informatie zou bevatten als een bevestiging die door een derde onmiddellijk aan de cliënt wordt toegezonden.

De punten a) en b) zijn niet van toepassing wanneer namens cliënten uitgevoerde orders betrekking hebben op obligaties ter financiering van hypotheekleningovereenkomsten met genoemde cliënten, in welk geval uiterlijk een maand na uitvoering van de order bij de mededeling van het bedrag van de hypotheeklening kennis wordt gegeven van de transactie.
2. Naast hetgeen in lid 1 is bepaald, verstrekken beleggingsondernemingen de cliënt desgevraagd informatie over de status van diens order.
3. Bij orders voor een cliënt die betrekking hebben op rechten van deelneming of aandelen in een instelling voor collectieve belegging en die periodiek worden uitgevoerd, ondernemen beleggingsondernemingen de in lid 1, onder b), beschreven

actie, of verstrekken zij deze cliënt ten minste om de zes maanden de in lid 4 genoemde informatie over de transacties in kwestie.

4. De in lid 1, onder b), bedoelde kennisgeving bevat, voor zover van toepassing, de volgende informatie, in voorkomend geval in overeenstemming met de op grond van artikel 26 van Verordening (EU) nr. 600/2014 vastgestelde technische reguleringsnormen over rapportageverplichtingen:

- (a) de identificatie van de melder;
- (b) de naam of andere omschrijving van de cliënt;
- (c) de handelsdag;
- (d) de handelstijd;
- (e) het type order;
- (f) de identificatie van de plaats van uitvoering;
- (g) de identificatie van het instrument;
- (h) de aankoop/verkoop;
- (i) de aard van de order indien het geen koop- of verkooporder betreft;
- (j) de hoeveelheid;
- (k) de eenheidsprijs;
- (l) de totale vergoeding;
- (m) een totaalbedrag aan provisies en kosten die in rekening zijn gebracht, alsook, indien de cliënt daarom verzoekt, een puntsgewijze uitsplitsing daarvan, waarbij onder meer, in voorkomend geval, het bedrag van een eventuele toeslag of afwaardering wordt vermeld ingeval de transactie is uitgevoerd door een beleggingsonderneming wanneer deze voor eigen rekening handelt en jegens de cliënt de plicht heeft een optimale uitvoering te realiseren;
- (n) de verkregen wisselkoers ingeval bij de transactie een valuta moet worden omgerekend;
- (o) de verantwoordelijkheden van de cliënt met betrekking tot de afwikkeling van de transactie, waaronder de betalings- of levertermijn en de rekeninggegevens, voor zover deze gegevens en verantwoordelijkheden nog niet eerder aan de cliënt zijn medegedeeld;
- (p) ingeval de tegenpartij van de cliënt de beleggingsonderneming zelf was of een persoon die tot de groep van de beleggingsonderneming behoort, dan wel een andere cliënt van de beleggingsonderneming: het feit dat dit het geval was, tenzij de order is uitgevoerd via een handelssysteem dat anonieme handel mogelijk maakt.

Voor de toepassing van punt k) mag de beleggingsonderneming wanneer de order in tranches wordt uitgevoerd, de cliënt informatie over de prijs van elke tranche afzonderlijk dan wel over de gemiddelde prijs verstrekken. Wanneer de gemiddelde prijs wordt gegeven, verstrekt de beleggingsonderneming de cliënt desgevraagd informatie over de prijs van elke tranche afzonderlijk.

5. De beleggingsonderneming mag de cliënt de in lid 4 bedoelde informatie middels standaardcodes verstrekken als zij ook een toelichting op de gebruikte codes geeft.

Artikel 60

Rapportageplicht met betrekking tot vermogensbeheer

(Artikel 25, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen die voor cliënten vermogensbeheerdiensten verrichten, verstrekken aan ieder van hen op een duurzame drager een periodiek overzicht van de vermogensbeheeractiviteiten die namens hem zijn uitgevoerd, tenzij een dergelijk overzicht al door een andere persoon wordt verstrekt.
2. Het in lid 1 bedoelde periodieke overzicht bevat een getrouwe en evenwichtige analyse van de verrichte activiteiten en van het rendement van de portefeuille tijdens de rapportageperiode, alsook, voor zover van toepassing, de volgende gegevens:
 - (a) de naam van de beleggingsonderneming;
 - (b) de naam of een andere omschrijving van de rekening van de cliënt;
 - (c) een vermelding van de inhoud en de waardering van de portefeuille, met gegevens over elk aangehouden financieel instrument, de marktwaarde of — als deze niet beschikbaar is — de reële waarde ervan en het kassaldo aan het begin en het einde van de rapportageperiode, alsmede de portefeuilleresultaten over de rapportageperiode;
 - (d) het totale bedrag aan vergoedingen en lasten over de rapportageperiode met een afzonderlijke specificatie van in elk geval de totale beheersvergoedingen en de totale uitvoeringskosten en, voor zover van toepassing, met de vermelding dat desgewenst een gedetailleerdere uitsplitsing wordt verstrekt;
 - (e) een vergelijking van de resultaten over de overzichtsperiode met een (eventuele) benchmark voor de beleggingsresultaten die tussen de beleggingsonderneming en de cliënt overeengekomen is;
 - (f) het totale bedrag aan dividenden, rente en andere betalingen die over de rapportageperiode in verband met de portefeuille van de cliënt zijn ontvangen;
 - (g) informatie over andere met financiële instrumenten in de portefeuille verband houdende corporate actions waardoor rechten worden verkregen;
 - (h) voor elke in de periode uitgevoerde transactie: de in artikel 59, lid 4, onder c) tot en met l), bedoelde informatie voor zover van toepassing, tenzij de cliënt per uitgevoerde transactie informatie wenst te ontvangen, in welk geval lid 4 van dit artikel van toepassing is.
3. Het in lid 1 bedoelde periodieke overzicht wordt eens in de drie maanden verstrekt, behalve in de volgende gevallen:
 - (a) indien de beleggingsonderneming haar cliënten toegang biedt tot een onlinesysteem dat kan worden aangemerkt als een duurzame drager die toegang geeft tot actuele waarderingen van de portefeuille van de cliënt en waar de cliënt zich gemakkelijk toegang kan verschaffen tot de overeenkomstig artikel 63, lid 2, te verstrekken informatie, en indien de onderneming kan bewijzen dat de cliënt zich tijdens het desbetreffende kwartaal ten minste eenmaal toegang tot een waardering van zijn portefeuille heeft verschaft;
 - (b) wanneer lid 4 van toepassing is, moet het periodieke overzicht ten minste eenmaal per jaar worden verstrekt;

- (c) wanneer het vermogensbeheercontract tussen een beleggingsonderneming en een cliënt een portefeuille met hefboomwerking toestaat, moet het periodieke overzicht ten minste eenmaal per maand worden verstrekt.

De onder b) vermelde uitzondering geldt niet voor transacties in financiële instrumenten die onder artikel 4, lid 1, punt 44, onder c), van of onder deel C, punten 4 tot en met 11, van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU vallen.

4. In gevallen waarin de cliënt ervoor kiest per uitgevoerde transactie informatie te ontvangen, verstrekken beleggingsondernemingen de cliënt bij uitvoering van een transactie door de vermogensbeheerder onmiddellijk de belangrijkste informatie over deze transactie op een duurzame drager.

De beleggingsonderneming zendt de cliënt een bevestiging van de transactie met daarin de in artikel 59, lid 4, bedoelde informatie toe, en wel uiterlijk de eerste werkdag na uitvoering ervan of, indien de beleggingsonderneming een bevestiging ontvangt van een derde, uiterlijk de eerste werkdag na ontvangst van de bevestiging van deze derde.

De tweede alinea is niet van toepassing wanneer de bevestiging dezelfde informatie bevat als een bevestiging die door een derde onmiddellijk aan de cliënt wordt toegezonden.

Artikel 61

Rapportageplicht met betrekking tot in aanmerking komende tegenpartijen

(Artikel 24, lid 4, en artikel 25, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU)

De overeenkomstig de artikelen 49 en 59 voor de rapportage aan niet-professionele en professionele cliënten geldende vereisten zijn van toepassing, tenzij beleggingsondernemingen met in aanmerking komende tegenpartijen overeenkomsten aangaan om de inhoud en het tijdschema van de rapportage vast te stellen.

Artikel 62

Aanvullende rapportageverplichtingen met betrekking tot vermogensbeheertransacties of transacties waarbij een voorwaardelijke verplichting wordt aangegaan

(Artikel 25, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen die vermogensbeheerdiensten verrichten, brengen de cliënt op de hoogte bij een verlies van 10 % van de totale waarde van de portefeuille, zoals bepaald aan het begin van elke rapportageperiode, en daarna bij verliezen van veelvouden van 10 %, en wel uiterlijk aan het einde van de werkdag waarop deze drempel wordt overschreden of, wanneer deze drempel op een niet-werkdag wordt overschreden, aan het einde van de eerstvolgende werkdag.
2. Beleggingsondernemingen die een rekening van een niet-professionele cliënt aanhouden die posities in leveraged financiële instrumenten of transacties waarbij een voorwaardelijke verplichting wordt aangegaan omvat, brengen de cliënt op de hoogte bij een verlies van 10 % van de initiële waarde van elk instrument en daarna bij verliezen van veelvouden van 10 %. De rapportage uit hoofde van dit lid vindt plaats per instrument, tenzij anders met de cliënt is overeengekomen, en geschiedt uiterlijk aan het einde van de werkdag waarop deze drempel wordt overschreden of, wanneer deze drempel op een niet-werkdag wordt overschreden, aan het einde van de eerstvolgende werkdag.

Artikel 63

Overzichten van de financiële instrumenten of gelden van cliënten

(Artikel 25, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen die financiële instrumenten of gelden van cliënten aanhouden, zenden elke cliënt voor wie zij financiële instrumenten of gelden aanhouden, ten minste elk kwartaal een overzicht daarvan op een duurzame drager toe, tenzij een dergelijk overzicht al in een ander periodiek overzicht is verstrekt. Op verzoek van cliënten verstrekken ondernemingen dergelijke overzichten frequenter tegen commerciële kosten.

De eerste alinea is niet van toepassing op een kredietinstelling waaraan in het kader van Richtlijn 2000/12/EG een vergunning is verleend wanneer het gaat om door deze instelling aangehouden deposito's in de zin van genoemde richtlijn.

2. Het in lid 1 bedoelde overzicht van de activa van een cliënt bevat de volgende informatie:
 - (a) gegevens over alle financiële instrumenten of gelden die de beleggingsonderneming aan het einde van de overzichtsperiode voor de cliënt aanhoudt;
 - (b) in hoeverre financiële instrumenten of gelden van de cliënt het voorwerp zijn geweest van effectenfinancieringstransacties;
 - (c) het voordeel dat de cliënt uit hoofde van diens deelneming in effectenfinancieringstransacties heeft behaald en de basis waarop dit voordeel is behaald;
 - (d) een duidelijke indicatie van de activa of fondsen die onder de regels van Richtlijn 2014/65/EU en de uitvoeringsmaatregelen daarvan vallen, alsook van de activa of fondsen die daar niet onder vallen, zoals die welke onder een zekerheidsovereenkomst in de vorm van een eigendomsoverdracht vallen;
 - (e) een duidelijke indicatie of activa door sommige bijzondere kenmerken zijn bezwaard wat hun eigendomsstatus betreft, bijvoorbeeld ten gevolge van een zekerheidsrecht;
 - (f) de marktwaarde of, wanneer de marktwaarde niet beschikbaar is, de geschatte waarde van de in het overzicht opgenomen financiële instrumenten, met duidelijke vermelding van het feit dat het ontbreken van een marktprijs wellicht duidt op een gebrek aan liquiditeit. De geschatte waarde wordt naar best vermogen door de onderneming bepaald.

Wanneer de portefeuille van een cliënt de opbrengsten uit een of meer niet-afgewikkelde transacties bevat, mag in de onder a) bedoelde gegevens van ofwel de handelsdatum, ofwel de afwikkelingsdatum worden uitgegaan, mits voor al deze gegevens in het overzicht steeds dezelfde grondslag wordt gehanteerd.

Het in lid 1 bedoelde periodieke overzicht van de activa van een cliënt wordt niet verstrekt indien de beleggingsonderneming haar cliënten toegang biedt tot een onlinesysteem dat kan worden aangemerkt als een duurzame drager waar de cliënt zich gemakkelijk toegang kan verschaffen tot actuele overzichten van zijn financiële instrumenten of fondsen, en indien de onderneming kan bewijzen dat de cliënt zich tijdens het desbetreffende kwartaal ten minste eenmaal toegang tot een dergelijk overzicht heeft verschaft.

3. Beleggingsondernemingen die voor een cliënt financiële instrumenten of gelden aanhouden en vermogensbeheerdiensten verrichten, mogen het in lid 1 bedoelde overzicht van de activa van een cliënt opnemen in het periodieke overzicht dat zij op grond van artikel 60, lid 1, aan deze cliënt verstrekken.

AFDELING 5

OPTIMALE UITVOERING

Artikel 64

Criteria voor een optimale uitvoering

(Artikel 27, lid 1, en artikel 24, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Bij de uitvoering van orders van cliënten nemen beleggingsondernemingen de volgende criteria ter bepaling van het relatieve gewicht van de in artikel 27, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU genoemde factoren in aanmerking:
 - (a) de kenmerken van de cliënt, waaronder diens indeling in de categorie niet-professionele dan wel professionele cliënten;
 - (b) de kenmerken van de order van de cliënt, inclusief of de order een effectenfinancieringstransactie (SFT, securities financing transaction) behelst;
 - (c) de kenmerken van de financiële instrumenten die het voorwerp zijn van deze order;
 - (d) de kenmerken van de plaatsen van uitvoering waar deze order kan worden geplaatst.

Voor de toepassing van dit artikel en van de artikelen 65 en 66 wordt onder "plaats van uitvoering" het volgende verstaan: een gereguleerde markt, een MTF, een OTF, een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling, een marketmaker of andere liquiditeitsverschaffer of een entiteit die in een derde land een soortgelijke taak verricht als die van een van de voornoemde partijen.

2. Een beleggingsonderneming voldoet aan haar verplichting uit hoofde van artikel 27, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU om alle toereikende maatregelen te nemen om het best mogelijke resultaat voor een cliënt te behalen als zij een order of een specifiek aspect van de order uitvoert volgens de specifieke instructies die de cliënt voor de order of het specifieke aspect van de order heeft gegeven.
3. Beleggingsondernemingen structureren hun provisie niet zodanig of brengen deze niet zodanig in rekening dat de verschillende plaatsen van uitvoering ongelijk worden behandeld.
4. Bij de uitvoering van orders of het nemen van beslissingen om in otc-producten, met inbegrip van producten op maat, te handelen, controleert de beleggingsonderneming of de aan de cliënt voorgestelde prijs correct is door de bij de schatting van de prijs van een dergelijk product gebruikte marktgegevens te verzamelen en, indien mogelijk, door een vergelijking met soortgelijke of vergelijkbare producten te maken.

Verplichting van beleggingsondernemingen die vermogen beheren en orders ontvangen en doorgeven, om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt

(Artikel 24, leden 1 en 4, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Bij de verrichting van vermogensbeheerdiensten voldoen beleggingsondernemingen aan de verplichting uit hoofde van artikel 24, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU om zich voor de belangen van hun cliënten in te zetten wanneer zij bij andere entiteiten orders ter uitvoering plaatsen die voortvloeien uit beslissingen van de beleggingsonderneming om namens haar cliënt in financiële instrumenten te handelen.
2. Bij de verrichting van de dienst van het ontvangen en doorgeven van orders voldoen beleggingsondernemingen aan de verplichting uit hoofde van artikel 24, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU om zich voor de belangen van hun cliënten in te zetten wanneer zij orders van cliënten ter uitvoering aan andere entiteiten doorgeven.
3. Om zich naar lid 1 of lid 2 te voegen, voldoen beleggingsondernemingen aan de leden 4 tot en met 7 van dit artikel en aan artikel 64, lid 4.
4. Beleggingsondernemingen nemen alle toereikende maatregelen om het best mogelijke resultaat voor hun cliënten te behalen, en houden daarbij rekening met de in artikel 27, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU genoemde factoren. Het relatieve gewicht van deze factoren wordt bepaald aan de hand van de criteria van artikel 59, lid 1, en, voor niet-professionele cliënten, aan de hand van het vereiste uit hoofde van artikel 27, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU.

Een beleggingsonderneming voldoet aan haar verplichtingen uit hoofde van lid 1 of 2 en hoeft de in dit lid genoemde maatregelen niet te nemen indien zij bij de plaatsing van een order bij of het doorgeven van een order aan een andere entiteit ter uitvoering ervan, specifieke instructies van haar cliënt volgt.

5. Beleggingsondernemingen stellen een beleid vast dat hen in staat stelt aan de verplichting van lid 4 te voldoen en implementeren dit beleid. In het beleid worden voor alle categorieën van instrumenten de entiteiten genoemd waarbij de orders worden geplaatst of waaraan de beleggingsonderneming orders ter uitvoering doorgeeft. De genoemde entiteiten beschikken over orderuitvoeringsregelingen die de beleggingsonderneming in staat stellen aan haar verplichtingen uit hoofde van dit artikel te voldoen wanneer zij orders ter uitvoering plaatst bij of doorgeeft aan de betrokken entiteit.
6. Beleggingsondernemingen verstrekken hun cliënten informatie over het overeenkomstig lid 5 en artikel 66, leden 2 tot en met 9, vastgestelde beleid. Beleggingsondernemingen verstrekken cliënten passende informatie over de onderneming en haar diensten en over de voor de uitvoering van de orders gekozen entiteiten. Met name wanneer de beleggingsonderneming andere ondernemingen selecteert om diensten op het gebied van de uitvoering van orders te verrichten, gaat zij voor elke categorie van financiële instrumenten jaarlijks over tot de opstelling en openbaarmaking van een overzicht van de vijf belangrijkste beleggingsondernemingen in termen van handelsvolume waaraan zij in het voorafgaande jaar orders van cliënten ter uitvoering heeft doorgegeven of waarbij zij in het voorafgaande jaar orders van cliënten ter uitvoering heeft geplaatst, alsook van informatie over de ervaren kwaliteit van de uitvoering van de orders. De informatie is consistent met de informatie die is gepubliceerd in overeenstemming met de

technische normen die op grond van artikel 27, lid 10, onder b), van Richtlijn 2014/65/EU zijn ontwikkeld.

Op redelijk verzoek van een cliënt verstrekken beleggingsondernemingen hun cliënten of potentiële cliënten informatie over entiteiten waaraan de orders zijn doorgegeven of waarbij de orders zijn geplaatst ter uitvoering ervan.

7. Beleggingsondernemingen monitoren periodiek de effectiviteit van het overeenkomstig lid 5 vastgestelde beleid, en met name de uitvoeringskwaliteit van de in dit beleid genoemde entiteiten, en verhelpen eventuele tekortkomingen.

Het beleid en de regelingen worden ten minste jaarlijks door beleggingsondernemingen geëvalueerd. Een dergelijke evaluatie wordt ook verricht telkens als er zich een wezenlijke verandering voordoet in de mogelijkheden van de onderneming om steeds het best mogelijke resultaat voor haar cliënten te behalen.

Beleggingsondernemingen gaan na of er zich een wezenlijke verandering heeft voorgedaan en overwegen wijzigingen aan te brengen in de plaatsen van uitvoering of entiteiten waarop zij een aanzienlijk beroep doen om aan het algemene vereiste inzake optimale uitvoering te voldoen.

Een wezenlijke verandering is een significante gebeurtenis die van invloed kan zijn op parameters van optimale uitvoering, zoals de kosten, de prijs, de snelheid, de waarschijnlijkheid van uitvoering en afwikkeling, de omvang en de aard van de order, alsook op alle andere voor de uitvoering van de order relevante aspecten.

8. Dit artikel is niet van toepassing wanneer de beleggingsonderneming die vermogen beheert of orders ontvangt en doorgeeft, ook de ontvangen orders of de beslissingen om namens haar cliënt handelstransacties te verrichten met betrekking tot het vermogen van deze cliënt, uitvoert. In die gevallen is artikel 27 van Richtlijn 2014/65/EU van toepassing.

Artikel 66

Uitvoeringsbeleid

(Artikel 27, leden 5 en 7, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen onderwerpen het overeenkomstig artikel 27, lid 4, van Richtlijn 2014/65/EU vastgestelde uitvoeringsbeleid en hun orderuitvoeringsregelingen ten minste jaarlijks aan een evaluatie.

Een dergelijke evaluatie wordt ook verricht telkens als er zich een wezenlijke verandering als omschreven in artikel 65, lid 7, voordoet in de mogelijkheden van de onderneming om steeds het best mogelijke resultaat te behalen bij de uitvoering van orders van haar cliënten op de plaatsen van uitvoering die in haar uitvoeringsbeleid zijn opgenomen. Een beleggingsonderneming gaat na of er zich een wezenlijke verandering heeft voorgedaan en overweegt wijzigingen aan te brengen in het relatieve gewicht van de factoren voor een optimale uitvoering om aan het algemene vereiste inzake optimale uitvoering te voldoen.

2. De informatie over het uitvoeringsbeleid is toegesneden op de categorie van financiële instrumenten en het type dienst die wordt verricht en omvat de in de leden 3 tot en met 9 beschreven informatie.
3. Beleggingsondernemingen verstrekken cliënten geruime tijd voor de verrichting van de dienst de volgende gegevens over hun uitvoeringsbeleid:

- (a) een uitleg over het relatieve gewicht dat de beleggingsonderneming overeenkomstig de criteria van artikel 59, lid 1, toekent aan de in artikel 27, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU genoemde factoren, of over de wijze waarop de onderneming het relatieve gewicht van deze factoren bepaalt;
- (b) een overzicht van de plaatsen van uitvoering waarop de onderneming een aanzienlijk beroep doet om haar verplichting na te komen om alle redelijke maatregelen te nemen teneinde bij de uitvoering van orders van cliënten steeds het best mogelijke resultaat te behalen, waarbij wordt vermeld van welke plaatsen van uitvoering voor elke categorie van financiële instrumenten, voor orders van niet-professionele cliënten, voor orders van professionele cliënten en voor SFT's wordt gebruikgemaakt;
- (c) een lijst van factoren op basis waarvan een plaats van uitvoering wordt geselecteerd, waaronder kwalitatieve factoren zoals clearingregelingen, handelsonderbrekers, geplande acties of enigerlei ander relevant aspect, en het relatieve gewicht van elke factor. De informatie over de factoren op basis waarvan een plaats van uitvoering voor de uitvoering van orders wordt geselecteerd, is consistent met de controles waarvan de onderneming bij de evaluatie van de deugdelijkheid van haar beleid en regelingen gebruikmaakt om aan cliënten aan te tonen dat steeds het best mogelijke resultaat bij de uitvoering is behaald;
- (d) hoe de factoren voor de uitvoering, zoals de kosten, de prijs, de snelheid, de waarschijnlijkheid van uitvoering, en alle andere relevante factoren in aanmerking worden genomen als onderdeel van alle toereikende maatregelen om het best mogelijke resultaat voor de cliënt te behalen;
- (e) indien van toepassing, informatie dat de onderneming orders buiten een handelsplatform uitvoert, de gevolgen daarvan, zoals het uit de uitvoering buiten een handelsplatform voortvloeiende tegenpartijrisico, en, op verzoek van de cliënt, aanvullende informatie over de gevolgen van deze wijze van uitvoering;
- (f) een duidelijke waarschuwing dat specifieke instructies van een cliënt de onderneming kunnen beletten de door haar vastgestelde en in haar uitvoeringsbeleid opgenomen maatregelen te nemen om bij de uitvoering van de desbetreffende orders het best mogelijke resultaat te behalen voor de elementen waarvoor deze instructies gelden;
- (g) een samenvatting van de procedure voor de selectie van de plaatsen van uitvoering, van de gevolgde uitvoeringsstrategieën, van de procedures en het proces die worden gehanteerd om de kwaliteit van de uitvoering te analyseren, en van de wijze waarop ondernemingen monitoren en verifiëren dat het best mogelijke resultaat voor hun cliënten is behaald.

Deze informatie wordt verstrekt op een duurzame drager of via een website (ingeval deze geen duurzame drager is), mits aan de in artikel 3, lid 2, genoemde voorwaarden wordt voldaan.

4. Ingeval beleggingsondernemingen verschillende vergoedingen toepassen naar gelang van de plaats van uitvoering, legt de onderneming deze verschillen voldoende gedetailleerd uit opdat de cliënt de voor- en nadelen van de keuze van een bepaalde plaats van uitvoering kan begrijpen.

5. Wanneer beleggingsondernemingen cliënten vragen een plaats van uitvoering te kiezen, wordt correcte, duidelijke en niet-misleidende informatie verstrekt om te voorkomen dat de cliënt louter op basis van het door de onderneming gevoerde prijsbeleid de ene plaats van uitvoering boven de andere verkiest.
6. Beleggingsondernemingen accepteren alleen betalingen van derden die aan artikel 24, lid 9, van Richtlijn 2014/65/EU voldoen en brengen cliënten op de hoogte van de inducements die de onderneming eventueel van de plaatsen van uitvoering ontvangt. In de informatie wordt gespecificeerd welke vergoedingen de beleggingsonderneming aan alle bij de transactie betrokken tegenpartijen in rekening brengt; ingeval de vergoedingen variëren naar gelang van de cliënt, wordt in de informatie de maximumvergoeding of het scala aan eventueel te betalen vergoedingen vermeld.
7. Ingeval een beleggingsonderneming aan meer dan één deelnemer aan een transactie een vergoeding in rekening brengt, brengt de onderneming haar cliënten in overeenstemming met artikel 24, lid 9, van Richtlijn 2014/65/EU en de uitvoeringsmaatregelen daarvan op de hoogte van de waarde van alle geldelijke of niet-geldelijke tegemoetkomingen die de onderneming heeft ontvangen.
8. Ingeval een cliënt tot een beleggingsonderneming redelijke en evenredige verzoeken richt om informatie over haar gedragslijnen of regelingen en over de wijze waarop deze worden getoetst, geeft de beleggingsonderneming binnen een redelijke termijn een duidelijk antwoord.
9. Ingeval een beleggingsonderneming orders voor niet-professionele cliënten uitvoert, verstrekt zij die cliënten een samenvatting van het desbetreffende beleid, waarin het accent wordt gelegd op de totale kosten die zij maken. De samenvatting bevat ook een link naar de overeenkomstig artikel 27, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU gepubliceerde meest recente gegevens over de kwaliteit van uitvoering voor elke plaats van uitvoering die de beleggingsonderneming in haar uitvoeringsbeleid heeft vermeld.

AFDELING 6

VERWERKING VAN ORDERS VAN CLIËNTEN

Artikel 67

Algemene beginselen

(Artikel 28, lid 1, en artikel 24, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Bij de uitvoering van orders van cliënten voldoen beleggingsondernemingen aan de volgende voorwaarden:
 - (a) zij zorgen ervoor dat orders die in naam van cliënten worden uitgevoerd, onmiddellijk en op correcte wijze worden geregistreerd en toegewezen;
 - (b) zij voeren overigens vergelijkbare orders van cliënten in volgorde van ontvangst en onmiddellijk uit, tenzij de aard van de order of de heersende marktomstandigheden dit onmogelijk maken of in het belang van de cliënt anders moet worden gehandeld;
 - (c) zij brengen een niet-professionele cliënt op de hoogte van elk wezenlijk probleem dat een correcte uitvoering van een order ernstig belemmert, zodra zij daar kennis van nemen.

2. Wanneer een beleggingsonderneming verantwoordelijk is voor het toezicht op of de regeling van de afwikkeling van een uitgevoerde order, neemt zij alle redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat alle financiële instrumenten of gelden van een cliënt die bij de afwikkeling van deze uitgevoerde order worden ontvangen, onmiddellijk op correcte wijze op de rekening van de juiste cliënt worden bijgeschreven.
3. Een beleggingsonderneming maakt geen misbruik van informatie over lopende orders van cliënten en neemt alle redelijke maatregelen om misbruik van dergelijke informatie door haar relevante personen te voorkomen.

Artikel 68

Samenvoeging en toewijzing van orders

(Artikel 28, lid 1, en artikel 24, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen voeren een order van een cliënt of een transactie voor eigen rekening niet samen met een andere order van een cliënt uit, tenzij aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - (a) het is onwaarschijnlijk dat de samenvoeging van de orders en transacties al met al nadelig uitpakt voor een cliënt van wie een order wordt samengevoegd;
 - (b) een cliënt van wie een order wordt samengevoegd, wordt ervan op de hoogte gebracht dat samenvoeging bij een bepaalde order voor hem nadelig kan uitpakken;
 - (c) er wordt een ordertoewijzingsbeleid vastgesteld en geïmplementeerd dat voorziet in een billijke toewijzing van samengevoegde orders en transacties en dat onder meer aangeeft hoe het volume en de prijs van orders bepalend zijn voor de toewijzingen en de behandeling van gedeeltelijke uitvoeringen.
2. Wanneer een beleggingsonderneming een order samenvoegt met een of meer andere orders van cliënten en de samengevoegde order slechts ten dele wordt uitgevoerd, wijst zij de desbetreffende handelstransacties toe overeenkomstig haar ordertoewijzingsbeleid ter zake.

Artikel 69

Samenvoeging en toewijzing van transacties voor eigen rekening

(Artikel 28, lid 1, en artikel 24, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Beleggingsondernemingen die transacties voor eigen rekening hebben samengevoegd met een of meer orders van cliënten, wijzen de desbetreffende handelstransacties niet toe op een voor de cliënt nadelige wijze.
2. Wanneer een beleggingsonderneming een order van een cliënt samenvoegt met een transactie voor eigen rekening en de samengevoegde order slechts ten dele wordt uitgevoerd, geeft zij de cliënt bij de toewijzing van de desbetreffende handelstransacties voorrang op de onderneming.

Ingeval een beleggingsonderneming aannemelijk kan maken dat zij de order niet op dezelfde gunstige voorwaarden of zelfs helemaal niet had kunnen uitvoeren als deze niet was samengevoegd, mag zij de transactie voor eigen rekening naar evenredigheid toewijzen overeenkomstig haar orderbeleid als bedoeld in artikel 68, lid 1, onder c).

3. In het kader van het ordertoewijzingsbeleid als bedoeld in artikel 68, lid 1, onder c), zorgen beleggingsondernemingen voor procedures die voorkomen dat transacties voor eigen rekening die samen met orders van cliënten worden uitgevoerd, op een voor de cliënt nadelige wijze opnieuw worden toegewezen.

Artikel 70

Onmiddellijke, billijke en spoedige uitvoering van orders van cliënten en openbaarmaking van niet-uitgevoerde limietorders van cliënten voor op een handelsplatform verhandelde aandelen

(Artikel 28 van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Een limietorder van een cliënt inzake tot de handel op een gereguleerde markt toegelaten of op een handelsplatform verhandelde aandelen die onder de heersende marktomstandigheden niet onmiddellijk wordt uitgevoerd, zoals bedoeld in artikel 28, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU, wordt geacht te zijn openbaargemaakt wanneer de beleggingsonderneming de order ter uitvoering bij een gereguleerde markt of een MTF heeft geplaatst, dan wel wanneer de order door een in een lidstaat gevestigde aanbieder van datarapporteringdiensten is gepubliceerd en gemakkelijk kan worden uitgevoerd zodra de marktomstandigheden zulks mogelijk maken.
2. De rangorde van gereguleerde markten en MTF's wordt bepaald volgens het uitvoeringsbeleid van de onderneming om uitvoering te garanderen zodra de marktomstandigheden zulks mogelijk maken.

AFDELING 7

IN AANMERKING KOMENDE TEGENPARTIJEN

Artikel 71

In aanmerking komende tegenpartijen

(Artikel 30 van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Naast de categorieën in aanmerking komende tegenpartijen die uitdrukkelijk in artikel 30, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU zijn vermeld, kunnen lidstaten overeenkomstig artikel 30, lid 3, van genoemde richtlijn ook ondernemingen die behoren tot een categorie cliënten die overeenkomstig deel I, punten 1, 2 en 3, van bijlage II bij genoemde richtlijn als professionele cliënten moeten worden aangemerkt, als in aanmerking komende tegenpartij erkennen.
2. Wanneer een in aanmerking komende tegenpartij op grond van artikel 30, lid 2, tweede alinea, van Richtlijn 2014/65/EU verzoekt te worden behandeld als een cliënt wiens zakelijke betrekkingen met een beleggingsonderneming aan de artikelen 24, 25, 27 en 28 van genoemde richtlijn onderworpen zijn, wordt het verzoek schriftelijk ingediend en is daarin aangegeven of de behandeling als niet-professionele of professionele cliënt betrekking heeft op een of meer beleggingsdiensten of transacties, dan wel op een of meer soorten transacties of producten.
3. Wanneer een in aanmerking komende tegenpartij verzoekt te worden behandeld als een cliënt wiens zakelijke betrekkingen met een beleggingsonderneming aan de artikelen 24, 25, 27 en 28 van Richtlijn 2014/65/EU onderworpen zijn, maar niet uitdrukkelijk verzoekt om als een niet-professionele cliënt te worden behandeld, behandelt de onderneming deze in aanmerking komende tegenpartij als een professionele cliënt.

4. Wanneer de in aanmerking komende tegenpartij uitdrukkelijk verzoekt om als een niet-professionele cliënt te worden behandeld, behandelt de beleggingsonderneming de in aanmerking komende tegenpartij als een niet-professionele cliënt en past zij de in deel I, tweede, derde en vierde alinea, van bijlage II bij Richtlijn 2014/65/EU vervatte voorschriften voor verzoeken om niet-professionele behandeling toe.
5. Wanneer een cliënt overeenkomstig artikel 30, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU verzoekt om als een in aanmerking komende tegenpartij te worden behandeld, wordt de volgende procedure gevolgd:
 - (a) de beleggingsonderneming verstrekt de cliënt een duidelijke, schriftelijke waarschuwing van de gevolgen van een dergelijk verzoek voor de cliënt, met vermelding van de bescherming die hij kan verliezen;
 - (b) de cliënt bevestigt schriftelijk zijn verzoek om hetzij in het algemeen, hetzij met betrekking tot een of meer beleggingsdiensten of een transactie, dan wel een type transactie of product als in aanmerking komende tegenpartij te worden behandeld en dat hij zich bewust is van de gevolgen van de bescherming die hij als gevolg van het verzoek kan verliezen.

AFDELING 8

BIJHOUDEN VAN GEGEVENS

Artikel 72

Bewaren van gegevens

(Artikel 16, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. De gegevens worden bewaard op een drager waarop informatie op zodanige wijze kan worden opgeslagen dat de bevoegde autoriteit deze later kan raadplegen, en tevens in zodanige vorm en op zodanige wijze dat aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - (a) de bevoegde autoriteit kan vlot toegang krijgen tot de gegevens en kan elk belangrijk stadium van de verwerking van elke transactie reconstrueren;
 - (b) alle correcties of andere wijzigingen, alsmede de inhoud van de gegevens voordat dergelijke correcties of andere wijzigingen zijn aangebracht, kunnen gemakkelijk worden achterhaald;
 - (c) het is niet mogelijk de gegevens anderszins te manipuleren of te wijzigen;
 - (d) IT-exploitatie of enigerlei andere vorm van efficiënte exploitatie is mogelijk wanneer de gegevens niet gemakkelijk kunnen worden geanalyseerd wegens de omvang en de aard ervan; en
 - (e) de regelingen van de onderneming voldoen aan de vereisten inzake het bijhouden van gegevens, ongeacht de gebruikte technologie.
2. Beleggingsondernemingen houden ten minste de in bijlage I bij deze verordening genoemde gegevens bij naar gelang van de aard van hun activiteiten.

De lijst van gegevens in bijlage I bij deze verordening laat alle overige uit andere wetgeving voortvloeiende verplichtingen betreffende het bijhouden van gegevens onverlet.
3. Beleggingsondernemingen houden ook de schriftelijke gegevens over alle gedragslijnen en procedures bij waarover zij uit hoofde van Richtlijn 2014/65/EU,

Verordening (EU) nr. 600/2014, Richtlijn 2014/57/EU en Verordening (EU) nr. 596/2014 en de respectieve uitvoeringsmaatregelen daarvan moeten beschikken.

De bevoegde autoriteiten kunnen verlangen dat beleggingsondernemingen aanvullende gegevens bijhouden naast die genoemd in de lijst in bijlage I bij deze verordening.

Artikel 73

Bijhouden van gegevens over de rechten en plichten van de beleggingsonderneming en de cliënt *(Artikel 25, lid 5, van Richtlijn 2014/65/EU)*

De gegevens over de rechten en plichten van de beleggingsonderneming en de cliënt in het kader van een dienstverleningscontract of over de voorwaarden waaronder de onderneming voor de cliënt diensten verricht, worden voor ten minste de duur van de relatie met de cliënt bewaard.

Artikel 74

Bijhouden van gegevens over orders van cliënten en handelsbeslissingen *(Artikel 16, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU)*

Voor elke oorspronkelijke order die van een cliënt wordt ontvangen en voor elke oorspronkelijke handelsbeslissing die wordt genomen, gaat een beleggingsonderneming over tot de onmiddellijke registratie van de in deel 1 van bijlage IV bij deze verordening genoemde gegevens voor zover deze op de order of handelsbeslissing in kwestie van toepassing zijn; deze geregistreerde gegevens worden door haar ter beschikking van de bevoegde autoriteit gehouden.

Ingeval het bijhouden van de in deel 1 van bijlage IV bij deze verordening genoemde gegevens ook krachtens de artikelen 25 en 26 van Verordening (EU) nr. 600/2014 is voorgeschreven, worden die gegevens op consequente wijze bijgehouden volgens dezelfde normen als die welke bij de artikelen 25 en 26 van Verordening (EU) 600/2014 zijn voorgeschreven.

Artikel 75

Bijhouden van gegevens over transacties en orderverwerking *(Artikel 16, lid 6, van Richtlijn 2014/65/EU)*

Onmiddellijk nadat beleggingsondernemingen een order van een cliënt hebben ontvangen of een handelsbeslissing hebben genomen, registreren zij ten minste de in deel 2 van bijlage IV genoemde gegevens, voor zover deze op de order of handelsbeslissing in kwestie van toepassing zijn, en houden zij deze gegevens ter beschikking van de bevoegde autoriteit.

Ingeval het bijhouden van de in deel 2 van bijlage IV bij deze verordening genoemde gegevens ook krachtens de artikelen 25 en 26 van Verordening (EU) nr. 600/2014 is voorgeschreven, worden die gegevens op consequente wijze bijgehouden volgens dezelfde normen als die welke bij de artikelen 25 en 26 van Verordening (EU) nr. 600/2014 zijn voorgeschreven.

Artikel 76

Opnemen van telefoongesprekken of elektronische communicatie

(Artikel 16, lid 7, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Door beleggingsondernemingen wordt in schriftelijke vorm een effectief beleid inzake het opnemen van telefoongesprekken en elektronische communicatie vastgesteld, geïmplementeerd en in stand gehouden dat evenredig is aan de omvang en organisatie van de onderneming en aan de aard, schaal en complexiteit van haar bedrijf. Het beleid omvat de volgende elementen:
 - (a) de identificatie van de telefoongesprekken en elektronische communicatie, met inbegrip van relevante interne telefoongesprekken en elektronische communicatie die overeenkomstig artikel 16, lid 7, van Richtlijn 2014/65/EU onder de vereisten betreffende het bijhouden van gegevens vallen; en
 - (b) de specificatie van de te volgen procedure en te nemen maatregelen om ervoor te zorgen dat de onderneming artikel 16, lid 7, derde en achtste alinea, van Richtlijn 2014/65/EU in acht neemt wanneer er zich uitzonderlijke omstandigheden voordoen en de onderneming niet in staat is het gesprek/de communicatie op door de onderneming ter beschikking gestelde, aanvaarde of toegestane apparatuur op te nemen. Het bewijs dat er zich dergelijke omstandigheden hebben voorgedaan, wordt bewaard en is toegankelijk voor de bevoegde autoriteiten.
2. Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat het leidinggevend orgaan de gedragslijnen en procedures die met het opnemen van telefoongesprekken en elektronische communicatie van de onderneming verband houden, aan een doeltreffend toezicht en een effectieve controle kan onderwerpen.
3. Beleggingsondernemingen zien erop toe dat de regelingen om aan de vereisten inzake het bijhouden van gegevens te voldoen, technologieneutraal zijn. Ondernemingen evalueren periodiek de effectiviteit van de gedragslijnen en procedures van de onderneming en stellen alle alternatieve of aanvullende maatregelen en procedures vast die noodzakelijk en passend zijn. Er worden ten minste alternatieve of aanvullende maatregelen vastgesteld wanneer de onderneming het gebruik van een nieuw communicatiemiddel aanvaardt of toestaat.
4. Beleggingsondernemingen gaan over tot het bijhouden en regelmatig actualiseren van een register van personen die in het bezit zijn van apparatuur van de onderneming of van eigen apparatuur waarvan het gebruik door de onderneming is toegestaan.
5. Beleggingsondernemingen lichten werknemers voor over de procedures met betrekking tot de vereisten van artikel 16, lid 7, van Richtlijn 2014/65/EU en leiden hen op om deze procedures toe te passen.
6. Met het oog op de monitoring van de inachtneming van de vereisten van artikel 16, lid 7, van Richtlijn 2014/65/EU inzake het opnemen van gesprekken/communicatie en het bijhouden van gegevens controleren beleggingsondernemingen periodiek de gegevens over transacties en orders die onder deze vereisten vallen, met inbegrip van gesprekken ter zake. Deze controle is risicogebaseerd en evenredig.
7. Op verzoek demonstreren beleggingsondernemingen de gedragslijnen en procedures voor en het managementtoezicht op de regels voor het opnemen van gesprekken/communicatie aan de bevoegde autoriteit.

8. Voordat beleggingsondernemingen beleggingsdiensten en met het ontvangen, doorgeven en uitvoeren van orders verband houdende activiteiten voor nieuwe en bestaande cliënten verrichten, brengen zij de cliënt op de hoogte van het feit:
- (a) dat de gesprekken en communicatie worden opgenomen; en
 - (b) dat een kopie van de opname van deze gesprekken en communicatie met de cliënt gedurende een periode van vijf jaar en, indien de bevoegde autoriteit daarom verzoekt, gedurende een periode van maximaal zeven jaar op verzoek beschikbaar zijn.

De in de eerste alinea bedoelde informatie wordt in dezelfde taal(en) gepresenteerd als de taal die bij de verrichting van beleggingsdiensten voor cliënten wordt gebruikt.

9. Beleggingsondernemingen nemen op een duurzame drager alle dienstige informatie over relevante rechtstreekse gesprekken met cliënten op. Deze opgenomen informatie behelst ten minste het volgende:
- (a) datum en tijdstip van de vergaderingen;
 - (b) plaats van de vergaderingen;
 - (c) identiteit van de deelnemers;
 - (d) initiatiefnemer van de vergaderingen; en
 - (e) relevante informatie over de order van de cliënt, zoals onder meer de prijs, de omvang of het type van de order en wanneer deze zal worden doorgegeven of uitgevoerd.

10. De opnamen worden opgeslagen op een duurzame drager die het mogelijk maakt deze opnieuw af te spelen of te kopiëren, en worden tevens bewaard in een vorm die het niet mogelijk maakt de originele opname te wijzigen of te wissen.

De opnamen worden op zodanige wijze op een drager opgeslagen dat zij op verzoek vlot toegankelijk en beschikbaar zijn voor cliënten.

Ondernemingen waarborgen de kwaliteit, correctheid en volledigheid van de opnamen van alle telefoongesprekken en elektronische communicatie.

11. De termijn gedurende welke een opname moet worden bewaard, vangt aan op de datum waarop de opname wordt gemaakt.

AFDELING 9

MKB-GROEIMARKTEN

Artikel 77

Kwalificatie als mkb-onderneming

(Artikel 4, lid 1, punt 13, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Een emittent wiens aandelen minder dan drie jaar tot de handel zijn toegelaten, wordt voor de toepassing van artikel 33, lid 3, onder a), van Richtlijn 2014/65/EU als een mkb-onderneming aangemerkt wanneer hij een marktkapitalisatie van minder dan 200 miljoen EUR heeft op basis van:
- (a) de slotaandelenkoers op de eerste handelsdag indien zijn aandelen minder dan een jaar tot de handel zijn toegelaten; of

- (b) de laatste slotaandelenkoers van het eerste handelsjaar indien zijn financiële instrumenten meer dan een jaar maar minder dan twee jaar tot de handel zijn toegelaten; of
 - (c) het gemiddelde van de laatste slotaandelenkoersen van elk van de eerste twee handelsjaren indien zijn financiële instrumenten meer dan twee jaar maar minder dan drie jaar tot de handel zijn toegelaten.
2. Een emittent die geen eigenvermogensinstrument heeft dat op een handelsplatform wordt verhandeld, wordt als een mkb-onderneming in de zin van artikel 4, lid 1, punt 13, van Richtlijn 2014/65/EU aangemerkt indien hij volgens zijn meest recente jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening aan ten minste twee van de volgende drie criteria voldoet: een gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar van minder dan 250, een balanstotaal van ten hoogste 43 000 000 EUR en een jaarlijkse netto-omzet van ten hoogste 50 000 000 EUR.

Artikel 78

Registratie als mkb-groeimarkt

(Artikel 33, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Bij het bepalen of ten minste 50 % van de emittenten wier financiële instrumenten tot de handel op een MTF zijn toegelaten, mkb-ondernemingen zijn met het oog op de registratie van de MTF als mkb-groeimarkt in overeenstemming met artikel 33, lid 3, onder a), van Richtlijn 2014/65/EU, berekent de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst van de exploitant van een MTF de gemiddelde ratio tussen het aantal mkb-ondernemingen en het totale aantal emittenten wier financiële instrumenten op de handel tot die markt zijn toegelaten. De gemiddelde ratio wordt berekend op 31 december van het voorgaande kalenderjaar als het gemiddelde van de twaalf ratio's aan het einde van elke maand van dat kalenderjaar.
- Onverminderd de andere registratievoorwaarden die in artikel 33, lid 3, onder b) tot en met g), van Richtlijn 2014/65/EU zijn vastgelegd, registreert de bevoegde autoriteit een aanvrager die in het verleden nog geen exploitatieactiviteiten heeft uitgeoefend als een mkb-groeimarkt en verifieert zij na het verstrijken van drie kalenderjaren of het overeenkomstig de eerste alinea bepaalde minimumpercentage mkb-ondernemingen in acht wordt genomen.
2. Wat de criteria van artikel 33, lid 3, onder b), c), d) en f), van Richtlijn 2014/65/EU betreft, registreert de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst van de exploitant van een MTF de MTF niet als een mkb-groeimarkt tenzij zij ervan overtuigd is dat de MTF:
- (a) regels heeft vastgesteld en toepast die voorzien in objectieve en transparante criteria voor de initiële en doorlopende toelating tot de handel op haar platform van financiële instrumenten van emittenten;
 - (b) een exploitatiemodel heeft dat geschikt is voor de uitvoering van haar taken en een billijke en ordelijke handel verzekert in de financiële instrumenten die tot de handel op haar platform zijn toegelaten;
 - (c) regels heeft vastgesteld en toepast die voorschrijven dat een emittent die om toelating tot de handel op de MTF van zijn financiële instrumenten verzoekt, in gevallen waarin Richtlijn 2003/71/EG niet van toepassing is een passend toelatingsdocument moet publiceren dat onder de verantwoordelijkheid van de

emittent is opgesteld en waarin duidelijk wordt aangegeven of het al dan niet is goedgekeurd of getoetst en door wie;

- (d) regels heeft vastgesteld en toepast die de minimuminhoud van het onder c) bedoelde toelatingsdocument op zodanige wijze definiëren dat aan beleggers voldoende informatie is verstrekt opdat zij zich met kennis van zaken een oordeel kunnen vormen over de financiële positie en vooruitzichten van de emittent, alsook over de rechten die aan zijn effecten verbonden zijn;
- (e) de emittent verplicht in het onder c) bedoelde toelatingsdocument te verklaren of zijn werkkapitaal naar zijn mening al dan niet toereikend is voor zijn huidige verplichtingen en, indien dat niet het geval is, hoe hij voor het benodigde aanvullende werkkapitaal denkt te zullen zorgen;
- (f) regelingen heeft getroffen opdat de volledigheid, consistentie en begrijpelijkheid van het onder c) bedoelde toelatingsdocument op passende wijze wordt getoetst;
- (g) van de emittenten wier effecten op zijn platform worden verhandeld, verlangt dat zij uiterlijk zes maanden na het einde van elk boekjaar jaarlijkse financiële verslagen en uiterlijk vier maanden na het einde van de eerste zes maanden van elk boekjaar halfjaarlijkse financiële verslagen publiceren;
- (h) de verspreiding onder het publiek verzekert van overeenkomstig Richtlijn 2003/71/EG opgestelde prospectussen, van onder c) bedoelde toelatingsdocumenten, van onder g) bedoelde financiële verslagen en van de in artikel 7, lid 1, van Verordening (EU) nr. 596/2014 beschreven gegevens die openbaar worden gemaakt door emittenten wier effecten op haar platform worden verhandeld, dan wel daartoe een directe link verstrekt naar de pagina van de website van de emittenten waarop deze documenten, verslagen en gegevens worden gepubliceerd;
- (i) erop toeziet dat de onder h) bedoelde wettelijk verplichte informatie en directe links gedurende een periode van ten minste vijf jaar op haar website beschikbaar blijven.

Artikel 79

Doorhaling van de registratie als mkb-groeimarkt

(Artikel 33, lid 3, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Wat het percentage mkb-ondernemingen betreft, wordt de registratie van een mkb-groeimarkt, onverminderd de andere voorwaarden die in artikel 33, lid 3, onder b) tot en met g), van Richtlijn 2014/65/EU en in artikel 78, lid 2, van deze verordening zijn vastgelegd, pas door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst doorgehaald als het overeenkomstig alinea 78, lid 1, eerste alinea, van deze verordening berekende percentage mkb-ondernemingen gedurende drie kalenderjaren op rij minder dan 50 % bedraagt.
2. Wat de in artikel 33, lid 3, onder b) tot en met g), van Richtlijn 2014/65/EU en in artikel 78, lid 2, van deze verordening vastgelegde voorwaarden betreft, wordt de registratie van de exploitant van een mkb-groeimarkt door de bevoegde autoriteit van zijn lidstaat van herkomst doorgehaald als niet langer aan deze voorwaarden is voldaan.

HOOFDSTUK IV

EXPLOITATIEVERPLICHTINGEN VAN HANDELSPLATFORMEN

Artikel 80

**Omstandigheden waaronder de belangen van de beleggers
en het ordelijk functioneren van de markt aanzienlijk worden geschaad**
(Artikel 32, leden 1 en 2, en artikel 52, leden 1 en 2, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Voor de toepassing van artikel 32, leden 1 en 2, en artikel 52, leden 1 en 2, van Richtlijn 2014/65/EU wordt een opschorting van de handel in een financieel instrument of de uitsluiting van een financieel instrument van de handel geacht de belangen van de beleggers of het ordelijk functioneren van de markt aanzienlijk te schaden onder ten minste de volgende omstandigheden:
 - (a) ingeval een systeemrisico zou worden veroorzaakt dat de financiële stabiliteit ondermijnt, zoals wanneer het noodzakelijk is een dominante marktpositie af te wikkelen, of ingeval een significant volume afwikkelingsverplichtingen niet zou worden nagekomen;
 - (b) ingeval de voortzetting van de handel op de markt noodzakelijk is om kritieke posttransactionele risicomanagementfuncties te vervullen wanneer in het kader van wanbetalingsprocedures van een centrale tegenpartij (CTP) financiële instrumenten te gelde moeten worden gemaakt wegens het in gebreke blijven van een clearinglid, en een CTP aan onaanvaardbare risico's zou zijn blootgesteld omdat het onmogelijk is margevereisten te berekenen;
 - (c) ingeval de financiële levensvatbaarheid van de emittent in het gedrang zou komen, bijvoorbeeld indien deze bij een ondernemingsrechtelijke transactie of kapitaalverhoging betrokken is.
2. Bij het uitmaken of een opschorting of uitsluiting de belangen van de beleggers of het ordelijk functioneren van de markt in een bepaald geval naar alle waarschijnlijkheid aanzienlijk zal schaden, neemt de nationale bevoegde autoriteit, een beleggingsonderneming of een marktexploitant die een MTF of een OTF exploiteert, alle relevante factoren in aanmerking, waaronder:
 - (a) het belang van de markt in termen van liquiditeit indien de gevolgen van de maatregelen naar alle waarschijnlijkheid significanter zullen zijn wanneer die markten belangrijker zijn in termen van liquiditeit dan andere markten;
 - (b) de aard van de voorgenomen maatregel indien maatregelen met een langdurig of blijvend effect op het vermogen van beleggers om een financieel instrument op handelsplatformen te verhandelen, zoals uitsluitingen, naar alle waarschijnlijkheid grotere gevolgen voor beleggers zullen hebben dan andere maatregelen;
 - (c) de domino-effecten van een opschorting of uitsluiting van voldoende gerelateerde derivaten, indexen of benchmarks waarvoor het uitgesloten of opgeschorte instrument als onderliggende waarde of onderdeel dienst doet;
 - (d) de gevolgen van een opschorting voor de belangen van eindgebruikers van markten die geen financiële tegenpartijen zijn, zoals entiteiten die in financiële instrumenten handelen om commerciële risico's af te dekken.

3. De in lid 3 beschreven factoren worden ook in aanmerking genomen wanneer een nationale bevoegde autoriteit, een beleggingsonderneming of een marktexploitant die een MTF of een OTF exploiteert, besluit de handel in een financieel instrument niet op te schorten of een financieel instrument niet van de handel uit te sluiten onder omstandigheden die niet door de lijst van lid 1 worden bestreken.

Artikel 81

Omstandigheden waaronder mag worden aangenomen dat er sprake is van ernstige inbreuken op de regels van een handelsplatform, van handelsvoorwaarden die de ordelijke werking van de markt verstoren of van systeemverstoringen in verband met een financieel instrument

(Artikel 31, lid 2, en artikel 54, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Bij het beoordelen of is voldaan aan het vereiste om hun bevoegde autoriteiten onmiddellijk in kennis te stellen van ernstige inbreuken op de regels van hun handelsplatform, van handelsvoorwaarden die de ordelijke werking van de markt verstoren of van systeemverstoringen in verband met een financieel instrument, houden exploitanten van handelsplatformen rekening met de signalen die in deel A van bijlage III bij deze verordening worden genoemd.
2. Kennisgeving is enkel vereist in gevallen waarin sprake is van significante gebeurtenissen die de rol en de werking van handelsplatformen als onderdeel van de infrastructuur van de financiële markten kunnen ondermijnen.

Artikel 82

Omstandigheden waaronder mag worden aangenomen dat er sprake is van gedragingen die kunnen wijzen op praktijken die verboden zijn uit hoofde van Verordening (EU) nr. 596/2014

(Artikel 31, lid 2, en artikel 54, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Bij het beoordelen of is voldaan aan het vereiste om hun bevoegde autoriteiten onmiddellijk in kennis te stellen van gedragingen die kunnen wijzen op praktijken die verboden zijn uit hoofde van Verordening (EU) nr. 596/2014, houden exploitanten van handelsplatformen rekening met de signalen die in deel B van bijlage III bij deze verordening worden genoemd.
2. De exploitant van één of meer handelsplatformen waarop een financieel instrument en/of gerelateerd financieel instrument worden verhandeld, volgt een evenredige aanpak en laat zich leiden door zijn oordeel over de waargenomen signalen, met inbegrip van relevante signalen die niet uitdrukkelijk in deel B van bijlage III bij deze verordening zijn opgenomen, voordat hij de betrokken nationale bevoegde autoriteit in kennis stelt, rekening houdend met het volgende:
 - (a) de afwijkingen van het gebruikelijke handelspatroon van de financiële instrumenten die op zijn handelsplatform tot de handel zijn toegelaten of worden verhandeld; en
 - (b) de voor de exploitant beschikbare of toegankelijke informatie, ongeacht of deze intern in het kader van de transacties van het handelsplatform, dan wel publiekelijk beschikbaar is.
3. De exploitant van één of meer handelsplatformen houdt rekening met frontrunninggedrag, waarbij een marktlid of -deelnemer vóór zijn cliënt voor eigen rekening handelt, en maakt daartoe gebruik van de orderboekgegevens die het

handelsplatform overeenkomstig artikel 25 van Verordening (EU) nr. 600/2014 moet bijhouden, en met name van de gegevens betreffende de wijze waarop het lid of de deelnemer zijn handelsactiviteit uitvoert.

HOOFDSTUK V

RAPPORTAGE VAN POSITIES IN GRONDSTOFFENDERIVATEN

Artikel 83

Rapportage van posities

(Artikel 58, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Wat de in artikel 58, lid 1, onder a), van Richtlijn 2014/65/EU bedoelde wekelijkse rapporten betreft, is een handelsplatform verplicht om een dergelijk rapport openbaar te maken wanneer beide volgende drempels worden bereikt:
 - (a) er zijn 20 houders van een openstaande positie in een bepaald contract op een gegeven handelsplatform; en
 - (b) het absolute bedrag van het bruto long- of shortvolume van de totale openstaande posities, uitgedrukt in het aantal partijen van het grondstoffenderivaat in kwestie, is meer dan viermaal groter dan de leverbare voorraad van hetzelfde grondstoffenderivaat, uitgedrukt in aantal partijen.

Bij een grondstoffenderivaat dat geen fysiek leverbare onderliggende waarde heeft, alsook bij emissierechten of derivaten daarvan is punt b) niet van toepassing.
2. De in lid 1, onder a), vastgestelde drempel is in geaggregeerde vorm op basis van alle categorieën personen van toepassing, ongeacht het aantal positiehouders dat tot een bepaalde categorie personen behoort.
3. Bij contracten waarvoor er in een bepaalde categorie personen minder dan vijf positiehouders actief zijn, wordt het aantal positiehouders in die categorie niet gepubliceerd.
4. Bij contracten die voor het eerst aan de in lid 1, onder a) en b), beschreven voorwaarden voldoen, publiceren handelsplatformen het eerste wekelijkse rapport over de contracten zodra zulks praktisch haalbaar is, en in geen geval later dan drie weken na de datum waarop de drempels voor het eerst worden bereikt.
5. Wanneer de in lid 1, onder a) en b), beschreven voorwaarden niet langer zijn vervuld, blijven handelsplatformen nog gedurende een periode van drie maanden de wekelijkse rapporten publiceren. De verplichting tot publicatie van het wekelijkse rapport vervalt wanneer de in lid 1, onder a) en b), beschreven voorwaarden bij het verstrijken van die periode niet continu waren vervuld.

HOOFDSTUK VI VOOR AANBIEDERS VAN DATARAPPORTERINGSDIENSTEN GELDENDE VERPLICHTINGEN INZAKE GEGEVENSVERSTREKKING

Artikel 84

Verplichting om marktgegevens tegen redelijke commerciële voorwaarden te verstrekken

(Artikel 64, lid 1, en artikel 65, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. Wanneer marktgegevens die de in de artikelen 6, 20 en 21 van Verordening (EU) nr. 600/2014 beschreven informatie bevatten overeenkomstig artikel 64, lid 1 en artikel 65, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU tegen redelijke commerciële voorwaarden voor het publiek beschikbaar worden gesteld, voldoen goedgekeurde publicatieregelingen (APA's, approved publication arrangements) en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen (consolidated tape providers) aan de verplichtingen die in de artikelen 85 tot en met 89 zijn neergelegd.
2. Artikel 85, artikel 86, lid 2, artikel 87, artikel 88, lid 2, en artikel 89 zijn niet van toepassing op APA's of geconsolideerde transactiemeldingsregelingen die kosteloos marktgegevens beschikbaar stellen voor het publiek.

Artikel 85

Verstrekking van marktgegevens op basis van de kosten

(Artikel 64, lid 1, en artikel 65, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. De prijs van de marktgegevens is gebaseerd op de kosten van de productie en verspreiding van dergelijke gegevens en mag een redelijke marge omvatten.
2. De kosten van de productie en verspreiding van marktgegevens mogen een passend deel van de gemeenschappelijke kosten van andere door APA's en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen verrichte diensten omvatten.

Artikel 86

Verplichting om marktgegevens op niet-discriminerende basis te verstrekken

(Artikel 64, lid 1, en artikel 65, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. APA's en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen stellen marktgegevens tegen dezelfde prijs en onder dezelfde voorwaarden beschikbaar voor alle cliënten die volgens gepubliceerde objectieve criteria onder dezelfde categorie vallen.
2. Alle verschillen in de prijzen die aan de verschillende categorieën cliënten in rekening worden gebracht, zijn evenredig aan de waarde die de marktgegevens voor deze cliënten vertegenwoordigen, rekening houdend met het volgende:
 - (a) de reikwijdte en schaal van de marktgegevens, met inbegrip van het aantal bestreken financiële instrumenten en het handelsvolume;
 - (b) het gebruik dat de cliënt van de marktgegevens maakt: worden de gegevens bijvoorbeeld voor de eigen handelsactiviteiten van de cliënt, voor wederverkoop of voor gegevensaggregatie gebruikt.

3. Voor de toepassing van lid 1 beschikken APA's en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen over aanpasbare capaciteit om te waarborgen dat cliënten te allen tijde op niet-discriminerende basis tijdig toegang tot marktgegevens kunnen verkrijgen.

Artikel 87

Per gebruiker bepaalde vergoedingen

(Artikel 64, lid 1, en artikel 65, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. De vergoedingen die APA's en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen voor het gebruik van marktgegevens in rekening brengen, zijn gebaseerd op het gebruik dat individuele eindgebruikers van de marktgegevens maken ("per gebruiker"). APA's en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen hebben regelingen getroffen om te waarborgen dat aan iedere individuele gebruiker van marktgegevens slechts eenmaal een vergoeding in rekening wordt gebracht.
2. In afwijking van lid 1 kunnen APA's en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen besluiten geen marktgegevens per gebruiker beschikbaar te stellen wanneer de vergoeding per gebruiker niet in verhouding staat tot de kosten van het beschikbaar stellen van de marktgegevens, gezien de reikwijdte en schaal van de marktgegevens.
3. APA's of geconsolideerde transactiemeldingsregelingen motiveren de weigering om marktgegevens per gebruiker beschikbaar te stellen en publiceren deze motivering op hun website.

Artikel 88

Ontbundeling en uitsplitsing van marktgegevens

(Artikel 64, lid 1, en artikel 65, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. APA's en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen stellen marktgegevens beschikbaar zonder dat zulks met andere diensten gebundeld is.
2. De prijzen van marktgegevens worden in rekening gebracht op basis van de mate van uitsplitsing van de marktgegevens waarin is voorzien in artikel 12, lid 1, van Verordening (EU) nr. 600/2014, zoals nader gepreciseerd in de artikelen [verwijzing naar gedelegeerde verordening met RTS inzake uitsplitsing van gegevens].

Artikel 89

Transparantieplichting

(Artikel 64, lid 1, en artikel 65, lid 1, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. APA's en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen maken de prijs en andere voorwaarden voor de verstrekking van marktgegevens op zodanige wijze openbaar en gemakkelijk beschikbaar voor het publiek dat deze vlot toegankelijk zijn.
2. De openbaar gemaakte informatie omvat onder meer het volgende:
 - (a) geldende prijslijsten met de volgende informatie:
 - (i) vergoedingen per displaygebruiker;
 - (ii) vergoedingen voor "non-display use";
 - (iii) kortingbeleid;

- (iv) met licentievoorwaarden samenhangende vergoedingen;
- (v) vergoedingen voor pretransactionele en posttransactionele marktgegevens;
- (vi) vergoedingen voor andere subgroepen van informatie, met inbegrip van die welke overeenkomstig de technische reguleringsnormen vastgesteld overeenkomstig artikel 12, lid 2, van Verordening (EU) nr. 600/2014 zijn vereist;
- (vii) andere contractvoorwaarden;
- (b) voorafgaande mededeling van toekomstige prijswijzigingen waarbij een termijn van ten minste 90 dagen in acht wordt genomen;
- (c) informatie over de inhoud van de marktgegevens die het volgende omvat:
 - (i) het aantal bestreken instrumenten;
 - (ii) de totale omzet van de bestreken instrumenten;
 - (iii) de ratio tussen pretransactionele en posttransactionele marktgegevens;
 - (iv) informatie over alle gegevens die naast de marktgegevens worden verstrekt;
 - (v) de datum waarop de licentievergoeding voor de verstrekte marktgegevens het laatst is aangepast;
- (d) de inkomsten die uit het beschikbaar stellen van marktgegevens zijn verkregen en het aandeel van die inkomsten in de totale inkomsten van de APA of geconsolideerde transactiemeldingsregeling;
- (e) informatie over de wijze waarop de prijs is vastgesteld, met vermelding van de gehanteerde kostenberekenningsmethoden, en informatie over de specifieke beginselen op grond waarvan directe en variabele gemeenschappelijke kosten worden toegerekend aan en vaste gemeenschappelijke kosten worden verdeeld tussen, enerzijds, de productie en verspreiding van marktgegevens en, anderzijds, andere diensten die APA's en geconsolideerde transactiemeldingsregelingen verrichten.

HOOFDSTUK VII

BEVOEGDE AUTORITEITEN EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 90

Vaststelling van het aanzienlijk belang van de transacties van een handelsplatform in een lidstaat van ontvangst

(Artikel 79, lid 2, van Richtlijn 2014/65/EU)

1. De transacties van een gereguleerde markt in een lidstaat van ontvangst worden geacht van aanzienlijk belang te zijn voor de werking van de effectenmarkten en de bescherming van de beleggers in die lidstaat van ontvangst wanneer aan ten minste één van de volgende criteria is voldaan:
 - (a) de lidstaat van ontvangst is voorheen de lidstaat van herkomst van de betrokken gereguleerde markt geweest;
 - (b) de betrokken gereguleerde markt heeft door middel van een fusie, een overname of enigerlei andere vorm van overdracht het geheel of een deel van

de bedrijfsactiviteiten verworven van een gereguleerde markt die voorheen werd geëxploiteerd door een marktexploitant met statutaire zetel of hoofdkantoor in de lidstaat van ontvangst.

2. De werkzaamheden van een MTF of OTF in een lidstaat van ontvangst worden geacht van aanzienlijk belang te zijn voor de werking van de effectenmarkten en de bescherming van de beleggers in die lidstaat van ontvangst wanneer met betrekking tot de betrokken MTF of OTF aan ten minste één van de in lid 1 vastgelegde criteria is voldaan en tevens aan ten minste één van de volgende additionele criteria is voldaan:
- (a) voordat er zich één van de in lid 1 beschreven gebeurtenissen met betrekking tot de MTF of OTF heeft voorgedaan, had het handelsplatform een marktaandeel van ten minste 10 % in termen van de totale, in geld uitgedrukte omzet in de handel op handelsplatformen en in de handel van beleggingsondernemingen met systematische interne afhandeling in de lidstaat van ontvangst in ten minste één activacategorie die aan de transparantieplichtingen van Verordening (EU) nr. 600/2014 onderworpen is;
 - (b) de MTF of OTF is als een mkb-groeimarkt geregistreerd.

HOOFDSTUK VIII SLOTBEPALINGEN

Artikel 91

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van de datum die het eerst voorkomt in artikel 93, lid 1, tweede alinea, van Richtlijn 2014/65/EU.

Artikel 92

Adressaten

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, op 25.4.2016

*Voor de Commissie
De Voorzitter
Jean-Claude JUNCKER*